

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 25 maj 2015*§ 2 Svar på interpellation om majoritetens slutsatser av expertgruppens rapport om Nya Slussen (nr 2015:5)*

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det blir en Slussendebatt igen, men det kanske börjar bli slut på Slussendebatterna, för beskedet börjar klarna, vilket jag verkligen välkomnar. Tack så mycket för svaret!

Jag vill säga att det såklart är mycket bra att majoriteten nu har kommit fram till att den liggande detaljplanen för nya Slussen ska ligga fast och att beskedet om att framför allt Miljöpartiets önskemål om att få till stånd en ny detaljplan nu definitivt är begravt, som jag uppfattar det. Även om det vid förra fullmäktigemötet kastades fram en del brasklappar är ändå signalerna väldigt tydliga i det avseendet. Det visar inte minst interpellationssvaret. Det är naturligtvis mycket välkommet.

Ändå kan jag inte låta bli att tycka annat än att hela den här processen har varit ett sätt att förhålla projektet och att dölja de sprickor som har funnits och som förmodligen fortfarande finns inom majoriteten. Expertgruppen kom fram till saker som vi redan visste om eller som hade kunnat utredas under tiden som ombyggnationen av nya Slussen påbörjades.

Ni har under er tid vid makten tagit ett antal stoppbeslut, ni har bordlagt ärenden och ni har gett olika signaler från olika delar av majoriteten. Detta har sammantaget självklart försenat projektet i dess helhet och också fördyrat projektet. Vilka dessa förseningar är vägrar dock borgarrådet att svara på i sitt interpellationssvar.

Direkt efter expertgruppens presentation lovade majoriteten att man skulle återkomma med besked om det fortsatta arbetet endast inom ett par veckor. Detta visade sig i stället dröja cirka tre månader. Jag vet att majoriteten har haft synpunkter på nya Slussen, och det hade inte varit något konstigt att under tiden som Slussen byggdes om titta på förutsättningarna att inom ramen för gällande detaljplan göra vissa förändringar, exempelvis vad gäller trafikflöden och framkomlighet. Detta har hela tiden varit fullt möjligt att göra inom den nu gällande detaljplan. Det är också det man har kommit fram till.

Nu ska nya Slussen börja byggas 2016, men utan detta förhållande hade en sådan ombyggnation kunnat påbörjas tidigare. Därför beklagar jag dessa förseningar, även om jag välkomnar det besked som Karin Wanngård ger i sitt interpellationssvar.

Anförande nr 3

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Fru ordförande! Det är ett väldigt positivt besked för Stockholm och Stockholms invånare att vi tänker bygga om Slussen efter den nya nu gällande detaljplanen.

Varför tillsatte vi en expertgrupp? Jag är oerhört trygg med att vi faktiskt hade belägg för att tillsätta en expertgrupp. Det visade sig att vi från den dåvarande oppositionen under Alliansens styre inte hade full insyn. Expertgruppen, som jobbade oerhört fort, kunde få oss trygga i arbetet så att vi nu kan gå vidare och fatta de beslut vi måste fatta. Men det som expertgruppen bland annat pekade på var vikten av ett gestaltningsprogram för Slussen där det handlar om att se över det hela så att vi verkligen kan prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik kring nya Slussen.

Vi känner alla till att i den Slussenlösning som vi har i dag prioriteras biltrafiken. Men vi ser ett samhälle i framtiden där vi i större utsträckning prioriterar gång-, cykel- och kollektivtrafik. Det kommer vi att göra i och med gestaltningsprogrammet.

Vi sjösätter nu nya Slussen och tar de nödvändiga besluten. Vi kommer att sparka igång nästa år, och vår målsättning är att det ska vara klart 2022, efter ett halvår vid styre i Stockholm. Det känner jag mig oerhört trygg med och stolt över. Slussen kommer vi att bygga om.

Anförande nr 4

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Det var väl så att ni inte kunde komma överens om detta före valet. Det är därför vi har sett den cirkus vi har fått uppleva under ett antal månader. Ni kunde inte komma överens om det före valet och fick begrava frågan ett tag i en expertgrupp.

Återigen: Jag säger inte att allt i expertgruppens arbete kunde vara ogjort. En del av det arbetet och de svar på de frågor som ställdes kan vi arbeta in i Slussen inom gällande detaljplan. Men de slutsatserna hade kunnat tas fram under tiden då man påbörjar arbetet med nya Slussen. Ett av era första beslut var att stoppa rivningen av Kolingsborg. Ni bordlade frågan om en ny temporär bussterminal fem gånger i stadsbyggnadsnämnden. Om man säger att de här besluten inte på något sätt försenat eller fördyrat nya Slussen tycker jag att man är helt fel ute.

Expertgruppen sade att framkomligheten för kollektivtrafiken, fotgängare och cyklister bli betydligt bättre med nya Slussen än i dag. Sedan kan man säkert förbättra det ytterligare, och det är bra att man kan ytterligare förbättra det. Men återigen: Det hade varit fullt möjligt att komma fram till dessa slutsatser även om man inte hade bordlagt, förhalat och stoppat nödvändiga rivningar. Det är det jag kritiserar. Men jag tycker att det är bra, Karin Wanngård, att majoriteten kommit fram till detta beslut och nu sätter spaden i marken. Jag hade hoppats att spaden hade satts i marken i år i stället för att vänta till nästa år.

Anförande nr 5

Borgarrådet Helledén (MP): Fru ordförande! Jag tänkte bara säga att vi före valet var mycket tydliga med att vi vill låta en expertgrupp gå igenom projektet för att se om det håller, om det skulle kunna gå att genomdriva det på det sätt som det var tänkt och om vi kunde få till stånd de lösningar som behövdes för gång-, cykel- och kollektivtrafik. Ryms det inom detaljplanen, eller måste det göras ändringar? Det var helt nödvändigt att göra det. Det var inte alls solklart, som Erik försöker påstå, att man kunde göra dessa förändringar inom ramen för planen. Det rör sig bland annat om förändringar i cykelbron. Vi diskuterade också slitsen och dess förhållande till

trafikföringen, bussarnas och även cyklarnas framkomlighet, och det är inga enkla saker.

Vi behövde göra denna genomlysning för att se till att vi inte satte oss i ett projekt där inte kunde klara de här sakerna. Vi har kunnat se igenom det hela, se vad som behöver göras och komma fram till de förändringar som framför allt gör att gång-, cykel- och kollektivtrafiken förbättras och gör att projektet håller ihop. Jag är glad att vi har gjort det.

Det innebär inga förseningar, som Erik försöker påstå. Snarare följer man tidsplanen.

Anförande nr 6

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag måste dementera det som Erik sade om att vi inte före valet gick ut och sade det här. Vi gick ut och sade, alla de som då var i kommunfullmäktige, dock inte i majoritet, att liggande detaljplan ska ligga kvar och att vi sedan utefter det tar fram en expertgrupp som granskar frågorna.

Vi ska komma ihåg att det fanns en hel del frågor som ni aldrig lyckades riktigt besvara. Jag nämner några här: säkerheten, som har diskuterats flera gånger; trafikunderlaget, om det verkligen behövdes så mycket bussar till bussterminalen. Det var saker som vi aldrig riktigt fick svar på. Dessutom, det kanske mest allvarliga var att innan valet hette det att Slussenbygget totalt sett inte kostade så mycket som vi i dag vet att det gör. Det är väldigt bra för oss som styr att veta vad Slussen kostar.

Jag är glad över att vi efter expertgruppens utlåtande har kunnat enas och kommit fram till att vi behöver göra de prioriteringar som Karin Wanngård var inne på, att cykeltrafik, busstrafik och gångtrafik ska kunna prioriteras. Expertgruppens utlåtande visar också att det för de här trafikslagen och för gångtrafikanterna var undermåligt. Man kommer med förslag på hur man ska kunna förbättra för dem.

Det är helt klart att det var nödvändigt att tillsätta denna expertgrupp efter det läge som vi hade före valet och strax efter valet.

Anförande nr 7

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Med tanke på de slutsatser som expertgruppen kom fram till tycker jag att det är lite magstarkt att säga att det visade sig att det var helt nödvändigt att ta fram den här expertgruppen. Ni skulle absolut inte ha kunnat påbörja Slussenprojektet utan expertgruppens utlåtande, sägs det. Jag tolkar slutsatserna från expertgruppen definitivt inte på det sättet.

Sebastian säger att det inte gavs några illusioner före valet om att ni ville riva detaljplanen för Slussen utan var oerhört tydliga med att beslutad detaljplan skulle gälla. Det är nog inte den bild som till exempel Slussen plan B-anhängare och andra fick av framför allt Miljöpartiet i olika debatter där man öppnade upp för att man skulle riva upp detaljplanen, men inte heller av Vänsterpartiet. Jag kan medge att Vänsterpartiet inför valet hade lite lugnare ton än vissa andra politiker.

Miljöpartiet lovade att ombyggnationen av Slussen inte skulle få påbörjas innan det fanns en färdig detaljplan för bussterminalen. Ni kom att rösta för att det kan göras. Jag undrar hur Miljöpartiet ställer sig till det, för Daniel måste medge att det är ett

löftesbrott i förhållande till det man sade i valrörelsen. Jag hörde en radiointervju om detta, och jag kan inte påstå att svaren direkt var klargörande i den intervjun.

Det sprids väldigt många myter kring nya Slussen från en hel del motståndare till nya Slussen, exempelvis sådana som att det skulle vara en farlig plats att vistas på. Man har inte utrett säkerhetsaspekterna, brandrisken och annat. Men detta har gjorts. Ibland har det låtit som att det har varit några gruppleddare i stadsbyggnadsnämnden från Alliansen som har suttit med penseln och ritat upp nya Slussen och inte frågat några andra.

Det är många myndigheter som länsstyrelsen, brandskyddsmyndigheten och andra som har kollat upp nya Slussen för att se till att man uppfyller de krav som ställs. Man kan inte gå på alla myter som sprids och föra dem vidare i den här salen. Det tycker jag är oansvarigt.

Anförande nr 8

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag känner mig oerhört glad när vi har kommit så här långt med Slussen, och jag hoppas att Erik delar den glädjen. Slussen har dragits i långbänk. Det har dragits fram och tillbaka. Man har inte kommit vidare. Nu är majoriteten oerhört tydlig med att Slussen kommer att byggas om. Vi kommer att fatta inriktningsbeslutet i juni, fullmäktigebeslut efter sommaren, och första spadtaget tas 2016. Var glad för de beskedet! Det var någonting som ni också drev men kom inte riktigt hela vägen fram. Vi har dragit det, och vi kommer att bygga nya Slussen. Såvitt jag ser det borde vi vara glada.

Jag hoppas, Erik, att jag kan fira öppnandet av nya Slussen tillsammans med dig.

Anförande nr 9

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag skulle vilja bemöta det Erik sade. När har Vänsterpartiet före valet sagt att vi ska bygga enligt plan B? Jag förstår inte riktigt vad Erik menade. När har vi sagt det? Jag vet inte vad som menas och vad du refererar till. Ta gärna något citat av det jag har sagt, eller min ersättare eller någon annan i stadsbyggnadsnämnden har sagt. Jag kan inte minnas det.

Erik säger att vi på något sätt har fört vidare myter. Jag vet om att det finns en hel del myter, men jag har verkligen inte spridit dem vidare.

Jag tog två exempel, och jag håller fast vid dem. Slussen är ett komplext projekt. Det är helt väsentligt, när man ska sätta sig att styra, att man vet vad trafikunderlagen är och hur man kan planera utifrån dem när det gäller kollektivtrafik. Det andra är att man kan ska ha kostnadskontroll. Jag tycker att det är fullt rimligt att man skaffar sig det när man tar över styret. De här sakerna var inte tydliga före valet, utan allt det där har vi fått ta fram själva.

Anförande nr 10

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Erik säger att vi lovade någonting angående bussterminalen. Den radiointervju som Erik hört i P 4 – han påstod att vi innan valet hade sagt att bussterminalen skulle vara klar innan, vilket vi aldrig någonsin har sagt – gällde Miljöpartiet i Nacka. Jag kan inte stå till svars för vad Miljöpartiet i Nacka säger för någonting. Det ville jag ha sagt.

§ 4 Svar på interpellation om lärares och skolledares arbetsmiljö (nr 2015:21)

Anförande nr 11

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 12

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det här är en interpellation som handlar om lärare, framför allt lärares arbetsmiljö och stress. Stockholms stad blev för ett par år anmält till Arbetsmiljöverket. Jag valde då aktivt som skolborgarråd att inte överklaga det beslutet, för jag insåg att problemet är att antingen vinner Stockholms stad detta, och då vinner vi mot en lärarkår som anser att stressen har ökat kraftigt och att arbetsuppgifterna har ökat, eller så förlorar Stockholms stad den tvisten, vilket heller inte hade varit särskilt bra.

Direkt efter valet valde emellertid den nya rödgröna majoriteten att överklaga själva vitesföreläggandet. Det skedde långt efter det att vi hade uppfyllt två tredjedelar av Arbetsmiljöverkets krav och en del var kvar. Naturligtvis förlorade Stockholms stad detta; det var faktiskt rätt väntat; man kan inte bete sig på detta sätt. Nu har alltså det hänt att Stockholms stad har förlorat mot lärarkåren i Stockholm när det gäller arbetsmiljön.

Med anledning av det ställde jag ett antal frågor till Olle Burell om vad som görs mer specifikt för att uppfylla Arbetsmiljöverkets krav. På det har jag fått som svar en lång lista på åtgärder. Det är väldigt många. Huvuddelen gäller sådana projekt som redan pågick. En del av dem är helt lagstyrda och har alltid funnits, och en del är nytt – mycket bra.

Men det finns inget konkret svar på vad skolborgarrådet ämnar göra för att uppfylla just Arbetsmiljöverkets krav, för det är ett väldigt specifikt krav som de ställer när det gäller detta med hur man fördelar och leder arbetet. Det går inte att bara göra det till någonting som handlar om stressreducering eller e-learning, utan det är väldigt specifika krav. Där har jag dock inte fått något svar.

Till saken hör att sjukskrivningarna ökar i våra skolor. Till Olle Burells försvar ska ändå sägas att det inte bara handlar om skola; sjukskrivningarna ökar i hela samhället. Det finns andra svar på varför det är så, men det hjälper inte upp situationen att vi ser utökade sjukskrivningar i våra skolor.

Min fråga står fast: Vad mer specifikt tänker skolborgarrådet göra för att helt enkelt uppfylla kraven i Arbetsmiljöverkets dom?

Anförande nr 13

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag är tacksam att Lotta Edholm tar upp denna fråga i en interpellation.

Det absolut enklaste för mig hade naturligtvis varit att efter valet när jag var nyttillträdd och vitesföreläggandet att bara säga, för att använda Folkpartiets metoder, att det här är beviset på att Lotta Edholm har misslyckats under sina åtta år som skolborgarråd. Titta, nu har till och med en domstol slagit fast det! Men det hade inte varit seriöst.

Stadens jurister och vår egen förvaltning, den som Lotta ha jobbat med i åtta år, ansåg att det fanns oklarheter i domen, oklarheter som behövde redas ut. Det handlade bland annat om hur man ser på arbetsmarknadens parter och just behovet av att få vägledning kring hur man ska gå till väga för att uppfylla kraven. Så jag valde att tillsammans med majoriteten ändå, trots att jag rent retoriskt eller politiskt hade tjänat på att bara skylla på någon annan, följa de råd som jag hade fått från stadens jurister och vår egen förvaltning.

Jag är fortfarande nöjd med att vi gjorde det, för det tycker jag är ett ansvarstagande. Nu har vi förlorat det, och det hade jag kunnat förutse. Det var inte någon stor förvåning som jag tog emot beslutet med. Men det är precis som Lotta säger, att vi fortfarande måste få hjälp med att reda ut hur vi exakt ska gå till väga för att vi, på ett sätt som inte ökar stressen för våra lärare och våra skolledare eller för den delen för våra rektorer, ska kunna hitta ett sätt att komma överens om hur man ska använda arbetstiden.

Jag tycker inte heller att det är särskilt seriöst att bara vifta bort de olika punkter som står här, utan det är väldigt viktiga saker som jag hoppas att vi kan vara överens om. Det handlar om att ta fasta på ett systematiskt arbete för den goda arbetsmiljön. Stressreducering och e-learning tror jag verkligen kan vara bra, liksom att tala om friskfaktorer.

Jag nämner fyra saker som faktiskt är nya åtgärder. Pausprojekt är någonting som påbörjades under Lottas tid och som pågår nu och kommer att slutföras och rapporteras våren 2016. Prioprojektet igångsattes också under den förra majoriteten. Det är ett alldeles utmärkt arbete där staden har tagit hjälp av McKinsey och nu implementerar detta i alla stadens skolor. Det är ett arbete som gör att man får loss tid för det som är väsentligt. Man tar bort onödiga möten och ägnar sig åt det som leder till pedagogisk utveckling och förbättrad elevhälsa. Jag besökte Björnbergsskolan som är en av de första skolor som började med det.

Trots att vi i vanlig ordning står och käftar lite mot varandra i fullmäktigesalen tror jag att vi egentligen är ganska överens om att vi är på rätt väg och att vi ska jobba på ännu hårdare.

Anförande nr 14

L i s a P a l m (FI): Jag tycker att Lotta Edholm lyfter ett väldigt viktigt perspektiv i sin interpellation om arbetsmiljön för lärare och lärares roll i att göra skillnad för elevers lärande och utvecklande. Jag tänkte lyfta ett annat perspektiv.

En ny studie från Unicef visar att större fokus på utbildning om barns rättigheter och antidiskriminering samt tryggare skola också leder till ökat engagemang. Det blir färre kränkningar och därmed också en bättre skolmiljö. Även lärarnas arbetsglädje ökar enligt forskningen.

Sammanfattningsvis ser vi att elevers och lärares arbetsmiljö och arbetsglädje naturligtvis påverkar varandra. Jag vill därför lyfta de satsningar som görs för en förbättrad arbetsmiljö och skola fri från diskriminering, exempelvis hbtq-program som arbetats fram, satsningar på genus- och normkritisk pedagogik, normkritik som vi i FI inte kommer att kunna tjata nog om. I FI ser vi även behovet av att lärare och

skolpersonal får mer kunskap om barnkonventionen och MR-frågor. Stockholm behöver en antirasistisk skola för både elever och lärare.

De här satsningarna gör att vi får ett ökat välmående och en bra arbetsplats för såväl lärare, skolpersonal som elever.

Anförande nr 15

F r e d d y G r i p (V): Ordförande, fullmäktige! Tack, Lotta Edholm, för den här jätteviktiga frågan. Vi delar verkligen engagemanget för skolan och för lärarnas arbetssituation. Men jag vill inte att vi ska hamna i åtta nya år av politisk klåfingrighet. Vi har ju lämnat ett folkpartistiskt styre av skolan där man ska bestämma vad eleverna ska ha på huvudet, var man ska stå i klassrummet, om man ska använda Ipad eller penna. Det är inte så vi löser problemen i skolan, utan det vi kommer att göra är att vi politiskt sett ger lärarna rätt förutsättningar. Det vi från politiskt håll kan göra är naturligtvis att vi ger förvaltningen rätt förutsättningar att ge rektorer och lärare rätt förutsättningar och ge elever inflytande över sin skolgång.

Det tycker jag att vi ska fokusera på. I Olles svar finns det en lång lista av saker som är en bra början. Sedan kommer vi att ha ytterligare år på oss att fortsätta arbetet att ge lärarna kompetensutveckling, se till att vi har tillräckligt med lärare så att man kan få mer tid till undervisning, minska sjukfrånvaron så att man som lärare kommer att ha tid för att utveckla sin undervisning.

Anförande nr 16

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Ett vanligt grepp som politiker när men inte riktigt vill höra vad motståndaren säger är att omfamna motståndaren och säga att egentligen tycker vi samma sak. Jag kan säga att i just den här frågan tycker vi inte samma sak.

Freddy Grip från Vänsterpartiet har medverkat till att Arbetsmiljöverkets vitesföreläggande faktiskt överklagades, trots att det nu är helt uppenbart att till och med Olle Burell trodde att det inte var möjligt att vinna. Vi har alltså slösat jag vet inte hur mycket pengar av stadens, skattebetalarnas, pengar för att göra ett överklagande som inte ens skolborgarrådet tror på. Det förvånar mig faktiskt, och det förvånar mig än mer att Vänsterpartiet gick med på detta, som naturligtvis är en ren krigsförklaring mot lärarna. Jag har sett att Freddy Grip har twittrat och försökt förklara detta med att han minsann inte var ansvarig just då, för han hade ännu inte tillträtt. Det är bara att slå på sina egna partikompisar att göra på det sättet.

Lisa Palm från Feministiskt initiativ lyfter en rad viktiga frågor i sitt inlägg. Men man ska inte tro att man genom fler arbetsuppgifter, fler styrdokument och så vidare minskar stressnivån bland lärare om man inte tar bort andra arbetsuppgifter. Det är egentligen det som Arbetsmiljöverket är ute efter.

Hur ska vi konkret i Stockholms stad gå till väga för att uppfylla Arbetsmiljöverkets krav på det här området? Det finns det inga som helst svar på i interpellationssvaret, utan i själva verket är det en upprepning av sådant som varje arbetsgivare måste ägna sig åt. Det är bra, där vill jag ge Olle Burell helt rätt när han säger att vi är överens. Men det som rör specifikt Arbetsmiljöverkets vitesföreläggande finns det inget svar på. Risker är alldeles påtagliga att om vi betalar in det här vitet, vilket vi måste göra,

kan det åter komma ett likadant vite om vi inte skaffar oss viktiga svar på de här frågorna.

Jag tycker fortfarande att vi visserligen är överens om många av de svar som Olle Burell ger men inte på den viktigaste frågan, nämligen hur vi ska uppfylla Arbetsmiljöverkets krav i vitesföreläggandet.

Anförande nr 17

Borgarrådet Burell (S): Fru ordförande! Lotta Edholm säger att ett politiskt grepp är att försöka omfamna motståndaren. Ett annat kan vara det som Lotta Edholm använde: att över huvud taget inte lyssna på sin motståndare.

Vi arbetar som sagt väldigt hårt, vår förvaltning och personer som Lotta, tror jag, har ett väldigt stort förtroende för, med att i dialog med de fackliga företrädarna identifiera hur man ska gå till väga. Det är ett arbete som det finns möjligheter att redovisa när vi kommer lite längre fram.

Krigsförklaring mot lärarfacken, säger Lotta. Det är ett påstående som jag vill vända mig mot väldigt starkt. Jag träffar facken regelbundet, precis som Lotta gjorde och gör. Om det hade varit en krigsförklaring tror jag inte att jag hade blivit inbjuden på det sätt som jag har blivit inbjuden. Jag tror inte att jag hade haft den typ av respektfull dialog och samverkan som jag har haft på de möten som jag har medverkat i. Jag tror inte att de skulle ha sagt att de ser fram emot nästkommande möten om de hade upplevt det här som en krigsförklaring.

De förstår att man ibland har olika roller. Jag kan säga, utan att påstå för mycket, att rätt många av dem också förstår att det finns oerhört populistiska inslag i den folkpartistiska skolpolitiken. Jag tycker faktiskt att det vore bra om vi kunde lägga den typen av politik och retorik åt sidan och i stället koncentrera oss på den stora och gemensamma uppgift vi har framför oss för Stockholms barns bästas skull.

Anförande nr 18

Freddy Grip (V): Fru ordförande! Det är en väldigt beklaglig situation att Stockholms stad över huvud taget blev anmäld till Arbetsmiljöverket, och det blev staden under din tid som skolborgarråd, Lotta. Situationen har varit helt ohållbar länge för landets och Stockholms lärare.

Överklagandet i sig är av en annan juridisk natur för att kunna ta reda på hur vitesförelägganden kan se ut, hur de ska se ut och hur de ska behandlas. Jag tycker att det är väldigt viktigt att man kan pröva sådana saker om man finner det nödvändigt. Nu fick man inte provotillstånd; man gjorde en annan bedömning från Domstolsverket. Men det är fortfarande viktigt, för att vi ska ha ett rättsväsen och en rättsstat som fungerar, att man kan lita på att Arbetsmiljöverkets arbete går framåt.

Lärarnas arbetsmiljöproblem löser vi däremot inte i domstolsförhandlingar; det är jag helt övertygad om. Vi kommer inte att lösa situationen för lärarnas vardagliga arbete genom att gå till domstol. Det vi kan göra är att sätta oss ned, parterna tillsammans, Lärarnas Riksförbund, Lärarförbundet och förvaltningen, och ha en god dialog och ett samtal om hur vi från politiskt håll kan ge de bästa förutsättningarna för landets lärare att ge eleverna den bästa möjliga utbildning de kan få.

Anförande nr 19

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Olle Burell säger att vi borde lägga detta åt sidan och att vi borde samarbeta för skolans bästa. Jag håller verkligen med om det, men det ställer en del krav. Det ställer till exempel kravet på mer resurser. Just nu får skolan mindre resurser. Vi ser ökade barngrupper i förskolan. Vi kommer att se ökade klasstorlekar om vi inte lägger på mer resurser. Våldigt mycket av problemen, och framför allt de lösningar som Socialdemokraterna lovade i valrörelsen, lyckas man inte med att lösa och kommer heller inte kunna göra det eftersom de ekonomiska påslagen på våra skolor är så små.

Freddy Grip vill inte lösa arbetsmiljöfrågan i domstol. Nej, jag håller verkligen med om det, helt riktigt. Det vill inte jag heller. Därför valde jag att Stockholms stad inte skulle lösa detta genom att överklaga utan i stället försöka uppfylla Arbetsmiljöverkets krav. Vi lyckades också till två tredjedelar. Sedan valde Freddy Grips partikompisar att försöka lösa detta i domstol genom att överklaga vitesföreläggandet. Självklart var detta ett missgrepp, och det visar också utgången. Jag tror att de flesta jurister skulle ha sagt att det skulle bli precis på det här sättet.

Jag efterlyser fortfarande mer av de konkreta åtgärderna för att se till att vi klarar av att uppfylla Arbetsmiljöverkets krav. Jag ser verkligen fram emot det som Olle Burell säger att han kommer att redovisa senare.

Anförande nr 20

L i s a P a l m (FI): Jag tänkte bara upplysa om att enligt skollagen ligger det i lärares roll att arbeta med mänskliga rättigheter och barnkonventionen. Då är frågan om Lotta Edholm menar att vi ska bryta mot skollagen, för det tror inte vi i majoriteten. Vi prioriterar MR-frågor.

Att trygghet skapas är väl ändå A och O i en välfungerande skola. Vad är då skolan för en plats om inte mänskliga rättigheter ska gälla där?

Anförande nr 21

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Som jag sade inledningsvis skulle man kunna tycka att det var ett uttryck för klädsamhet att Lotta Edholm valde att inte överklaga domen eftersom hon själv har varit ansvarig så länge för verksamheten. Men stadens jurister och utbildningsförvaltningen bedömde att det fanns oklarheter i domen som jag verkligen hoppades skulle kunna klarläggas. Det hade varit bra för det arbete som vi går vidare med. Det var det jag ville lägga till.

När det gäller resurser är det precis som Lotta Edholm säger, att utan resurser kan vi inte göra några förbättringar. Därför är det glädjande att Folkpartiet, även om det var en tveksam finansiering av budgeten, ändå ville satsa mer på utbildningsområdet. Men faktum kvarstår att Lotta Edholm skulle ha varit tvungen att regera med tre partier som vill skära ned på utbildningsbudgeten. Det är något slags spricka i det borgerliga luftslottet.

Men vi jobbar vidare och hoppas på ett fortsatt gott samarbete i utbildningsnämnden.

Anförande nr 22

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Som sagt ska vi inte lösa lärarnas arbetssituationsproblem i domstol. Däremot kan vi naturligtvis överpröva olika typer av vitesförelägganden och sådant i domstol. Det är lämpligt att göra det just där.

Jag tror att vi nu måste hitta en bred överenskommelse där vi ger lärarna de bästa förutsättningarna genom att vi finansierar skolan på ett seriöst sätt, finansierar hela staden på ett seriöst sätt. Skolan är en del av Stockholms stad där vi i den nya majoriteten satsar på alla områden för att komma ifatt med de stora underskott som Alliansen lämnade efter sig i stadsdelsnämnder och så vidare.

Jag ser fram emot att föra en bra dialog med Lotta Edholm där vi kan komma bort från att diskutera ett överklagande och diskutera vad som faktiskt för skolan framåt. Ärligt talat tror jag inte heller att Lotta Edholm tror att överklagandet skulle lösa allting.

Anförande nr 23

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag måste säga att det borgarrådet Burell säger föranleder metaforpolisen att rycka ut med blåljus och sirener. Nej, det är ingen spricka i det borgerliga luftslottet, kan jag försäkra. Vi var fullständigt överens om att det inte var någon bra idé att överklaga.

§ 5 Svar på interpellation om skrotat idrottsprojekt i Järva (nr 2015:22)

Anförande nr 24

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 25

B o S u n d i n (M): Fru ordförande, kommunfullmäktige! Till att börja med vill jag tacka för svaret från Emilia Bjuggren. Det är väl kanske inte svaret på frågorna, men den kan vi ta nästa gång.

Vad det handlar om konkret är ett populärt idrottsprojekt ute i Järva för att främja mer rörelse och mer idrott hos killar och tjejer. I och med att den rödgröna majoriteten har slopat all form av ytterstadssatsningar och dragit in alla pengar blir det konsekvenser. Det här är ett exempel på det. Man drar tillbaka de satsningar som vi gjorde 2014 i ordinarie budget där vi tillförde 4 ½ miljon till idrottsförvaltningen för att bedriva de här projekten. Nu är det noll.

När vi i idrottsnämnden den 17 mars beslutade om att avsluta, eller rättare sagt majoriteten beslutade, gjorde man sken av att man satsar en miljon på idrotten. Vad det handlar om är att man tar en miljon från ordinarie budget, och den går till drive-in-verksamhet för killar, vilket vi är överens om är väldigt bra att fortsätta med. Det man glömmer att tala om är att 3 ½ miljon till tjejverksamhet stryks. Det är väldigt oklart vad som kommer att hända med tjejverksamheterna framöver. Det är också intressant vad er koalitionspartner FI tycker om detta ut ett genusperspektiv.

Det nämns i svaret ett antal saker som pågår, men de har inte med det här projektet att göra, utan det är ordinarie verksamhet som vi bedrev under vår tid och som ni fortsätter med till viss del.

Mina frågor är kort och gott: På vilka grunder bedömer alltså borgarrådet att en 80-procenting minskning av budgeten kommer att leda till att fler tjejer i Järvaområdet kommer att börja idrotta? Vad finns det för garantier för att verksamheten blir bättre om den drivs kommunalt? Hur avser ansvarigt borgarråd att försäkra långsiktig finansiering av drive-in-verksamheten framöver?

Vi kan tillägga att det fanns en projektledare med ett proffsigt gäng omkring sig som bedrev den här verksamheten med tjejer och hade kontakter med invandrartjejer och deras föräldrar. De fick alla sluta med sitt arbete vid årsskiftet. Nu är planen tydligen att en byråkrat ska anställas inom Spånga-Tenstas förvaltning för att styra upp det och börja om på noll igen.

Anförande nr 26

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Det sägs inom idrotten att vägen till startplatsen är den längsta. Det kan man verkligen säga när det gäller den här interpellationen. Det är många veckor sedan Bo lade den här interpellationen.

Först och främst vill jag nämna två saker som är bra. Den ena är Bo Sundins otröttliga engagemang för Järva. Man ser honom ofta i olika sammanhang och debatter som handlar om Järva. Man ser honom i området ofta. Men just i den här

frågan undrar jag om inte hans engagemang är lite för stort, så stort att han glömde att berätta att majoriteten satsar 15 miljoner kronor i föreningsstöd, 5 miljoner i viktiga satsningar för ytterstadsområden och 10 miljoner kronor i simsatsningar.

Den andra saken som är bra är den tidigare majoritetens ambitioner att satsa på tjejers idrottande i Järva. Tyvärr räknas inte bara ambitionerna inom politiken utan även resultaten. Intern utredning som idrottsnämnden har gjort och andra utredningar visar att väldigt många ungdomar i området är fysiskt inaktiva, och ofta är fysisk inaktivitet kopplad till kön. Flickor tenderar överlag att idrotta och vara fysiskt aktiva i mindre utsträckning än pojkar.

Bo Sundin hänvisar till det projekt som genomförs ute i Järva. Enligt projektansökan står det följande: Målet är att nå inaktiva ungdomar med fokus på flickor i åldern 10 till 17 år. I Järvalyftet är idrotten baserad på en tydlig problembild och en ganska tydlig målgrupp. Men det finns också en del problem med det projekt som har bedrivits. Det är nämligen det att målen i projektet är ganska vida och ganska oprecisa, vilket gjort att man har genomfört en del aktiviteter som inte stått nära kopplade till målbilden. Det har gjort att man bland annat har missat många tjejer och att fysisk aktivitet inte heller kan garanteras.

Det har gjort att den socialdemokratiskt ledda majoriteten har valt att inte satsa på det här i projektform, även om vissa delar kommer att fortsätta i projektform, de som har lyckats väldigt bra, till exempel tjejfotbollen. Men andra delar kommer att ingå i den ordinarie verksamheten.

Det här var bakgrunden till att Bo Sundin ställde sin interpellation till borgarrådet Emilia Bjuggren. Hon har nu svarat på hans frågor. Jag har ett par frågor till honom. De Nya Moderaterna brukade ha varianten att det inte spelar någon roll om katten är svart eller vit så länge den fångar möss. Varför tycker ni att driftformen är så oerhört viktig i den här frågan? Det brukar ni inte göra, eller är så att du har blivit gammal moderat igen, Bo?

Min andra fråga är följande. Bo Sundin undrar vilka garantier det finns för att projektet blir bättre för att det drivs lokalt. Är det någonting som får er att tro att koordineringen blir sämre bara för att det sker nära verksamheten?

Anförande nr 27

L i s a P a l m (FI): Tack framför allt till Bo Sundin från Moderaterna som med genusglasögonen på sig frågar: Vad ska hända med tjejerna? Precis som borgarrådet meddelat kommer en stor del av projektet att ingå i den ordinarie budgeten, och andra satsningar kommer att göras.

Jag tycker naturligtvis att det är väldigt bra att Bo Sundin lyfter den viktiga frågan om tjejers idrottande. Vi menar naturligtvis i FI att dessa genusglasögon inte är något man kan ta på och av lite hur som helst utan är något som ska vara utgångspunkt i allt politiskt arbete. Hur skapar vi annars ett jämlikt Stockholm?

Med det sagt är vi naturligtvis glada att idrottsnämnden kommer att som första nämnd satsa på genusbudgetering, helt enkelt för att se vem som får störst del av kakan. Jag tänkte ta tillfället i akt och säga att det finns mycket annat som vi behöver

titta på inom idrotten. Exempelvis ser vi att unga transpersoner exkluderas och inte kan delta i idrottslivet på lika villkor. Läget är akut i stort eftersom unga transpersoner lider av psykisk ohälsa i så stor utsträckning att varannan ung transperson internationellt sett har självmordstankar.

Rasismen inom idrottsvärlden behöver undanröjas, och vi behöver göra idrotten mer ekonomiskt tillgänglig. Det här är något som vi nu arbetar vidare med.

Jag vill än en gång säga tack till Bo Sundin som tänker på mig och andra tjejer. Men vårt idrottande är inte ett projekt.

Anförande nr 28

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill också tacka Bo Sundin för att han lyft den här frågan. Ja tycker att det är glädjande att vi har den på dagordningen, både ur aspekten att det handlar om ett av våra ytterstadsområden och ur aspekten att det handlar om jämställdhet.

Om det är någonting som jag har mött när jag har varit runt om i Stockholm är det en trötthet på projekt. Varför ska verksamheter som runt om i hela staden är ordinarie verksamheter på vissa håll bedrivs som tillfälliga projekt? Det har vi tagit till oss och arbetar nu med det och försöker inarbeta det som har fungerat bra i ordinarie verksamhet och helt enkelt avveckla det som inte har gett de resultat om man hade hoppats på.

Till exempel i Rinkeby-Kista är det 43 procent av barnen i mellanstadieåldern som idrottar. Bland tjejer är det 27 procent. Jag tror att vi alla hoppades att den här satsningen skulle göra att andelen ökade. Men tyvärr har vi inte sett det enligt den utvärdering som har gjorts. Därför stämmer det att vi har skurit ned den del av stödet som går till just det här projektet och projektledaren. Men det stämmer inte, som Bo Sundin hävdar, att den totala budgeten har minskat med 80 procent. Till Djurgården, ja, men inte till barns och ungas idrottande i ytterstaden.

Tvärtom anställer vi nu en lokal idrottskoordinator som ska kunna erbjuda verksamhet och samarbeta med alla föreningar som har ett enormt engagemang. Vi vet att det finns till exempel Järva Basket, Akropol, Vasalund, Tensta Boxningsklubb, Tensta Basket, Djurgården som är bra exempel på hur föreningar arbetar runt om på Järvafältet för att ge unga en meningsfull fritid.

Vi ser att det finns ett behov av att samarbeta mycket tätare med dessa föreningar för att än fler barn ska bli fysiskt aktiva.

Som sagt: När vi ser att våra resurser inte går dit de var ämnade, och det tror jag inte att ni heller skulle tycka var bra, måste vi ändra. Ni kan inte tycka att vem som driver är viktigare än att det kommer de barn och ungdomar som vi vill nå till del. Det handlar inte om att minska resurserna, utan det handlar om att utnyttja de resurser som vi har på allra bästa sätt, att gå från tillfälliga projekt som delvis sker med väldigt kortsiktig finansiering som avyttring av våra gemensamma bostadsbestånd till att långsiktigt finansiera våra idrottssatsningar genom skattefinansierad budget.

Tack så mycket, Bo, för att du ger mig möjlighet att tala om den här viktiga frågan.

Anförande nr 29

B o S u n d i n (M): Fru ordförande! Jag ska först försöka svara på några frågor. Det här med driftsformen, svart eller vitt, handlar om realitet. Ska man ha en byråkrat som administrerar något, eller ska man ha en professionell idrottsledare som driver verksamheterna? Det handlar inte om driftsformen, utan det handlar om kvalitet.

När det gäller projekttrötthet håller vi med, och det är därför som vi under vår tid startade Järvalyftet som är långsiktigt, 20 år. Efter ett antal år ska olika projekt, inklusive detta projekt, ingå i ordinarie verksamhet. Det är nog bekant för borgarrådet, tror jag, att den här idrottssatsningen ingår i den ordinarie verksamheten sedan redan 2014. Dock fick man medel från Järvalyftet Idrott, vilket man inte får nu.

När det gäller kvaliteten och hur många unga vi har nått är vi inte heller nöjda. Vi skulle ha velat nå betydligt fler. Då trodde vi att man skulle fortsätta på den linje och med de kontakter man har haft. För den här gruppen, framför allt tjejer, behövs två saker, förutom att få dem aktiva och intresserade av idrott: Ledare, projektledare, idrottsledare måste skapa förtroende så att tjejerna verkligen kommer och tränar, men det räcker inte. Man måste också skapa förtroende bland deras föräldrar. Den här problematiken känner borgarrådet säkert till.

Därför tycker vi att det är väldigt olyckligt att man skrotar alla dem som har kontakt och som har jobbat med det här och börjar om med en tjänsteman som ska starta om på nytt.

Apropå lokaliseringen och postadressen inne i staden var Marie Forsberg, som är projektledare, mycket aktiv på plats. Det är det som räknas, inte bostadsadressen. Jag är inte säker på att byråkraten kommer att bo i Tensta. Det kan vara någon från innerstaden som anställs. Det är inte bostadsadressen som är intressant.

I svaret finns ett antal påståenden som är riktiga i sig, att man ökar föreningsbidraget till exempel. Men det är inte riktat till just den grupp vi pratar om. Det gäller all idrott, alla föreningar. Vi ökade det med 30 procent under vår tid. Vi är glada att ni vill fortsätta på den linjen. Men det är inte detta som är frågan.

När det gäller ytterstaden finns det speciella önskemål om att utöka verksamheterna på många sätt.

Anförande nr 30

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Det var kanske länge sedan Bo Sundin satt i nämnden och därför har glömt hur verkligheten har sett ut de senaste åren. Jag kan bara konstatera att det har varit väldigt mycket snack och väldigt lite verkstad när det gäller Bo Sundin.

Idrottslyftet hade fokus på flickor, men mest pengar gick till pojkarna. Så är det. Det är också så att det företag som hade att utvärdera verksamheten säger att den har haft otydliga mål och dålig lokal förankring. Det är inte så konstigt att man inte når målen om man sätter upp otydliga mål. Resultatet är att det inte har hjälpt. En del av övriga Järvalyftet har faktiskt sänkt Järva.

Därför ska man inte permanenta en verksamhet som inte har fungerat. Därför behöver man se över vad som kan förändras. Därför måste vi se till att stödet till föreningslivet och stödet till idrottsrörelserna går till flickidrotten i större utsträckning. Akropol i Rinkeby har inte ens känt till att det finns ett sådant stöd fastän det är en förening i framkant.

Jag tycker att vi ska se med lite större allvar på de förväntningar och förhoppningar som finns där. Därför tycker jag att det är bra att vi gör den här förändringen.

Anförande nr 31

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Det sägs att det är alldeles för mycket sport inom idrotten. Detsamma kan gälla inom politiken. Enligt den utvärdering, en intern utredning, som gjordes om Järvalyftet var huvudkritiken att man inte fanns lokalt, att man inte kunde jobba med de nätverk som fanns.

Därför fortsätter jag att ställa min fråga: Tror du, bo, att det arbetet är bäst lämpat att ske från Järva eller från Hjorthagen? Jag tycker inte att man inte behöver måla upp att det kommer att vara en byråkrat som ska sitta i Spånga-Tensta. Jag har varit i Spånga-Tensta och i Rinkeby-Kista, och Bo har också varit där. Du vet vilka engagerade medarbetare som finns där och vilka eldsjälarna som finns där. Man behöver inte måla någon problembild på väggen, utan jag tror att det kommer att bli bättre eftersom det gör att man helt enkelt får ett fastare grepp om verksamheten. Det kommer att bli bra, och jag hoppas att vi kommer att fortsätta att samarbeta att utveckla Järvaområdet i framtiden.

Anförande nr 32

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vet inte heller om jag skulle välja ordet byråkrat när jag pratar om den idrottskoordinator som ska anlitas lokalt för att arbeta med föreningarna lokalt och bygga kontaktnäten. Är det några som vi vet har kontakter med de föräldrar som Bo Sundin pratar om är det just föreningslivet, skolorna och fritidsklubbarna i området. Där har man identifierat att det brustit i samarbetet. Det är jätteviktigt för oss att få till det samarbetet för att nå barn. Det är inte acceptabelt att bara 27 procent av flickorna i Rinkeby-Tensta nås av idrotten och det stöd som staden ger till idrotten.

När jag tänker på våra anställda i staden tänker jag på alla dem som möter stockholmarna varje dag. Vi som politiker möter några, men de allra flesta stockholmarna möter våra tjänstemän och anställda på olika sätt runt om i staden. Jag tycker inte att det är någonting att måla förakt kring, utan jag ser det engagemang som Anders Österberg just beskrev. Jag är övertygad om att man kommer att rekrytera en person som har just det engagemanget.

Jag håller såklart med Bo Sundin om att bostadsort är helt ointressant i sammanhanget. Jag vet inte vem som har nämnt bostadsort. Jag vet inte ens var den tidigare projektledaren bor. Däremot ser vi ett behov av att den som ska arbeta med idrotten och föreningslivet lokalt har sin arbetsplats där arbetet ska göras. Det är det vi diskuterar. Det är däremot problematiskt att man har sin arbetsplats placerad helt annanstans än där man ska arbeta.

Med detta sagt har jag stor respekt för att det är tufft att välja att avsluta ett projekt. Jag förstår att ni inte orkade ta det beslutet även om utvärderingen var väldigt tydlig på att vi inte får de effekter som vi vill. Men jag tycker som ansvarigt borgarråd att det är min uppgift att se till att resurserna når dem som vi vill att resurserna ska nå och att ta ansvar för våra gemensamma skattepengar. I det här fallet innebär det att vi måste göra någonting nytt, någonting annorlunda för att öka andelen unga flickor som är idrottsaktiva från 27 procent.

Anförande nr 33

B o S u n d i n (M): Fru ordförande! Jag tänker inte bemöta ledamoten från Miljöpartiet. Han får ha vilken betygsättning han vill om mig. Jag vet vad våra väljare och medborgare tycker om våra idrottssatsningar i Järva och andra satsningar. Betyget på dig, Awad, kommer om fyra år.

Däremot skulle jag vilja ta upp det här med kommunala tjänstemän. Det finns naturligtvis många professionella tjänstemän i våra förvaltningar i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta som gör ett förtjänstfullt jobb. Det är inte det som det handlar om. Det handlar om att den som ska anställas jobbar i ett samordningsprojekt av något slag och ska börja om på noll i en verksamhet som redan fungerar med professionella samordnare som har idrottskompetens och ledarkompetens.

Som jag sade i förra inlägget var vi inte nöjda med hur många vi nådde men att vi jobbade vidare från det för att få ännu fler att bli engagerade och delta i verksamheterna. Det är det viktiga, inte att man bara stryker av ideologiska skäl för att det ska vara kommunal verksamhet.

Vi ser med viss oro, även om jag inte ska ta upp den frågan nu, med vad som kommer att hända framöver med drive-in-verksamheten, om den också ska läggas kommunalt från och med nästa år eller inte och om den får några pengar. Den diskussionen kan vi ha när budgeten antas.

I övrigt kan jag bara säga att det här är ett viktigt område för folkhälsan på många sätt och vis i de här grupperna. Vi har ett idrottspolitiskt program som bygger på att vi ska försöka få flera unga, gamla, medelålders att aktivera sig med idrott och motion och andra saker. Då är det här en del i att komma in i den verksamheten och få fram fler. Då behöver man jobba med många olika saker.

Anförande nr 34

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill förtydliga, om jag har varit otydlig, att det självklart inte är så att vi ska starta upp från noll. Som jag försökte beskriva kommer de delar av verksamheten som har fungerat bra att fortsätta, men vi kommer inte att låta projektet som helhet bara löpa på eftersom vi just identifierat att det tyvärr inte har fungerat och inte har gett de resultat som vi vill av de ganska stora pengar som ändå har lagts på det.

När det gäller ideologisk låsning hoppas jag verkligen att ni kan komma ur den, se till det som kommer att hända, se bortom att det är en kommunal anställning och se det engagemang och de krafter som vi kan lösgöra om vi får någon som kan samla föreningslivet, skolan och andra aktörer som är lokalt engagerade för att få barn aktiva.

Som sagt vet jag att det inte är någon brist på engagemanget, och jag har stor respekt för att Bo Sundin lyft frågan och driver den väldigt aktivt. Jag hoppas att vi kommer att komma till punkten att vi kan samarbeta för att ytterligare förbättra, utveckla och gå vidare för att nå fler.

Jag är ganska säker på att även när vi anställer lokal idrottskoordinator, även när vi utvecklar de befintliga verksamheter som har fungerat bra och även när vi lägger till våra egna verksamheter som vi har i våra simhallar för att få fler barn att delta aktiviteter i ordinarie verksamheter kommer vi att ha mycket arbete att göra om vi ska få upp siffrorna i de här områdena till samma snitt som vi har i hela staden. Det måste vara det självklara.

Ordinarie verksamhet ska nå lika många barn och ungdomar i hela Stockholm. Det ska inte vara så att vi har områden där ordinarie verksamhet fungerar bra och områden där vi sätter in tillfälliga projekt för att få resultat. Vårt mål måste vara att våra satsningar ska komma alla stockholmare till lika stor del.

Anförande nr 35

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Den fråga som jag skulle vilja ställa till interpellanten är: Om man sätter upp otydliga mål och det blir svårt att utvärdera arbetet, har man inte då gjort ett dåligt jobb? Ja, svaret på frågan måste vara ja. Seko har haft i uppdrag att utvärdera arbetet. De säger att målen har varit otydliga. Det har varit svårt att styra upp. Därför kanske behöver vi ha en byråkrat, som Bo Sundin kallar det.

Det här inte bara ett projekt. Det här en utveckling som har pågått. Man har haft eftersatt jämställdhetsarbete de senaste åtta åren. Man har prioriterat organisationer som leds av män och har glömt bort organisationer som leds av kvinnor och flickor.

Jag tycker att det är viktigt. Här vill jag se ljust på framtiden, för vi ska ändra det här nu. I stadsdelarna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista jobbar vi för att satsa lika mycket på kvinnor som på män. Vi ska fördela stödet till föreningslivet rakt av: hälften till män, hälften till kvinnor. Det är det som man har glömt bort, och det är det som syns i resultatet av det här projektet.

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1 Hammarbyhöjden*

Anförande nr 36

Kristin Lutz (M): Herr ordförande! Redovisningen av programområdet Hammarbyhöjden-Björkhagen skulle ha tagits upp på stadsbyggnadsnämnden den 7 maj. Så skedde inte, men den kom upp i torsdags på stadsbyggnadsnämnden. Alliansen var då redo att gå vidare med det förslag som låg, vilket förhoppningsvis kommer att leda till över 2 500 nya bostäder. Men vänstermajoriteten valde att bordlägga ärendet.

Jag skulle därför kort vilja be stadsbyggnadsborgarrådet att redogöra för anledningen till denna bordläggning.

Anförande nr 37

Borgarrådet Moger (S): Herr ordförande! Anledningen till att vi bordlade ärendet var att vi själva inte var klara med det. Det är det enkla och naturliga svaret.

Låt mig tillägga att jag är helt säker på att vi kommer att kunna fatta beslut i detta, för det betyder någonting. Vi är ju överens på vår sida om att Stockholm behöver växa, att vi behöver fler lägenheter. Det är logiskt att Stockholm växer utåt. Utifrån det är nybyggnationen i Hammarbyhöjden och Björkhagen både logisk och behövlig.

Man måste förstå att det vi står inför i Stockholm är någonting historiskt. Det är en historisk utmaning och en historisk möjlighet. Vi har satt upp de högst mätbara målen i Stockholms stads historia för bostadsbyggandet. Vi ska bygga 40 000 lägenheter fram till 2020. Det innebär en 10-procentig ökning av bostadsbeståndet i vår stad. Det innebär ett högre tempo än vad som har hållits de senaste åren. Det innebär ett högre tempo än under miljonprogramsåren, och detta utan att vi gör om miljonprogramsårens misstag. Det ställer krav.

När vi nu talar om 2 500 nya bostäder i Hammarbyhöjden-Björkhagen, som jag tror att det också kommer att bli, då måste vi förstå att detta är ett pilotområde för den här typen av expansion i den här typen av områden. Det är viktigt att det blir bra. Det är viktigt att vi gör rätt, att vi är nöjda och att våra barn en dag kan vara nöjda och stolta över det vi har byggt.

Vi ska minnas att det vi bedöms, eller möjligen döms, för år 2050 kommer att vara kvaliteten på de här områdena. Det kommer att bli utifrån hur livet är, hur husen ter sig, hur området sticker ut eller passar in, inte om inflyttningen skedde i mars eller i april år 2020. Därför är det rimligt att ta den tid som behövs för att få ett bra beslut.

Anförande nr 38

Kristin Lutz (M): Tack för svaret! Det gläder mig att höra att du faktiskt tror, Roger, att det kommer att bli 2 500 bostäder i Hammarbyhöjden. Jag räknade med att du har Miljöpartiet med dig i den frågan, vilket jag än så länge inte riktigt tror. Själv boende i Hammarbyhöjden sedan tio år tillbaka har jag varit med i processen och har varit på de flesta samråd. Det har varit en väldigt lång process och kommer att bli en lång process. Naturligtvis ska vi ta alla åsikter i beaktande.

Den 7 maj demonstrerade ett antal personer utanför Tekniska nämndhuset. Du sade då till Stockholm Direkt att du skulle träffa dem för att engagera så många som möjligt. Jag undrar: Har detta möte ägt rum? Vad blir i så fall resultatet av det mötet? Om inte, planerar du att genomföra det?

Anförande nr 39

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag träffar dem nästa vecka därför att mitt jobb är att träffa medborgare och lyssna in deras synpunkter. Det förvånar mig lite att ni har en annan uppfattning. Det har vi delvis märkt de senaste åtta åren. Ni har varit ganska dåliga på att lyssna. Det behöver inte alltid innebära att man gör det som de som man träffar säger, men en grundläggande respekt och en grundläggande demokratisk funktion innebär att vi träffar de medborgare som har åsikter och som engagerar sig för sin stad. Jag kan tycka annat än de, men det grundläggande för mig är respekten för deras engagemang, att de vill sin stad väl.

Anförande nr 40

K r i s t i n L u t z (M): Bra! Jag kan då säga att vi har lyssnat. Du känner mycket väl till den process vi har haft, Roger, för att lyssna in medborgare på många olika sätt genom paviljonger, samråd och så vidare. Jag har närvarit vid de flesta, och ja, jag har lyssnat på vad de boende i Hammarbyhöjden tycker.

På nämnden den 11 juni kommer de som faktiskt röstade för förslaget att arrangera en manifestation utanför Tekniska nämndhuset för det här. Eftersom det är så otroligt viktigt för dig att lyssna in och ta allting i beaktande frågar jag om du även kommer att träffa den gruppen.

Anförande nr 41

Borgarrådet M o g e r t (S): Varför skulle jag inte göra det? Det är en jättemärklig fråga. Över huvud taget tycker jag att ert agerande i detta ärende är jättemärkligt.

Ni är ett gäng som under åtta styrt staden och under åtta fört en misslyckad bostadspolitik och skapat en situation i Stockholm med en havererad bostadspolitik. Ni har sett till att den genomsnittliga kötiden i Bostadsförmedlingen har dubblats, i vissa delar av Stockholm tredubblats eller fyrdubblats. Ni har skapat en bostadsmarknad som är ett problem inte bara för mig utan för mina barn och alla som vill kunna flytta hit. Ni har fått kritik från alla som vill ha bostad via bostad.nu till Stockholms handelskammare. Och ni lyfter en fråga om bordläggning om en samrådsredogörelse som det största problemet på Stockholms bostadsmarknad! Jag tycker det är uppseendeväckande.

Fråga nr 2 Förtroende för borgarråd

Anförande nr 42

G u l a n A v c i (FP): Herr ordförande! Förra tisdagen fattade socialnämnden beslut om Stockholms stads strategi mot våldsbejakande extremism, vilket inte kan kallas för något annat än ett stort misslyckande. Dagens Nyheter beskrev det som ett hafsverk som vilken brainstormande högstadielklass som helst hade kunnat åstadkomma på en eftermiddag. Så kan man inte behandla en fråga som är så avgörande och viktig för vår frihet, vår demokrati och öppenhet.

Den antagna strategin är ett moraliskt och politiskt haveri som trivialiserar och ignorerar de brott mot mänskligheter som begås av stockholmare som åker till Syrien och Irak och slåss för Islamiska staten. Ansvar för detta vilar stort på socialborgarrådet Ewa Larsson.

Ärendet är av en sådan dignitet att jag med anledning av detta måste ställa frågan finansborgarrådet som den ytterst ansvariga politikern i staden: Har du fortsatt förtroende för socialborgarrådet Ewa Larsson?

Anförande nr 43

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Ja, jag har förtroende för Ewa Larsson som socialborgarråd. Ja, jag vet att det här arbetet är oerhört viktigt. Jag är trygg i att vi måste ta fram en strategi mot våldsbejakande extremism. När det gäller arbetet är det någonting som vi har arbetat med sedan dag ett när vi tog över, efter åtta år utan strategi mot våldsbejakande extremism.

När det gäller människor som begår brott ska de straffas för detta. Med det sagt vill jag göra några tydliga tillrättavisningar eftersom den mediala debatten lätt har kunnat missuppfattas.

Ärendet ska fortsätta att behandlas i staden. Det kommer till kommunfullmäktige. Vi kommer att fortsätta, och jag vill att det ska bli en bred politisk enighet. Ärendet handlar inte om att några skulle få förtur till bostäder eller till arbete. Det ärendet handlar om är att vi ska ha koll på de här människorna. Vi ska ha koll på rörelserna. Det viktigaste arbetet är att hindra människor från att åka och delta i krig.

Om det skulle vara så att avhoppare återvänder ska vi naturligtvis säkerställa följande: Om brott har begåtts är det rättsväsendet som ska ta hand om det. Från Stockholms stads sida ska vi säkerställa att man har tät uppföljning och att vi jobbar med de här frågorna.

Jag tycker att det är synd att debatten har kommit att handla om något som är missförståelse, medveten missförståelse av ärendet.

Anförande nr 44

G u l a n A v c i (FP): Herr ordförande! Finansborgarrådet står här och säger att jag medvetet missförstått det strategidokument som ska vara vägledande och se till att återvändande terrorister ska rehabiliteras. Hur kan man missförstå det, Karin Wanngård, när detta strategidokument lägger så mycket fokus på att man ska se till att folk som återvänder från kriget i Syrien och som anslutit sig till Islamiska staten ska få försörjning, att det är viktigt med samarbete mellan socialtjänsten, jobbtorgen och att det måste finnas en länk in till Arbetsförmedlingen och att bostadsbolagen ska ingå i samverkan och se till att de återvändande personerna, som har begått brott mot mänskligheten när de har deltagit i folkmord på oskyldiga människor, i stället att tas om hand av rättvisan ska få en gräddfil tillbaka in i samhället?

Detta är för mig helt obegripligt!

Anförande nr 45

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det står inte en rad i det här dokumentet om några gräddfiler. Det står inte en rad i det här dokumentet om att man skulle få bostad eller jobb som avhoppare. Den här frågan är oerhört komplicerad. Att man försöker förenkla och förlöjliga dokumentet tycker jag är tråkigt.

Vad det handlar om är ett krig, medvetna rekryteringar som sker i Stockholm. Man blir lurad att åka dit, man vill åka dit, kanske hoppar av och kommer hem. Det handlar om att Stockholms stad måste ha koll och måste följa upp. Men vårt program, som jag med all glädje vill diskutera vidare, handlar främst om att se till att inga ska åka och delta i krig.

Anförande nr 46

G u l a n A v c i (FP): Herr ordförande! Jag måste säga att jag är otroligt bekymrad över att finansborgarrådet i den här församlingen uttrycker fortsatt stöd för Ewa Larsson och den politik som hon har format för Stockholm med ett dokument på nio sidor som finansborgarrådet kallar ett seriöst och viktigt dokument men där man inte har involverat partier från oppositionen för att se till att vi får en strategi mot våldsbejakande extremism som går att följa upp i verkligheten. Jag måste säga att jag är otroligt bekymrad.

Det finns många invandrargrupper i Sverige i dag, kurder, assyrier, syrianer, som varje dag sitter fastklistrade vid tv-apparaterna för att se om de kan få se en skymt av sina släktingar och bekanta som har flytt undan terroristerna och där också stockholmarna som har åkt i väg till Syrien har anslutit sig till Islamiska staten. Jag är mycket besviken på det svar jag har fått här i dag.

Anförande nr 47

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det här ärendet kommer att fortsätta att behandlas i staden. Det handlar om att ta fram en strategi mot våldsbejakande extremism, om vikten av att arbeta mot att människor åker från Sverige för att delta i krig i andra länder. De avhoppare som kommer tillbaka och har begått brott ska straffas, straffas hårt. Handlar det om att man blir avhoppare och har sett hemskheter som man behöver hjälp med att bearbeta ska staden finnas där. Stockholms stad ska ställa upp för sina medborgare, men brott ska bestraffas.

Ingen brottsling kommer att få vare sig förtur till bostad eller arbete från staden. Det kan jag vara tydlig med. Den här strategin ger också belägg för att vi tar de här frågorna på fullaste allvar.

Fråga nr 3 Betydelsen av samhällsekonomiska överväganden vid beslut om hastighetsgränser i Stockholms innerstad

Anförande nr 48

R i c k a r d W a l l (SD): Presidium, ledamöter! Sverigedemokraterna ser samhällsekonomin som en viktig ledstjärna för politiken. Det har bland annat kommit till uttryck i landstingshuset där vi nyligen tog plats. I förra veckan hade vi en debatt om samhällsekonomi och pendelbåtar.

Nu har turen kommit till Stadshuset, och jag ställer följande fråga till min förra högskolekollega, nuvarande stadshuskollega och kanske blivande trafiknämndskollega: Vilken betydelse har samhällsekonomiska överväganden då man sätter eller förändrar vägtrafikens hastighetsgränser i Stockholms innerstad?

Anförande nr 49

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Samhällsekonomiska kalkyler och effekter är sådant som man räknar på när man gör förändringar i staden. Inte i alla sammanhang, men i många, väger man in sådana saker. Det finns en hel del material på trafikområdet för detta. Bland annat har Trafikverket tagit fram rapporter. Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram rapporter. Det finns en som heter *Rätt fart i staden* där man går igenom alla olika effekter som har att göra med hastigheter. Där kan man se vad som händer samhällsekonomiskt.

Det finns en del aspekter som jag kan nämna, bortsett från att vi får en mycket mer gemytlig stad, vilket i sig är en stor effekt. Den är svår att mäta, men Stockholm mår bättre. Vi vet till exempel att om man sänker hastigheten minskar bullret. Den samhällsekonomiska förlusten i buller minskar med 50 procent om man sänker hastigheten från 50 till 30. En stor del i att man sänker hastigheten är att olyckorna minskar. Går man ned från 50 till 30 är sannolikheten att man dör i en trafikolycka minimal. Det här har extremt stora samhällsekonomiska effekter. Det är någonting som man räknar på i de här sammanhangen.

Vi har luftkvalitetsfrågorna, till exempel PM10-partiklar. Om man sänker hastigheten från 50 till 30 minskar antalet partiklar med nästan 30 procent. Det är någonting man direkt kan räkna på samhällsekonomiskt. Vi vet att vi har dålig luft i Stockholm. Och så har vi problem med kväveoxider och koldioxid. Om man sänker hastigheten från 50 till 30 får man nästan en 50-procentig minskning av dessa utsläpp. Det här är saker som vi räknar på och som är en del när man bestämmer hastigheten.

Anförande nr 50

R i c k a r d W a l l (SD): Det här är en väldigt bred fråga, och man kan inte begära att den ska täckas i ett tvåminuterssvar. Dock kan man av svaret utläsa inställningen hos den svarande. Här hörde vi nu att trafikborgarrådet bara tog upp de positiva effekterna av att sänka hastigheten – buller, olyckor och så vidare.

Mot detta står framkomlighetseffekter. Jag har ett tips. Gör så här: Sänk hastighetsgränsen till 10 kilometer i timmen, 20 kilometer max på motorvägen. Då slipper vi olyckor, buller, utsläpp, nästan allting. Men alla förstår att då stannar ju Sverige.

Detsamma gäller även om man gör en mindre hastighetssänkning. Det minskar framkomligheten. Stockholm stannar upp lite grand, och det är en kostnad som trafikborgarrådet inte nämnde.

Anförande nr 51

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om vi skulle sänka hastigheterna till 10 kilometer i timmen skulle det vara otroligt svårt att köra en normal bil. Jag tror inte att det blir möjligt. Men då skulle den samhällsekonomiska förlusten bli enorm. Folk skulle inte klara av att hantera sina bilar. Man måste komma upp i hastighet lite. 30 kilometer i timmen är en sådan hastighet som fungerar bra.

Apropå det som Rickard tar upp får det såklart effekter om man kommer fram långsammare om man sänker hastigheten. Det som jag inte tog upp i mitt första inlägg handlar just om framkomligheten. När vi sänker hastigheten på stadens gator för bilar ökar vi framkomligheten för de gående, cyklister och bussarna. Det är en effekt av detta. När det går för fort blir det en rörig miljö som är svår för allihop, och det minskar framkomligheten; det ställer till det. Får vi ned den till en låg nivå kan alla röra sig jämnare i trafiken och man kommer fram, det blir mindre utsläpp, folk överlever och vi får en bra och trevlig stad.

Anförande nr 52

R i c k a r d W a l l (SD): Jag har förstått att det här att fråga inte är huvudsaken, man ska argumentera mot. Syftet är just att fråga och få ett svar. Redan nu tycker jag nog att jag har fått en bättre bild av hur trafikborgarrådet ställer sig i de här frågorna. Därmed tackar jag för det.

Sedan är det en annan sak att det kanske har lyst igenom att Sverigedemokraterna har en lite annorlunda, en kanske mer nyanserad bild. Landstingets trafiknämnd och Stockholms stads trafiknämnd har ju täta möten, så vi får väl se i framtiden – vi kanske blir kollegor i trafiknämnden. Vi kanske möts från landstingets sida också, och kanske vi då inte kommer riktigt överens. Men jag tackar för svaret just nu.

Anförande nr 53

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag får tacka så mycket för diskussionen.

Fråga nr 4 Våldsbejakande extremism

Anförande nr 54

S t i n a B e n g t s s o n (C): De senaste veckorna har Stockholms stads strategi mot våldsbejakande extremism varit en milt sagt het potatis. Jag är precis lika upprörd som Gulan Avci, tro inte något annat. Men jag kommer, kanske till finansborgarrådets förvåning, inte att gräva mig ned så djupt i dokumentet som ligger på bordet. Jag hoppas och tror att också hon ser att det finns en rätt så stor förbättringspotential, även om hon kanske inte vill utveckla det här och nu.

Jag tänkte påtala vikten av att faktiskt ha en strategi, för det tror jag att vi alla är överens om. Det var också därför vi i Alliansen yrkade på återremiss och inte avslag. I Centerpartiet tycker vi också att det är viktigt med kontinuitet i frågan. Därför menar vi att vi behöver ett blocköverskridande samarbete, något som vi absolut inte såg skymten av i socialnämnden.

Därför undrar jag: Ämnar finansborgarrådet bjuda in till ett blocköverskridande arbete för att skapa en strategi med realistiska förslag? Om ja, när i så fall kommer en sådan inbjudan?

Anförande nr

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Herr ordförande! Det är mycket riktigt så, och det sade jag i mitt tidigare inlägg, att det finns förbättringspotential. Ärendet ska upp till fullmäktige för att vi ska kunna ha en bred diskussion.

Min målsättning är att ha en så bred majoritet som möjligt kring detta. Målet är att efter sommaren bjuda in till blocköverskridande samtal om detta arbete hur vi ska gå vidare. Nu har vi lämnat socialnämnden för vidare arbete och kommer att gå vidare med att skriva fram ärendet till kommunfullmäktige. I det arbetet skulle jag väldigt gärna se att fler kommer med kreativa synpunkter på hur en strategi mot våldsbejakande extremism kan bli ännu bättre. Det är som Stina var inne på, att ha en strategi mot våldsbejakande extremism gör att vi kan driva arbetet framåt och göra förbättringar i förhållande till hur vi arbetar i dag.

Jag vill bara än en gång när jag har ordet vara tydlig med att det inte handlar om några förturer till vare sig arbete eller bostäder, utan det handlar om att minimera möjligheten till människor att åka och delta i krig och om att ha koll på människor som kommer tillbaka från krigszoner för att säkerställa att det exempelvis inte sker några rekryteringar eller att man om man kommer hem som avhoppare får det stöd som kan behövas.

Visst kan den här strategin bli bättre. Det är min förhoppning naturligtvis att den är bättre innan den når fullmäktiges bord.

Anförande nr 55

Stina Bengtsson (C): Tack, Karin, för svaret, faktiskt bättre svar än vad jag hade väntat mig, för att vara ärlig!

Kommer de skrivningar där det står om bostad och så vidare att tas bort? Anser finansborgarrådet att det ska göras? Hur tycker finansborgarrådet att vi ska bredda samarbetet med till exempel lagförande myndigheter? Vi märkte i går i debatten i *Agenda* att en person som jag tror att även finansborgarrådet har stor respekt för, nämligen Mona Sahlin, hade mycket kritik mot strategin. Det tycker jag är ett gott tecken på att vi har rätt i vårt yrkande.

Vad är det för förändringar som finansborgarrådet vill se?

Anförande nr 56

Borgarrådet Wångård (S): Det finns formuleringar i dokumentet som uppenbarligen kan misstolkas. Därför måste de delarna förtydligas och rättas till.

När det gäller beskrivningarna om bostadsbolagen var meningen, det framgick inte i alla delar av dokumentet, att vara aktiv i de bostadsområden där vi ser att det här existerar. Då kan bostadsbolagen vara ett medel.

Självklart ska vi förtydliga dokumentet så att det inte kan misstolkas på något sätt, att någon skulle ha förtur till bostad. Det är absolut inte syftet. Likaså när det handlar om missförstånd kring att man skulle erhålla arbete; det är ett stort missförstånd. Jag kan inte säga här och nu vilka delar som kan bli bättre, utan det är just det som dialogen ska handla om som ska vara blocköverskridande. Självklart ska vi förbättra dokumentet.

Anförande nr 57

S t i n a B e n g t s s o n (C): Då tolkar jag det som att jag har ett löfte från finansborgarrådet att det kommer att vara samtal där vi tillsammans över blocken ska försöka hitta förslag som vi tillsammans kan tycka är bra och att detta är viktigt.

Anförande nr 58

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ja!

Fråga nr 5 Könsfördelning på stadens seminarium

Anförande nr 59

E r i k S l o t t n e r (KD): Herr ordförande! Det här kanske inte är en fråga av direkt partipolitisk karaktär, men jag tycker ändå att det är en viktig fråga att lyfta. Den 16 april arrangerade fastighetskontoret ett intressant seminarium här i Stadshuset, där bland annat fastighetsnämndens ordförande Jan Valeskog hälsade välkommen. Seminariet var intressant, men hade en stor brist. Av totalt tolv talare var elva män, endast en kvinna.

Jag begär inte att Wanngård ska gå in och styra varje seminariums program, för det är helt omöjligt. Men jag vill ändå fråga vad borgarrådet som leder ett feministiskt styre i Stadshuset anser. Anser hon att könsfördelning på seminarier som anordnas av staden och som hålls i Stadshuset spelar någon roll? Om det gör det, vad kan hon i så fall göra för att undvika fler lika pinsamma seminarieupplägg?

Anförande nr 60

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag är medveten om problematiken. Jag ser det med jämna mellan. Jag ser det själv när jag inbjuds, även om jag ofta rättar till och jämnar könsfördelningen. Men det här är ett långsiktigt arbete om att vi behöver bli bättre när det gäller de hårda verksamheterna. När det gäller fastighetsnämnden, exploateringskontoret, trafikkontoret kan vi bli bättre, även om vi har kommit långt. Allt fler kvinnor lyfts fram och allt fler kvinnor får chefspositioner. Men vi kan fortfarande bli bättre.

Ibland kan det vara av den dignitet att man kollar i sitt eget nätverk när man sätter ihop ett seminarieprogram. Vi behöver i större utsträckning arbeta med mer tydliga direktiv om att vi gärna ser jämställda paneler. Med detta sagt ska jag inte säga att det ska bli något tvång och att man inte får genomföra ett sådant program som Erik tog upp och som han ändå uppfattade som positivt när det gäller innehåll, även om det blev en snedvriden könsfördelning.

Självklart kan vi bli bättre. Jag tackar för frågan och kommer naturligtvis att arbeta med den för att bli än bättre.

Anförande nr 61

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag skulle gärna vilja ställa frågan till Jan Valeskog, men det har jag inte möjlighet att göra eftersom han inte är borgarråd, så därför vänder jag mig till Karin Wanngård. Men det är inte så att inom fastighetsbranschen saknas kvinnlig kompetens på något sätt. Jag träffar ofta kvinnor inom den branschen i mitt uppdrag som politiker, och jag får väldigt många intressanta samtal.

Det är inte så att det saknas kompetens på något sätt. Det håller inte riktigt som förklaringsmodell.

Kanske är det ännu viktigare när man anordnar seminarier från stadens sida inom branscher där vi vet att det är en sned könsfördelning att vi visar att här finns det kompetens på den kvinnliga sidan, eller på den manliga sidan om det kanske rör vård- och omsorgsseminarier. Vi är ändå stadens ansikte utåt, och när det anordnas seminarier i det här huset är det viktiga signaler vi skickar utåt. Det blev inte bra den här gången när elva av tolv talare var män.

Anförande nr 62

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Självklart är det här ett exempel där det inte blev bra på långa vägar. Jag vill inte på något sätt påstå att det saknas kvinnlig kompetens, snarare tvärtom, men vi kan bli än bättre. Problemet är att vi kanske inte lyfter fram de kvinnor som vi har, att vi inte arbetar mer aktivt med den kompetens som redan finns inom organisationen och i nyrekryteringssammanhang.

Jag tycker att det är viktigt att man försöker ha en så jämn könsfördelning som möjligt när det gäller paneler, sammansättningar i nämnder och styrelser och i allt vi kan göra eftersom jag tror att besluten, debatten och diskussionen blir bättre om vi eftersträvar en jämn könsfördelning. Ska man lyssna på en panel är det ofta mer intressant om könsfördelningen är jämn, bland annat.

Anförande nr 63

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag hade inte väntat mig så mycket mer i svar från Wanningård än att det är viktigt med en jämn könsfördelning. Jag är övertygad om att vi är överens om detta.

Jag tycker att det ändå var viktigt att lyfta frågan här eftersom det är flera som följer debatten och kanske får en tankeställare, inte minst från tekniska kontoret. När man har seminarier bör man faktiskt titta på vilken signal vi ger utåt. Där spelar kön en väldigt viktig roll. Det är klart att man ska kolla andra bakgrunder också som ålder, etnisk bakgrund och så vidare, men just könsfördelningen är kanske det lättaste att komma åt. Vi vet att inom alla verksamheter, inte minst i en så stor stad som Stockholm, finns det kompetenta både kvinnor och män, och det måste vi lyfta.

Anförande nr 63

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det måste vi arbeta vidare med och bli bättre. När det handlar om jämn könsfördelning bär vi med oss olika erfarenheter på grund av kön, men vi behöver bli bättre när det gäller olika kulturell härkomst, ålder och så vidare. Inom fastighetsfrågorna är det ett visst åldersspann. Vi kan också se hur vi kan bli bättre på att lyfta fram andra bra miljöer och bra debattörer i panelerna.

Jag tycker att det är viktigt att ta upp den här frågan. Jag lyfter det i mitt fortsatta arbete, och jag vet att Jan Valeskog kommer att göra det i fastighetsnämndens arbete framöver.

Fråga nr 6 Barnomsorg

Anförande nr 64

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Frågan gäller barnomsorg på obekväm arbetstid. Det är väldigt bra att vi tar fram gemensamma riktlinjer så att vi får ännu mer tydlighet i vad som ska gälla alla stadsdelar när det gäller barnomsorg på obekväm arbetstid.

Jag tycker att det är bra att vi nu har en kartläggning av hur många som har barnomsorg på obekväm arbetstid och hur många det är i de olika stadsdelarna. Det är också bra att vi nu höjer åldern från tio till tretton år och att vi utökar andelen personer som får möjlighet till barnomsorg på obekväm arbetstid.

Det som vi är tveksamma till är det som står i riktlinjerna att man ska förlägga barnomsorg på obekväm arbetstid till en förskolelokal. De barn som har barnomsorg på obekväm arbetstid är ganska få, mellan 150 och 200 barn totalt i hela staden. År 2013 hade ungefär 80 procent av de barn som hade kommunal barnomsorg på obekväm arbetstid omsorg genom en barnskötare som kom hem till hemmet.

Då är frågan till borgarrådet: Varför vill ni inskränka möjligheten att ha barnomsorg i hemmet?

Anförande nr 65

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Vi vill utöka möjligheten. De som har barnomsorg på obekväm arbetstid är nöjda med den. De kommer, om det bedöms vara det bästa för barnet, att få fortsätta ha det. Det vi nu gör och som du var inne på, Christoffer, och som vi vill förverkliga i vår budget är att utöka verksamheten. Det har pågått ett arbete som vi drar slutsatser av. Enligt expertisen, dem som jobbar med detta och professionen, kan ett annat väldigt bra sätt att bygga ut det här vara genom att göra det förlagt i förskolor.

Det här kommer att vara verksamheter som kompletterar varandra framöver.

Anförande nr 66

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Det är tydligt att majoriteten vill utöka barnomsorg på obekväm arbetstid. Det har jag ingenting emot. Det är en viktig del av arbetslinjen att man kan ha arbeten där man arbetar på olika tider av dygnet.

Det står att huvudsakligen ska man erbjuda omsorg i lokalbaserad verksamhet. Sedan står det att om särskilda behov föreligger kan man få barnomsorg i hemmet. Det som skolborgarrådet sade var att det som är det bästa för barnet ska gälla. Jag undrar: Vem är det som ska avgöra vad som är bäst för barnet? Är det utbildningsförvaltningen, stadsdelsnämnderna eller den enskilda föräldern?

Anförande nr 67

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Svaret är på den frågan är väl att det sker en dialog mellan dem som Christoffer Järkeborn räknade upp där beslutet kommer fram vad som är det bästa för den enskilda personen. Jag är alldeles övertygad om att de i vår stad som arbetar med att bedöma det alltid har barnens bästa för ögonen och lyssnar på föräldrarna.

Sedan har expertisen sagt att när vi bygger ut den här delen är det inte i första hand det som i dag är befintligt, att man kan få hjälp av någon som kommer hem till en, som är det mest angelägna att satsa på i nuläget, utan snarare se om man kan utveckla verksamheten som är förlagd till förskolan.

För att upprepa mig själv tror jag att det kan bli två verksamhetstyper som kompletterar varandra på ett bra sätt.

Anförande nr 68

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Tack så mycket för svaret! Jag är nervös för att man hamnar i en diskussion om att inskränka föräldrarnas valfrihet. Jag kan förstå att många föräldrar har föredragit att ha barnomsorg i hemmet, att det underlättar när det gäller att få ihop livspusslet och annat.

Det står att det ska vara särskilda skäl. I medieintervjuer har skolborgarrådet hänvisat till att det är tjänstemän som ska avgöra vad de här särskilda skälen är. Det är vi som politiker som antar olika typer av dokument. Vad är ett särskilt skäl? När kan man tycka att det föreligger ett särskilt skäl och att man ska kunna få barnomsorg förlagd i hemmet?

Den andra frågan är: När anser ni att särskilda skäl föreligger för att man ska kunna få barnomsorg i hemmet?

Anförande nr 69

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Särskilda skäl är när profession tillsammans med föräldern bedömer att det är det bästa för barnet och att det är viktigt och angeläget. Jag tror att Christoffer Järkeborn som moderat i alla andra sammanhang är väl medveten om att kommunens pengar måste man vara rädd om och hushålla med. Det är klart att det här är en ganska dyr form av barnomsorg, alltså omsorg på natten. Är det många som skulle vilja ha det förlagt i förskolan är det naturligtvis någonting som är bra, om det dessutom är mer pedagogiskt bättre för barnet.

Jag tror som sagt att de här verksamheterna kommer att komplettera varandra, och det är väldigt bra om vi kan se till att välja både bra och kostnadseffektiva lösningar.

*§ 16 Överenskommelse om exploatering för bostäder inom detaljplanen Brofästet
(del av Hjorthagen 1:3 och del av Norra Djurgården 1:1)
Norra Djurgårdsstaden (utl. 2015:46)*

Anförande nr 70

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Ärendet handlar om Brofästet, som är en deletapp i vårt stadsutvecklingsområde i Norra Djurgårdsstaden. Här planeras sammanlagt 6 000 lägenheter tillsammans med ny infrastruktur, gator och parker. Utbyggnadstakten är 500–600 lägenheter per år. I denna etapp beräknas den första inflyttningen äga rum någonstans vid årsskiftet 2018–2019.

Detaljplanen för Brofästet möjliggör 580 lägenheter, två förskolor, gruppboende samt ca 960 kvadratmeter kommersiella lokaler. 45 procent av lägenheterna blir hyresrätter och 55 procent blir bostadsrätter. Boendeparkering blir i garage och underbyggda gårdar samt inom kvartersmark. Bilpoolsplatser kommer att ordnas i gatumiljö, och det blir 2,5 cykelparkeringsplats per lägenhet.

Investeringsutgifterna omfattar som vi ser av ärendet totalt 270 miljoner kronor, och exploateringsavtalen ger försäljningsinkomster om totalt 1 050 000 000 kronor. Som vi alla förstår är projektets ekonomi mycket bra, och det föreligger därmed inga ekonomiska risker i projektet. Det är ändå viktigt att konstatera att överskottet från projektet är viktigt för att vi ska kunna klara av hela exploateringen av Hjorthagen och gasverksamheten som i sig drar ganska stora kostnader för staden.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 71

Å k e A s k e n s t e n (MP): Fru ordförande! Det finns många trevliga punkter i ärendet, tycker jag. Det visar väl att stadsbyggnadspolitiken är på väg i en väldigt ny och mer positiv riktning. Det är bra att sådana här gamla industriytor nu tas i anspråk. Vi har gott om hårda ytor i den här staden, och de bör användas – framför allt till att bygga bostäder.

Det är glädjande för ett gammalt tigerhjärta att det är 2,5 cykelparkeringsplatser per lägenheter och bara 0,5 platser för bilar och dessutom p-platser för bilpooler. Det är bra att fullmäktige uppenbarligen är eniga även på den punkten. Så var det inte under den förra mandatperioden. Då var vi i Miljöpartiet nästan bara eniga med oss själva i frågan.

Det är också bra att det blir gruppboendestäder. I övrigt kan vi notera att ett kommunalt bolag kommer att bygga plusenergihus – hus som inte drar någon energi utan producerar energi. Förhoppningsvis blir det också så.

Det står på ett ställe i ärendet att miljön i Norra Djurgårdsstaden, hela området, blir en relativt grön miljö. Det är intressant, men det visar också att det finns lite mer att göra. Jag tycker att vad vi glömmer i Stockholm är gröna väggar, alltså grönska på fasaderna. Om man ser internationellt har vi en del att lära där.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

*§ 17 Ändring av Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun
(Alkoholförbud i Drakenbergsparken/Tantolunden mellan 00.00–07.00) (utl. 2015:47)*

Anförande nr 72

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): I Bergsgruvan, en fin liten park i Rosenlunds-parken, ligger sedan ett par år en konstgräsplan för fotboll. Från att ha varit lite mörk och övergiven på kvällen är det nu rörelse rätt sent där. Det är ett pojkgäng – det är oftast grabbar som spelar så sent – som också är parkvakter. Plötsligt är parken trevligare och tryggare, ofta utan att de vet om det.

Den som anlägger samma perspektiv på Björns Trädgård skulle med hög trovärdighet kunna hävda att skateparken där i sig nog är värd en polis. Trots det är det helt förbjudet att dricka alkohol i den parken. Mig veterligen har ingen heller krävt att det förbudet ska hävas. Det kanske trots allt gör nytta och bidrar till att öka tryggheten och till att skapa en trevligare närmiljö.

När det gäller det här förslaget har vi, främst genom polisen men också genom närboende och lokala koloniföreningar, fått ett antal påstötningar. Det var en majoritet i stadsdelsnämnden bestående av Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänstern och Folkpartiet som drev detta 2012 när det var aktuellt i vår nämnd.

Om man tittar runt lite kan man se att samma begränsning gäller i Rålambshovsparken eller, om vi går tillbaka till Söder igen, i Vita Bergen. Det kanske är så att vi behöver hålla flera tankar i huvudet samtidigt. Vi behöver ha ett antal, ett batteri av, åtgärder för att skapa parker som är som våra gemensamma vardagsrum. 2011 fick vi igenom en lagändring som gjorde det möjligt för polisen att skriva ut böter för nedskräpning av parkerna. Det lanserades som en universallösning från Alliansen. Inte minst var det diskussionen i nämnden på Södermalm. Man ska väl inte sätta alltför stor tilltro till det, men det kanske hade någon effekt.

Vi kommer lokalt på Söder att öka antalet sommarjobbare i parkerna från 60 till 90. I Tantolunden innebär det att vi har två gånger tio sommarjobbare i de två perioder vi har. De ska se till att det blir trevligare i parken och skapa en bättre miljö.

Avslutningsvis: Friheten som begrepp är oändlig. Den har bara en begränsning – att man aldrig får begränsa andras frihet för att förverkliga sin egen. Det är kanske detta det här handlar om i det lilla – att vi faktiskt måste ta lite mer hänsyn och därmed skapa en bättre stadsmiljö.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 73

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Fru ordförande! Att Socialdemokraterna och den rödgröna majoriteten vill inskränka stockholmarnas frihet är nog ingen nyhet för de flesta. Däremot blir jag lite förvånad över en sak. Du anklagade oss för att vi skulle tycka att det är något slags universallösning att polisen kan utfärda ordningsböter om man skräpar ned. Denna universallösning att införa nya alkoholförbud har vi testat i ett antal parker och områden, och den har inte fungerat särskilt väl. Du och jag, Anders, har en ganska lång historia i Södermalms stadsdelsnämnd tillsammans.

Om det är något område som har stora problem är det Skinnarviksberget. Det är ett område som redan har alkoholförbud från kl. 00.00.

Min fråga till dig är: Kan du lova stockholmarna att med det förbud som nu införs kommer ordningen i Tanto att bli betydligt mycket bättre?

Anförande nr 74

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Min poäng var just att säga att detta är en del av en helhet. Jag lyfte fram sommarjobbarna och att man får in positiva verksamheter i parker och konstaterade att man faktiskt måste se det som en helhet. Jag tror inte att det här är någon universallösning, och därmed tänker jag inte utställa det löftet. Jag tycker att det här är ett bra sätt att se om det kan bli bättre.

I så fall kan man vända på det: Är det rimligt att man ska ta bort förbudet? Det finns ju på ett antal ställen. Om vi tycker att det är ett ordningsproblem, om polisen tycker att det är ett ordningsproblem och om de närboende tycker att det är ett ordningsproblem och det dessutom har varit en hel del störningar – är det då inte rimligt att vi testat detta?

Anförande nr 75

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill yrka avslag på majoritetens förslag till beslut. Anledningen är att vi inte ska ha några onödiga regler. Ett alkoholförbud i Tantolunden är en typiskt onödig regel. Majoriteten har haft lite svårt att få fram ärenden till fullmäktige. Det gäller bostadsprojekt och sådana saker. Jag vet inte om ni känner att ni behöver visa handlingskraft med detta och att det är därför ni kör fram ärendet – vad vet jag?

Det jag vet är att det inte finns något stöd för att ett alkoholförbud skulle leda till ökad trygghet och ordning. Det jag vet är också att det finns evidens och forskning som visar att det absolut mest effektiva sättet att få ökad trygghet och ordning är att ta väl hand om de offentliga miljöerna. Men vad gör den nya majoriteten? Ni inför ett förbud som inte kommer att leda till någonting. Ni skär ned stadsmiljöbudgeten med 90 miljoner kronor per år. Bara under 2015 minskar stadsdelsnämndernas anslag för att levandegöra och förbättra offentliga miljöer med 10 miljoner kronor. Trafiknämndens anslag för träd, blomsterprogram och parker minskar med 31 miljoner kronor. Anslagen för städning i Stockholm minskar med otroliga 35 miljoner. Trafiknämnden får dessutom 7 miljoner mindre i anslag för trygghetssatsningar. Det här är typiskt dålig vänsterförbudspolitik. Det låter nu som att den drivs av ideologiska skäl. Kanske är det av okunskap eller kanske är det ett behov av att visa handlingskraft. Oavsett vad vill jag yrka avslag på förslaget. I Stockholm ska vi ha nolltolerans mot onödiga förbud – inte nolltolerans mot en levande stadsmiljö.

Bifall till Centerpartiet och Moderaternas förslag!

Anförande nr 76

E r i k M a l m (MP): Fru ordförande! Hejsan Karin! Jag skulle vilja återgå till ärendet. En kort sakupplysning är det faktum att vi ökar budgeten till stadsmiljön på just Södermalm. I så fall undrar jag över den övriga redogörelse du gör om just stadsmiljön och parkmiljön och hur den relaterar till detta specifika ärende.

När det gäller att skyndsamt hantera ärenden fanns det för detta ärende, som har sin början som ett medborgarförslag som behandlas i Södermalms stadsdelsnämnd, en majoritet redan 2013. Nu säger ni att vi skyndsamt agerar när vi nu tar över klubban efter er och lyckas få igenom detta hyfsat fort fast ni inte lyckades driva igenom detta på ett och ett halvt års tid i fullmäktige trots att det fanns en tydlig majoritet lokalt. Det stämmer inte riktigt.

I den rapport som togs fram av Södermalms stadsdelsförvaltning framgår det tydligt att ett förbud i den här parken vid den här tiden lär ha den önskade effekten.

Anförande nr 77

K a r i n E r n l u n d (C): Först och främst tror jag i så fall att vi har läst olika ärenden. I det ärende som ligger till grund för förslaget från första början är tjänstemännens förslag att *inte* införa ett alkoholförbud i Tantolunden. I stället radar förvaltningen upp en rad olika åtgärder för att förbättra tryggheten, ordningen och stadsmiljön på andra sätt än genom förbud. Det handlar till exempel om fler trygghetsvärdar, om ökad städning och om att införa en offentlig toalett och fler grillplatser. Det är den typ av förslag som gör att stadsmiljön blir trevligare och att fler vill vistas där. Det är svaret på den frågan.

Det är uppenbart att den ena handen inte vet vad den andra gör. Ni skär ned stadsmiljöbudgeten med 90 miljoner kronor i Stockholm. Samtidigt inför ni helt verkninglösa förbud. Det är en typiskt dålig politik.

Anförande nr 78

E r i k M a l m (MP): Fru ordförande! Ärendet går som sagt tillbaka till 2013, då vi lokalt med en tydlig majoritet i stadsdelsnämnden fattade beslut att uppmana kommunfullmäktige att införa ett alkoholförbud i Tantolunden med den begränsade tiden från efter midnatt till 07.00. Vi gjorde det tillsammans med Folkpartiet, och jag vill ge er en stor eloge för att ni stod upp för de åtgärder som behövde vidtas redan då.

Det finns flera skäl till att vi föreslår detta. Tantolunden är, som många här inne känner till, en väldigt trevlig park dagtid. Men festandet övergår i någonting helt annat på natten. Ordnings- och säkerhetsmässigt har den bland annat beskrivits som den värsta parken i Stockholm sett till antalet anmälda våldsbrott, narkotikabrott, våldtäkter med mera. Det råder ingen tvekan om att det finns problem som behöver åtgärdas i parken och att de insatser som görs i dag behöver utökas och få förstärkning.

Jag har själv fört samtal med polisen, och jag har även varit där nattetid – förutom på dagtid – tillsammans med fältassistenter. Jag har sett den situation som uppstår i parken efter mörkrets inbrott. Det finns en tydlig enighet om att detta är viktigt, att det finns ett behov av att ha tydliga verktyg för att förebygga brott i parken och att ett alkoholförbud kan ha just den effekten. Parken övergår till att vara en otrygg miljö på natten. Det plågar också de boende i närheten, som får utstå rejäla fyllor långt in på småtimmarna, ofta också med skadegörelse till följd.

Karin sade att det inte finns någonting i rapporten som talar för att ett alkoholförbud skulle ha den önskade effekten. Det stämmer helt enkelt inte. Låt mig återge något ur

den rapport som togs fram av stadsdelsförvaltningen. Det står tydligt att polisen anser att de äldre missbrukarna inte står för problemen i just Tantolunden, utan det är snarare personer i 18 till 25 års ålder. För unga vuxna mellan 18 och 25 år kan förbud ha den preventiva verkan som vi önskar. Det talar också för att ett förbud mot att dricka alkohol i Tantolunden mellan midnatt och 07.00 till viss del kan få den effekt som medborgarförslaget önskar. Kartläggningen visar även att ungdomar under 18 år gärna uppehåller sig i Tantolunden sommartid. Ett alkoholförbud i Tantolunden skulle kunna vara en skyddsåtgärd även för dessa yngre ungdomar.

För mig är det tydligt att vi behöver agera, och detta är det mest ansvarsfulla att göra i den här situationen. Ett alkoholförbud är därför en viktig åtgärd för att säkerställa en tryggare miljö i Tantolunden och en tryggare miljö i den nya majoritetens Stockholm.

Anförande nr 79

K a r i n E r n l u n d (C): Du målar upp en bild som till viss del stämmer. Det är ibland väldigt oroligt i Tantolunden. Men lösningen på problemet är fortfarande inte att införa ett alkoholförbud under nätterna. Lösningen på problemet måste vara att till exempel polisen upprätthåller ordning. Polisen har möjligheter att upprätthålla ordning i Stockholms parker. Lösningen på det måste i stället vara en ökad vuxen-närvaro i Tantolunden för att undvika att ungdomar råkar illa ut på olika sätt.

Jag tycker fortfarande att detta är helt fel lösning på problemet. Jag önskar att majoriteten i stället på riktigt läser det dokument som togs fram av Södermalms stadsdelsförvaltning, där det finns en rad åtgärder som skulle göra Tantolunden till en mycket trevligare och tryggare plats på nätterna.

Anförande nr 80

E r i k M a l m (MP): Jag instämmer i att detta inte är någon universallösning. Åtgärderna ska ses som en del i lösningen. Polisen är tydlig just med att det allmänna ordningsförbudet inte ger dem det verktyg de behöver för att säkerställa att de kan förebygga. Ett preventivt brottsförebyggande arbete handlar till exempel om att man kan beslagta alkohol innan den ens förtärs och innan brottet faktiskt begås.

Det är en skillnad. Denna park är inte samma park före midnatt som den är efter midnatt, helt enkelt. Situationen utvecklas mycket negativt. Som jag sade till dig tidigare är inte detta ideologiskt drivet. Det är baserat på den kunskap vi har, inte minst utifrån den rapport som du själv hänvisar till där det framgår med önskvärd tydlighet att med just den situation som råder i Tantolunden är detta ett adekvat sätt att hantera den.

Anförande nr 81

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag ska först säga något om frågan om stadsmiljö och det som Karin tog upp om era nedskärningar jämfört med Alliansens på stadsmiljön. Om vi tittar bara på Södermalm lägger Alliansen 3 miljoner mer på stadsmiljöfrågorna än den rödgröna majoriteten gör. Förra året ökade vi också med drygt 3 miljoner, och året innan dess ökade vi budgeten med 23 procent. Det är ingenting som ni är i närheten av.

När det handlar om alkoholförbud uppehåller du dig mycket vid ordningsproblem i Tanto. Jag håller med om att det är bekymmersamt vissa sommarkvällar. Du talar mycket om unga. Det verkar vara som att den rödgröna majoriteten lever i en föreställning om att unga under 18 år får sitta och dricka i parker redan i dag. Redan i dag har polisen möjlighet att ingripa mot unga som sitter och dricker i Tanto. Det kanske vore bra om det var några äldre där och höll lite ordning i parken. Det detta förbud riskerar att leda till är att exempelvis vanliga skötsamma stockholmare som vill njuta av en vacker sommarkväll flyttar på sig. Ungdomarna kan polisen ingripa mot redan i dag, Erik.

Anförande nr 82

E r i k M a l m (MP): Nu tror jag att du får rensa öronen, Christoffer. Jag sade tydligt att det gäller just personer i 18 till 25 års ålder. För dem finns inte verktyg att ingripa innan vi har infört förbudet.

Du satt själv som ordförande i Södermalms stadsdelsnämnd och lyckades inte få bukt med stöket under flera års tid. Trots det fina batteri av lösningar som ni presenterade gick det helt enkelt inte. Denna park behöver en tydligare lösning, och det behövs en tydligare åtgärd som får den konkreta effekt som vi efterfrågar. Ett alkoholförbud efter midnatt är precis det väl avvägda och balanserade förslag som vi vill se genomföras.

Anförande nr 83

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande och fullmäktige! Jag tycker ni talar emot er själva där borta. Ni säger att ni har satsat så mycket pengar och att vi inte har satsat någonting. Ändå är det vi som har ärvt detta problem efter åtta år.

Jag bor precis bredvid parken, och jag går igenom den. Jag har också mina barnbarn som finns där. Jag vet mycket väl hur det ser ut och hur det är i parken, och det är inte bra. Det ser inte bra ut. Vi måste göra någonting, och vi måste ta hänsyn till de människor som bor runt området och som går där och vill vara där. Det måste vi göra nu, och vi kan inte vänta. Vi har en sommar framför oss som kan bli väldigt stökig. Vi måste ha detta alkoholförbud i parken. Det är inte konstigare än att vi stänger krogar klockan ett eller klockan tre och att det också är reglerat för att folk inte ska kunna dricka. Men ni har ägnat er åt att öppna upp fler alkoholytor i Stockholm. Ni ägnar er till och med åt att se till att Grand får servera klockan sju på morgonen. Ni har dragit proppen ur flaskan; det har vi vetat hela tiden.

Det man undrar över är KD, som en gång var sådana beivrare när det gäller alkoholen. I dag är ni väldigt tysta, men det är väl bara för att ni vill vara med och regera. Jag är besviken på KD i den här frågan. Centern är mer positiv, och det förstår jag. Jag ser fram emot alkoholförbudet, och det är viktigt.

Anförande nr 84

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Kristdemokraterna går med majoriteten i den här frågan när det gäller Tantolunden, Jackie Nylander. Jag vet inte om Jackie har missat det, men vi lägger alltså inte i någon reservation. Vi tycker att detta är fullt rimligt, och det kommer min kollega Ofelia Namazova strax att redogöra för. Vi stöder ett alkoholförbud mellan midnatt och 07.00 i Tantolunden.

Anförande nr 85

J a c k i e N y l a n d e r (V): Det var just det jag ville höra. Det var därför jag sade så här; jag ville att du skulle komma upp och säga det. Det är jättebra. Då ser ni i Alliansen hur det ligger till – det är inte bara vi, utan det finns en del kloka kvar också oss er.

Anförande nr 86

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Fru ordförande! Jag kan trösta Jackie Nylander med att det var Folkpartiets förslag i stadsdelsnämnden som gjorde att detta över huvud taget kom vidare till kommunfullmäktige.

Ordförande, ledamöter och åhörare! Borgarrådet Burell sade tidigare felaktigt att det fanns en spricka i Alliansens bygge, eller luftslott, som han sade. I just det fallet fanns det inte det. I den här frågan finns däremot om inte en spricka så i alla fall ett litet hål. Det är med all säkerhet ett hål som inte är större än en vinkork. Låt oss, mina vänner, slå in denna kork mellan kl. 00 och 07 i Tantolunden på samma sätt som vi har varit överens om att göra i ett rätt stort antal parker i den här staden!

Låt oss inte luras och säga att stadens picknickanordnares frihet är hotad. Få, om någon, drar ut med picknickkorgen efter midnatt. I stället är det då fyllefestandet tar vid, inte minst i Tantolunden. Låt oss ge dem som bor intill Tanto och Drakenbergs-parken en ökad möjlighet att sova några nätter i sommar. Löser det här alla problem? Nej. Men som polisen säger: Ett förbud kan ha en preventiv verkan på de unga mellan 18 och 25 år, som polisen pekar ut som de som oftast stör. Det är inte stadens missbrukare som hänger och spelar jättehög musik i parken efter midnatt. Det är stadens yngre medborgare som gör det.

Det kan också, säger polisen, ha en skyddseffekt för de många ännu yngre som också hänger i parken på sena kvällar. Polisen kan naturligtvis beslagta sprit för dem som är under 18, men inte för dem som är äldre. Våra kära allianskolleger brukar i andra fall lyssna på vad polisen säger, men tyvärr inte i det här fallet.

Det främsta argumentet verkar dock vara att problemen flyttar. Jag är ledsen, men jag är helt övertygad om att de som bor intill Tantolunden vore väldigt nöjda om problemen försvann. Om problemen flyttar eller inte kan man låta vara osagt, men jag kan konstatera att just de känner nog att de har haft sin andel av störningsmoment. Jag kan också konstatera att många tycker att om man bor i stan får man stå ut med ljud, matdofter och andra störningar. Men det finns grader i helvetet, mina vänner. Fylleskrål och bråk varje natt sommartid tillhör inte det som är rimligt.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 87

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Fru ordförande! Stockholm är verkligen en fantastisk stad. Om det är någonting som jag tycker kan vara nästan det trevligaste under hela året är det sommarkvällar i Stockholm. Vi har en ganska lång höst och vinter, och man får passa på att njuta av de sommarmånader som vi verkligen har.

Att kunna njuta av våra gemensamma parker även efter midnatt, att kunna dricka ett glas vin, att kunna ha picknick och att kunna hänga i våra parker tycker inte jag är

någonting som vi ska inskränka i onödan för stockholmarna. Jag är helt övertygad om att ett förbud mot alkohol i Tanto inte kommer att lösa de ordningsproblem som finns. Vi har ju alkoholförbud i en hel del andra parker. Om vi hade kunnat se att de parkerna var betydligt lugnare än de parker där vi inte har alkoholförbud tycker jag att vi hade kunnat överväga frågan mer. Jag nämnde till exempel Skinnarviksberget i en av mina repliker. Det är ett av de områden där vi har haft stora utmaningar flera somrar i rad med ungdomar som har druckit alkohol även efter midnatt. Där har vi haft alkoholförbud i många år. Det har inte gjort att tryggheten i området har ökat.

Jag menar att förslaget bara är ett slag i luften. Det kommer inte att lösa de grundläggande problemen. Jag blir också förvånad. Vi är ju stolta över att Stockholm är en storstad, och en storstad som lever i stort sett dygnet runt. Det är att moralisera att säga: Efter midnatt börjar fyllefestandet. Då tar fyllefestandet vid. Det tycker jag är att moralisera över stockholmarna. Jag har suttit i parker på Södermalm både före och efter midnatt. Skötsamma stockholmare ska inte behöva fler förbud.

Jag tycker också att det är förvånande att man enbart lyssnar på vad polisen har att säga. Polisen har blivit många fler de senaste åtta åren. De hade gott kunnat ingripa betydligt mer än vad de har gjort tidigare, framför allt mot dem under 18 år. Det är där vi har de stora problemen. Förbudet löser ingenting. Det enda det leder till är att vi skötsamma stockholmare inte kommer att kunna njuta av våra gemensamma utrymmen. Då är det bara de som har balkonger som verkligen kan njuta av Stockholmsnatten.

Jag yrkar därför bifall till Moderaternas och Centerpartiets reservation.

Anförande nr 88

E r i k M a l m (MP): Nu får du chansen igen, Christoffer. Vi har ju diskuterat ärendet tidigare, även här i kväll. Min fråga förblir obesvarad. Du satt som ordförande i Södermalms stadsdelsnämnd i fyra år. Du menar att detta är ett tandlöst förbud som inte kommer att leda till någonting bättre.

Min fråga är egentligen tvådelad. För det första: Vilken åtgärd är det som du rekommenderar att vi vidtar som nu kan förbättra situationen? Det åstadkom du ju inte själv under den tid som du satt som ordförande i Södermalms stadsdelsnämnd. För det andra: Vad har vi för budskap till de boende i området när det gäller hur situationen för dem ska lösas?

Anförande nr 89

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Tack för frågorna, Erik! Jag håller med dig. Alla parker på Södermalm har inte varit fullt ut utan utmaningar och trygghetsproblem under somrarna. Men vi kan väl vara lite realistiska. Ungdomar som har druckit för mycket alkohol är inte någonting som inleddes när Alliansen vann valet 2006. Detta har vi haft under flera år, under ganska lång tid. Jag kan väl erkänna att även jag, när jag var under 18 år, hade en eller annan kväll när man möjligen drack lite för mycket och hade lite för mycket ljud för sig.

Men för dem som är under 18 år har polisen resurser att kunna hantera utmaningen. Min fråga till dig, Erik, är i kväll: Kan du lova stockholmarna att Tanto kommer att bli betydligt tryggare med detta förbud? Det du annars gör är att bara förbjuda

skötsamma stockholmare att njuta av en fantastisk vacker svensk sommar en trevlig sommarnatt.

Anförande nr 90

Patrik Silverudd (FP): Fru ordförande! Man kan säga ett par saker. Liberalismens frihetstanke är ganska klar. Den enskilde individen ska få göra vad man vill. Så långt är vi helt överens. Men det jag tycker att både ni och Centern tappat är resten, nämligen: så länge det inte inskränker andras frihet att göra vad de vill. I det här fallet inskränker det röjarfestande som det faktiskt är i Drakenbergsparken människorna som bor intill och deras frihet att få några lugna nätter under sommaren. Är detta lösningen på alla problem? Nej. Innebär det att det i alla fall kan underlätta? Ja.

Jag har en fråga: Kommer ni att lägga fram förslag på att undanröja övriga alkoholförbud i parkerna i staden? I rimlighetens namn borde ju friheten öka då.

Anförande nr 91

Christoffer Järkeborn (M): Jag kan säga att min uppfattning är att friheten gärna skulle få öka i Stockholm, och jag skulle gärna se över ett och annat alkoholförbud i staden. Däremot tycker jag inte att vi behöver inskränka friheten ytterligare.

Det jag tycker blir konstigt i diskussionen är det som även du är inne på, Patrik. Man pratar om att röja. Det här är inget förbud mot att röja i parker. Det här är ett förbud mot att dricka alkohol i parker. Redan i dag kan polisen med vår ordningsstadga ingripa mot att röja. Det är precis som att Patrik tror att bara för att man dricker ett glas alkohol börjar man helt plötsligt röja. Jag har sett människor röja utan att dricka alkohol. Jag har sett människor röja när de har druckit alkohol. Men Patrik, det här är inte ett förbud mot att röja. Det är ett förbud mot att dricka alkohol efter midnatt. Polisen har redan i dag möjligheter att ingripa mot det du kallar för att röja. Det finns även i dag, så man kan sova gott på natten även om man bor vid Tanto.

Anförande nr 92

Jackie Nylander (V): Snälla Christoffer, nu börjar du nästan bli lite patetisk, tycker jag. Först pratar du om dem som inte har balkonger som bor i området. Det låter lite konstigt. De som inte har balkonger skulle alltså ha behov av att sitta och dricka alkohol i parken efter klockan tolv. Låter inte det märkligt, tycker du? Hur kan du ta upp det?

Man måste kunna dricka alkohol för att ha skoj, säger du. Är det också någonting som du tycker? Kan man inte ha skoj och trevligt i parken utan att dricka alkohol? Vad är det som gör att det är så viktigt att dricka alkohol efter klockan tolv i Tantolunden? Vad är det som gör att vi måste värna det? Vad är det vi riskerar? Vilka rättigheter tar vi bort? Gäller det dem som har balkong eller dem som är utan balkong? Du måste svara på det här.

Anförande nr 93

Christoffer Järkeborn (M): Jag ska gärna svara på det. Men först vill jag gärna bemöta det här med att vi kallar varandra för patetiska i talarstolen. Jag tror att alla som sitter här i kommunfullmäktige gör det för att vi vill göra Stockholm

bättre. Jag tycker inte att du är patetisk, och jag tycker inte att någon på er sida är patetisk. Jag tror att vi ska undvika att kalla varandra patetiska för att vi har olika åsikter.

Det jag har försökt påtala i mina inlägg, Jackie, är att jag inte tror att det här löser någonting. Jag tror nämligen att man kommer att fortsätta att dricka alkohol – de människor som röjer. Däremot tror jag inte att de som är skötsamma kommer att göra det. Det här med balkonger må man tycka är roligt, men det var faktiskt en av dem på den rödgröna sidan i Södermalms stadsdelsnämnd som sade: Varför ska vi tillåta alkoholkonsumtion i parkerna? Man kan väl sitta på sin balkong! Därav mitt inlägg – alla har faktiskt inte en balkong. En del har flera stycken, och en del har ingen.

Utgångspunkten är att jag inte tror att det här löser någonting. Det tycker jag möjligen är patetiskt.

Anförande nr 94

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Fru ordförande! Jag har full förståelse för de invändningar mot alkoholförbud som framförs här i dag. Jag är generellt emot förbud, men just i detta fall är det ett förbud värt att prova under så begränsad tid av alla dygnets timmar som det handlar om, det vill säga mellan midnatt och klockan sju på morgonen.

Förbudet innebär inte att folk inte ska få picknicken på kvällen. Förbudet gäller först under de begränsade timmarna. Det är sällan man picknickar efter midnatt. Som boende på Södermalm i närheten av Tantolunden ser jag vilken förstörelse och stämning stöket har lett till, inte minst när det gäller de fina koloniområdena, som är hårt drabbade. Dessutom existerar det restriktioner för bruk av alkohol i andra parker i Stockholm. Det är med andra ord ingen ny företeelse. Självklart ska alla få njuta av sommaren, såväl de som tar en sen sommarpromenad i Tantolunden som de som äger kolonilotterna, utan att någon drabbas negativt.

Mot bakgrund av detta tycker vi kristdemokrater att det är värt att införa alkoholförbud under dygnets minst verksamma timmar.

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 95

R a n a C a r l s t e d t (S): Fru ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag tycker att det är bra att vi går polisen och de kringboende till mötes. Det är faktiskt lite fint att det är ett medborgarförslag som har kommit så här långt och gett resultat. Det rör sig om en begränsad tid nattetid, och jag tycker att avvägningen fungerar bra för en trevligare närmiljö även för dem som vill flanera runt på natten eller picknicken på dagen.

Anförande nr 96

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag tänker på någonting som Vänsterpartiet sade: Vad riskerar man om man inför förbudet? Det man riskerar är att många av de personer som dricker i parken – för det gör man fram till kl. 00 – kommer att gå vidare. De går ut på stan, och de söker sig till andra parker. Det blir en

situation som blir allt svårare att hantera för polisen. Det är någonting som man riskerar med förbudet.

Jag bor också i området. Ett stort problem är att detta är en väldigt mörk park. Man borde i stället arbeta betydligt mer med att belysa parken så att man underlättar arbetet för polisen. Som jag själv har sett går polisen runt med ficklampor och lyser, och det är en svår arbetsmiljö. Polisen har befogenheter. Låt oss underlätta för dem i stället så att de kan utföra sitt arbete!

Sverigedemokraterna yrkar bifall till Moderaternas och Centerpartiets reservation.

§ 19 Upprustning och utveckling av Medborgarhuset vid Medborgarplatsen på Södermalm med idrottsnämndens lokaler (utl. 2015:44)

Anförande nr 97

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande! Det känns roligt att vi nu har detta ärende för beslut. Medborgarhuset har sedan 1939 varit ett hus för kropp, själ och bildning och en plats med samlings- och möteslokaler, bibliotek och bad. Ambitionen är att det ska fortsätta vara ett öppet hus för stockholmarnas olika sinnen, men att vi ska öka tillgängligheten och attraktiviteten ytterligare.

Som idrottsborgarråd är jag såklart extra stolt över att vi nu har ett inriktningsbeslut som även inkluderar upprustningen av Forsgrénsska badet. Det har funnits en stor oro, och vi har fått många frågor om hur det blir med badet. Man har undrat vad den tidigare majoritetens tanke var, helt enkelt, när badet inte var inkluderat i deras förslag till upprustning. Men vi har varit tydliga hela tiden: Badet ska upprustas med Medborgarhuset. Nu är det detta vi också kan säga till de 250 000 Stockholmare som årligen använder Forsgrénsska badet. Badet kommer att upprustas med huset när huset blir än mer tillgängligt för framtida stockholmare.

Jag yrkar bifall till borgarrådsberedningens och kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 98

R e g i n a K e v i u s (M): Jag vill till att börja med yrka bifall till Moderaternas reservation.

Vi välkomnar upprustningen. Alla som har varit i Medborgarhuset vet att det är en gammal byggnad som har ett stort behov av upprustning. Vi beklagar, tillsammans med våra allianskollegor, att biblioteket inte får en direktanslutning till tunnelbanan. Vi kan konstatera att de tunnelbanebibliotek som det förra kulturborgarrådet drev stenhårt, och som hon också kommer att berätta om, är populära.

Det vi är oroade för är kostnadsutvecklingen. Här är ett projekt för 485 miljoner kronor. Jag vågar här i dag lova er att det inte kommer att landa på den prislappen. Vi har sett i projekt efter projekt som drivs av fastighetskontoret att det blir fördyringar. Det blir fördyringar på grund av att man inte får in anbud när man ska renovera en simhall. Man får inte in anbud när man ska bygga nya anläggningar. Vi är också oroade för den kompetensflykt som pågår just nu från fastighetskontoret.

Jag ser att det är Emilia Bjuggren som är föredragande här, men Jan Valeskog får jättegärna redogöra för hur han kan säkerställa att budgeten stannar på de 485 miljoner kronorna så att vi inte behöver stå här med 500 miljoner kronor eller 520 miljoner kronor. Tyvärr är det detta vi ser – att kostnaderna hela tiden stiger.

Jag vill också påpeka att det i Stockholms stad finns tio-ish kommunala gym. Dessa kommunala gym går ganska dåligt. Vet ni varför? I Stockholm råder konkurrens. Det har dykt upp många gym som man kan gå till dygnet runt och som är billiga. Det har gjort att de människor som gick till de kommunala gymmen i stor omfattning har valt andra gym. Ändå tycker vänstermajoriteten att det är viktigt med kommunala gym. Vi tycker inte att det borde finnas i detta hus.

Det absolut viktigaste är dock: Håll kostnaderna, och ha koll på att denna budget inte ökar, för när saker och ting ökar i kostnader tar man från andra projekt!

Anförande nr 99

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag håller verkligen med dig, Regina, om att vi måste ha koll på kostnadsutvecklingen. Under er tid blev kostnaderna ofta betydligt högre än vad som var budgeterat, precis som det har varit nu under de första månaderna som vi har styrt. Det är ett arbete som vi verkligen har att göra. Sedan håller jag inte med om att det är det absolut viktigaste. Det absolut viktigaste måste vara att Medborgarhuset är tillgängligt för stockholmarna och att man kan fortsätta att använda det som mötesplats, bildningsplats och motionsutrymme.

Det är mycket snack om de här gymmen. Jag tycker att det är lite intressant att ni nu har ett så högt tonläge i detta. Jag undrar för övrigt varför ni inte gjorde någonting på åtta år när ni styrde och hade majoritet. Då hade ni kunnat prioritera de här gymmen om det är det som är ambitionen. Jag undrar såklart också vad er plan för Forsgrén ska var. Det fick vi aldrig svar på, och vi har fortfarande inte fått något svar på det.

Anförande nr 100

R e g i n a K e v i u s (M): Vad gäller de kommunala gymmen har vi hela tiden från moderat håll tyckt att de ska upphandlas. Vi upphandlade till exempel Högdalens simhall, som innehöll ett gym. Vi kan konstatera att de människor som besöker Högdalen är betydligt nöjdare nu än när det var kommunalt.

Vad gäller Forsgrén välkomnar vi att ni har hittat pengar till detta. Vi fokuserade ganska mycket på de simhallar som experterna sade hade störst behov av att renoveras. Det var Åkeshov, och en hel del andra simhallar kom. Men vi välkomnar såklart upprustningen.

Anförande nr 101

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Ni är oroliga för att projektet kommer att överskrida de 485 miljoner i totala kostnader som står i ärendet. Jag undrar: Vad vill ni göra? Hur mycket pengar är ni beredda att investera i projektet för att lyfta de verksamheter som i dag bedrivs i Medborgarhuset vid Medborgarplatsen?

Anförande nr 102

R e g i n a K e v i u s (M): Jag vill understryka att vi är positiva till denna upprustning. Det vi är oroade för är att vi i projekt efter projekt får svaret från tjänstemännen: Vi fick inga anbud. Då har man försenat projekt efter projekt, alternativt fått in ett enda anbud. Vi vill uppmana till att man – gärna tillsammans – jobbar mer med att det blir fler som vill bygga och hjälpa till och lägga anbud på våra anläggningar som just nu byggs i Stockholm. Vi är väldigt oroade för att det just nu är mycket fördyringar på grund av få anbud.

Anförande nr 103

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Äntligen fattar vi i dag inriktningsbeslut om att renovera detta hus, som i dag inrymmer mycket bra verksamheter för Stockholm. Det är idrottsrörelse, kulturverksamhet, föreningsverksamhet, konst, medier och företag som i dag huserar i byggnaden. Jag tycker att det

är jättebra att vi kommer till skott. Ju senare arbetet att renovera och rusta upp byggnaden kommer igång, desto mer kommer det att kosta.

Delvis kan man skylla på att det inte har hänt någonting under de åtta år som högeralliansen satt vid makten. Det är en orsak till att kostnaden har skenat i väg.

Jag tycker att det är konstigt att Regina Kevius har invändningar i sin reservation trots att man självklart är för upprustningen. Det handlar bland annat om att de vill privatisera driften av gymmet. Jag vill påminna om att man med Regina Kevius i spetsen privatiserade driften av Högdalens sim- och idrottshall. Det kostar skattebetalarna minst 1 miljon kronor extra jämfört med om man hade drivit detta i egen regi. Jag förstår inte riktigt logiken. Jag tycker inte att ni är konsekventa när ni är oroliga för stockholmarnas skattepengar. När privata företag kan göra sig en hacka på skattebetalarnas bekostnad är det tydligen okej. Men när man ska investera i stora projekt är ni plötsligt oroliga för kostnaden. Jag finner inte någon riktig logik i det hela.

Anförande nr 104

R e g i n a K e v i u s (M): För er som vill diskutera och sätta sig in i upphandlingar och sådant finns det något som heter moms. Tyvärr är det så att man måste betala moms om man har ett privat företag som vinner en upphandling, men om en kommun driver det hela betalar man inte moms när det gäller till exempel simhallar. Det där kan man fördjupa sig i.

Min fråga till dig är: Hur kommer det sig att du tycker att det är så viktigt med kommunala gym när det finns betydligt billigare och, faktiskt, bättre alternativ där man kan gå och gymma dygnet runt? Varför finns det ett egenvärde i att ha kommunala gym? Du tycker ju att det är helt okej att ha privata byggföretag. Varför tycker du inte att det ska finnas kommunala byggföretag?

Anförande nr 105

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande och Regina! Jag tycker att det finns ett värde i att man kan erbjuda stockholmare som besöker idrottsanläggningar att både simma, gymma, lyfta skrot och allt vad som krävs för att de ska gå nöjda därifrån. Vi ska tillfredsställa alla behov som kan finnas för besökare till Forsgrénska.

Jag har ingenting emot att det finns privata aktörer som har gym och så vidare. Jag tycker dock att det är viktigt att man skiljer på deras roll och det allmännas roll. Vår uppgift är att erbjuda de här tjänsterna till stockholmarna för att upprätthålla folkhälsan, bland annat. De privata driver sin verksamhet främst för att göra profit och tjäna pengar, självklart. Det är det som är skillnaden. Jag tycker att det är viktigt att vi erbjuder denna tjänst till stockholmarna.

Anförande nr 106

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige! Renovering av Medborgarhuset har stått högt på agendan under lång tid, och det är väldigt positivt att ärendet nu kommer fram och att det inkluderar en upprustning av Forsgrénska badet.

Däremot känner jag mig orolig över en annan sak. De inledande intentionerna med Medborgarhuset var att öppna upp huset och göra det mycket mer tillgängligt utifrån.

En del i den strategin var att göra ett tunnelbanebibliotek – att göra biblioteket tillgängligt från tunnelbanan, vilket vi har gjort på många andra ställen. Där har biblioteksbesökandet fördubblats. Detta tar man nu bort från majoritetens sida, och det vill man som opposition gärna ha ett svar på. Varför gör ni det? Man undrar ju om det beror på ekonomiska konsekvenser.

Det andra som man naturligtvis måste fundera nog på är pengarna för upprustning av sim- och idrottshallen. Jag vill absolut inte vara provokativ mot någon, men 200 miljoner är en hittepåsiffra. Visa mig den kalkyl på riktigt som kommer från någon som har räknat på detta för 200 miljoner kronor! Det kommer aldrig någonsin att stanna där. Jag skulle gissa – och jag är beredd att sätta lite pengar på det – att det kommer att landa på 350 miljoner för den där sim- och idrottshallen. Det gör att det känns helt oansvarigt att sitta här och klubba igenom det här och säga att det kommer att kosta så här mycket. Jag tror nämligen att majoriteten vet att detta inte är riktigt sant, och det skulle jag vilja ha svar på.

Bifall Folkpartiet!

Anförande nr 107

Borgarrådet M o g e r t (S): Då får du svar inte om ekonomin utan om biblioteken. Jag vill vara tydlig med att säga att det inte är ett politiskt beslut att flytta ingången, utan det kommer från biblioteksorganisationen själv, som har velat ha denna lösning. Det är alltså inte ett politiskt ställningstagande. Precis som du har jag tyckt om den typ av lösning där man kommer direkt in från tunnelbaneentrén. Men biblioteksförvaltningen har velat ha en annan typ av lösning med en annan typ av entré. Det är så den har kommit till. Sedan finns det ju fortfarande en ingång rätt in från tunnelbanan till Medborgarhuset. Men detta är svaret.

Anförande nr 108

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (FP): Då undrar man varför inte tillgängligheten till biblioteken och att detta är viktigt lyfts av den majoritet som sitter nu. Frågan uppstår också varför biblioteksorganisationen har ändrat sig. Är det ekonomi i grunden? Det brukar det alltid vara. Det brukar bero på det när man har ändrat sig, och det tycker jag vore sorgligt. Och varför har inte den styrande majoriteten då upprätthållit visionen av att biblioteken ska vara lättillgängliga? Det är de när de finns i anslutning till tunnelbanan. Detta gör mig förvånad och lite ledsen.

Anförande nr 109

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Som många andra som bor i närheten av Medborgarhuset har jag haft anledning att utnyttja dess faciliteter: naturligtvis simning, annan motion och inte minst biblioteket. Mens sana in corpore sano, som den latinske skalden Juvenalis sade. Därför finns det all anledning, som andra har sagt, att välkomna en upprustning. Kanske det hade varit bra med en anslutning av biblioteket till tunnelbanan, men det kostar. Och det är viktigt att titta på kostnaderna; vi återkommer till det. En annan fråga, lite vid sidan om, är att en passage under Götgatan mellan tunnelbanan och Medborgarplatsen hade behövt prioriteras i stället.

Det finns två frågor där jag delar Alliansens och Regina Kevius oro. Det gäller ekonomin och det överskridande av 200 miljoner kronor som man har talat om. Nu råkar det vara så att jag har en viss erfarenhet av framför allt juridiska tvister som rör

byggande och ombyggnad av simhallar. Jag kan säga att detta att bygga simhallar är svårt – mycket svårt. Det beror på att varm och fuktig luft är besvärlig, inte bara för människor utan framför allt för byggnader. Om man sedan blandar denna varma och fuktiga luft med klor, vilket är fallet i simhallar, blir det helt förödande för betong och installationer om man inte vidtar särskilda åtgärder med ventilation och annat. Tyvärr har vi exempel på simhallar som är ganska nya som har fått rivas efter tio år. Jag tror att det finns sådana i Stockholmstrakten.

Därför måste vi ha en noggrann upphandling. Det krävs en sådan, och en noggrann projektering där också konsulterna kan ställas till ansvar.

Jag vill också ta upp frågan om gym och träningslokaler. Jag ska inte fördjupa mig i ekonomin vad gäller Högdalen, för den kan jag inte specifikt. Men det finns utredningar som har gjorts av Svenskt Näringsliv. Man har tittat på kommunala gym kontra privata över hela landet, och detta visar att de privata gymmen är mer gynnsamma för kommunerna. Ibland har det kostat väldigt mycket för kommunerna att driva kommunala gym. Det finns ingen anledning att konkurrera med privata företag.

Därför bifall till Alliansens reservation!

Anförande nr 110

L i s a P a l m (FI): Då var det dags för ett medborgarhus som blir till för alla. En ombyggnad av Medborgarhuset är en förutsättning för att det ska bli just en plats för alla oavsett om de rullar eller går in. Vi kan se att Medborgarhuset i dag inte har en optimal tillgänglighet, som det står skrivet. Tillgängligheten brister. Därför är det bra att vi nu har en funkiaspekt, speciellt utifrån ett MR-perspektiv, och att vi följer de konventioner vi har förbundit oss till för personer med funktionsnedsättning. Om Medborgarhuset ska vara till för alla medborgare behöver vi ha detta funkisperspektiv i prio.

Därför yrkar jag bifall till majoritetens förslag.

Anförande nr 111

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Också jag börjar med att yrka bifall, så att jag inte glömmer bort det, till den gemensamma reservation som Alliansen har lagt fram i kommunstyrelsen. Det finns ett stort behov av renovering av Medborgarhuset. Där verkar vi alla vara överens. Vi välkomnar därför renoveringen.

Det finns dock några frågor, och de gäller återigen biblioteket. Det är bra att det verkar flytta ut mot Götgatan, men det borde ju underlätta kopplingen mot tunnelbanan. Jag förstår inte varför biblioteket har tackat nej till det. Var det korrekt uppfattat? Har andra hyresgäster yttrat sig? Är verkligen sista ordet sagt? Går det inte att göra denna koppling? Det borde tekniskt vara ganska enkelt.

Jag oroas också över hur kostnaderna tenderar att dra iväg. De 200 miljonerna känns som en väldigt exakt summa. Jag vill också gärna se en kalkyl på detta och vad som sker om det inte håller. Jag är rädd att det kommer att dra iväg mycket.

Vi tar gymmet också från vår sida: Är det juridiskt hållbart? Och hur tänker ni kring kostnadsneutraliteten eller självkostnadspriset kontra högre priser kontra osund konkurrens? Jag tycker inte att det där är riktigt utrett, och jag tycker inte att det är riktigt klart från majoriteten sida.

Anförande nr 112

K a r i n E r n l u n d (C): Jag yrkar bifall till allianspartiernas förslag till beslut från kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens förslag har ett kommunalt gym för mycket och ett tunnelbanebibliotek för lite.

Anförande nr 113

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Jag är uppe för andra gången i talarstolen delvis därför att jag undrar om jag yrkade bifall i mitt föregående inlägg. Jag kanske inte gjorde det, men nu yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Jag kan inte låta bli att angripa högeralliansens fundamentalistiska inställning till privatiseringar av kommunala verksamheter. Jag trodde att det skulle finnas tid till eftertanke och självvrannsakan efter valförlusten när det gäller varför det blev brakförlust och varför stockholmarna underkände de gångna åtta årens politik.

Jag vill ge lite bakgrund till Högdalen. Du sade att folk är väldigt nöjda. Faktum är, Regina, att det finns all anledning att tro att på grund av att man har privatiserat driften av Högdalen, vilket omöjliggör för stockholmarna som i dag köper årskort till Stockholms övriga simhallar att nyttja Högdalen, har man inskränkt deras möjlighet att besöka Högdalen. De kan fortfarande göra det, men då måste de utöver årskortet betala extra.

2007 satt inte du i idrottsnämnden; då var det Madeleine Sjöstedt. Tanken var att man skulle privatisera driften av vissa simhallar. Men man kom man fram till att det skulle vara dyrare att driva det privat än i egen regi. Därför lade man förslaget i papperskorgen. När du sedan tillträdde efter 2010 fixade du och designade hela upphandlingen enligt tjänstekonstruktion så att det skulle falla Actic, som i det aktuella fallet tog över driften, på läppen. Det är djupt beklagligt, för Högdalens sim- och idrottshall bedrevs alldeles utmärkt i egen regi och dessutom billigare. De miljoner som företaget kasserar in i dag hade vi kunnat satsa på barn och ungdomar. Det hade gett mycket mer valuta för pengarna än den här privata driften.

Anförande nr 114

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Nu blev det rejäla vänstertakter här i talarstolen, och då sätter det igång den som är stillasittande i salen. Fundamentalistisk politik, säger Mehdi Oguzsoy, och talar om någon valrörelse. Jag vet inte, men jag hörde inte hur väljarna stod där under valnatten och förklarade: Nu ska vi ha kommunala gym! Nu ska vi ha fler kommunala gym! Vi ska ha kommunala tandborstförsäljare och kommunala strumpförsäljare – vi ska se till att allt är kommunalt!

Nej, Mehdi Oguzsoy, det är inte det som valanalysen har lett till eftertanke kring. Det finns säkert andra saker som vi gärna tar till oss. Men jag vill säga att detta inte handlar om att vi har en entreprenad i Högdalen eller något som du inte gillar. Det

handlar om att det runt Medborgarhuset finns ett antal aktörer som driver detta mycket bättre och enklare om inte kommunen finns där och konkurrerar.

Anförande nr 115

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! De som i dag väljer att både simma och gå på gym – ska de först gå och simma ett par timmar och sedan byta om och kanske duscha för att sedan ta sig till ett intilliggande privat gym? Jag tycker att det är lite tråkigt att du raljerar över att invånare i den här staden krävde att allt skulle kommunaliseras. Det var inte det jag anförde.

Jag tycker inte heller att det är rättvist av dig att säga att jag i sak skulle ha någonting emot det företag som har tagit över driften av simhallen i Högdalen. Det är det sätt som ni privatiserar driften på som är förkastligt. Det är det som är en förlust för Stockholms invånare.

Anförande nr 116

M i c k e S e i d (MP): Jag tänkte inte fortsätta och ge mig in i många nya debatter, men jag vill bara få fört till protokollet att även Miljöpartiet givetvis ställer sig bakom kommunstyrelsens förslag.

*§ 20 Instruktion för Stockholms stads barnombudsman
(utl. 2015:49)*

Anförande nr 117

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Detta är ett enigt ärende från kommunstyrelsen om att vi inför en barnombudsman i Stockholm. Det här är ett sätt att visa att barnens rättigheter alltid kommer att prioriteras. Genom att fokusera på barnen i vår stad gör vi oss själva och kommande generationer en tjänst. De insatser som vi gör i dag kommer vi att ha fördel av i ett längre perspektiv när vi vågar satsa på barnen. Vi har ett ansvar för att ge alla våra barn goda livsvillkor och goda uppväxtvillkor. Ett barns bakgrund, ett barns familjekonstellation, boendeförhållanden eller bostadsort ska inte påverka barnets möjligheter till en god uppväxt. Barns rättigheter är och ska vara centrala för alla politikområden i vår stad.

Genom att inrätta en barnombudsman stärker vi stadens arbete med att tillgodose barns rättigheter, göra barns röster hörda och skapa förutsättningar att se till varje barns behov.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag om barnombudsman för Stockholm.

Anförande nr 118

G i t a N a b a v i (FI): Jag vill också säga att jag tycker att det är så himla fint att vi nu äntligen ska få en egen barnombudsman här i Stockholm. Det är särskilt roligt att det står så tydligt och klart i instruktionerna att Barnombudsmannen ska arbeta utifrån FN:s konvention om barns mänskliga rättigheter. Vi lyfter den frågan mycket i Feministiskt initiativ, som ni har hört här tidigare under kvällen. Det beror på att den kommer högt upp på agendan.

I Sverige tror vi ibland att vi redan lever upp till de mänskliga rättigheterna. Även här i Stockholm slår vi oss gärna för bröstet och menar att vi gör det när det gäller barns situation. Men det är inte alltid vi lyckas tillgodose barns mänskliga rättigheter fullt ut. De så kallade gatubarnen, som ni säkert känner till, barn i prostitution och barn som inte går i skolan för att de inte får denna möjlighet finns inte bara i andra länder. De finns även här i Stockholm. Det är barn som inte får sina mest grundläggande mänskliga rättigheter tillgodosedda. Det är alltså barn utan vårdnadshavare som bor runt Plattan på nätterna. Det är barn som vuxna säljer till varandra till handelsvaror, och det är barn som nekas rätt till skolgång på grund av att de tillhör en diskriminerad grupp.

Alla dessa barn omfattas av barnkonventionen oavsett legal status. Staden har en skyldighet att se till att alla barn som befinner sig här får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Genom Barnombudsmannen i nära samarbetet med rådet för mänskliga rättigheter kan vi se till att staden lever upp till sina internationella åtaganden i barnkonventionen. Och det gäller alla ungar oavsett om de har rätt papper eller inte.

Anförande nr 119

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Jag är glad att vi nu inrättar en kommunal barnombudsman. Det är någonting som vi har talat om i Miljöpartiet länge, och jag tycker att det är skönt att vi har kommit dit. Vi har en statlig barnombudsman som sköter om enskilda ärenden. Nu tar vi steget att staden fullt ut ska se till att det verkligen arbetas efter barnkonventionen i kommunens olika nämnder och bolag och så vidare. Detta är ett arbete som genomsyrar det som vi håller på med.

Det handlar inte bara om att göra det i de traditionella områden där vi brukar tänka på barn – skola, förskola och så vidare – utan det gäller också de områden vi brukar tala om som lite hårdare. Det gäller till exempel min nämnd, trafiknämnden, och dess verksamhet. Det gäller stadsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och så vidare. Det ska genomsyra stadens arbete.

Jag är glad och nöjd att vi har kommit hit, att vi nu kan sätta igång arbetet och att vi nu verkligen kan ta barnen på allvar i staden.

*§ 21 Aktualitetsförklaring av Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm,
Dnr 2012-15939-30 (utl. 2015:50)*

Anförande nr 120

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Fullmäktige, vi har en historisk situation just nu. Till att börja med har vi en historisk utmaning när vår stad, Stockholm, växer fortare än någonsin förr. Tillväxttakten i vår stad är just nu större än i någon annan huvudstad i Europa. Det är naturligtvis trevligt. Det är trevligt därför att det visar att de som bor här trivs. De skaffar barn. Det är trevligt därför att människor från andra delar av vårt land vill och väljer att komma hit eftersom det finns arbete och möjlighet till ett gott och spännande liv här. Det är positivt därför att Stockholm runt om i världen förknippas med kreativitet och tolerans. Stockholm ses som en öppen stad.

Det ger dock naturligtvis också problem. Det skapar problem när staden fysiskt sett inte kan växa snabbt nog. Stockholm är nu återigen en stad där trångboddheten breder ut sig, där våra barn får svårt att flytta hemifrån och där företagen får svårt att rekrytera.

Vi i den nya majoriteten har därför satt ett högt mål – det högsta mätbara målet i stadens historia. Vi ska bygga 40 000 bostäder till 2020. Det är en oerhört stor utmaning. Jag vet det, delvis därför att jag var med under tiden 2002–2006, när vi byggde 20 000 lägenheter på fyra år. Det var det dittills, och faktiskt också hittills, högst satta målet. Det var innan målet sänktes till 15 000 per mandatperiod. Jag vet att det kräver mycket. Jag vet att det kräver ett starkare stadsbyggnadskontor. Jag vet att det kräver en strukturerad politik och en strukturerad ordning, och jag vet att det kräver att vi spelar med hela laget – att vi använder allmännyttan främst till att bygga nytt och inte som kassako.

Det kräver en del, men det ger också möjligheter. Det ger möjligheter att utveckla staden Stockholm och att utveckla enskilda stadsdelar. Det ger möjligheter att bygga vidare och rätta till gamla misstag. Det ger oss möjligheten att bygga en socialt hållbar stad, att minska segregationen och kort sagt skapa en stad som lever och som håller samman. Situationen ger många möjligheter. Om vi använder möjligheterna rätt kommer vi att lämna ifrån oss ett långt bättre Stockholm.

Det här är viktigt att komma ihåg. Det är viktigt att tala om innehållet när vi nu ökar takten igen och inte bara fastna i siffror. Vår stad, precis som alla andra städer, är inte bara 100 lägenheter här eller 200 lägenheter där. Det handlar inte om bostäder ställda på rad. Det handlar om en helhet, om boendemiljöer och om livsmiljöer. Det handlar om bostäder, arbetsplatser, butiker, restauranger, skolor, äldreboenden, plats för idrott och rum för kultur. Det handlar om att ta tiden, se helheten och bygga en bättre stad för alla.

Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 121

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Nu är det risk, mina vänner, att det här kommer att vara en debatt med väldigt mycket sifferexercis. Föredragande borgarråd inleder med ett antal siffror, och så talar han om och

betygsätter hur vi har skött oss den gångna perioden och säger att vi minskade ambitionerna.

Jag är ledsen, men jag måste ändå konstatera att över 39 000 bostäder färdigställdes under åtta år. Det kan jämföras med 20 000 under fyra år, och så kan man konstatera att 20 000 gånger två blir 40 000. Som jag har sagt tidigare är jag en produkt av flumskolan, men så mycket kan jag räkna. Ni bordlade 2 500 lägenheter nu senast. Ni kommer inte att nå era mål. Jag är ledsen.

Anförande nr 122

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag ska börja med att ge Björn Ljung rätt på en punkt: Det var en tråkig sifferexercis.

Jag skulle vilja påpeka en sak. Vi har sedan valet, på de här åtta månaderna, antagit 5 500 lägenheter i detaljplan. Så många har tagits från oktober till i dag. Det ska jämföras med de 2 500 som togs från januari till september, och det ska jämföras med de 5 200 som togs året innan. Man kan också dra ut det och säga att det kan jämföras med tolv månader. Det skulle ge 8 250 lägenheter per år. Det är möjligen en ännu tråkigare sifferexercis, men det visar att om det är någonting den nya majoriteten har så är det beslutskapacitet.

Anförande nr 123

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ja, den kanske har beslutskapacitet att inte stoppa allt som vi satte igång. Det som du räknade upp här har ni uppenbarligen inte stoppat ännu.

Anledningen till att jag gick upp i talarstolen var det här med de kommunala bostadsbolagen. Nu säger du att de ska ha en prioriterad uppgift, nämligen att bygga nytt och därmed inte göra andra saker. De ska inte användas som kassako, sade du. Det är ingen risk, för ni har ju sett till att bolagen inte har några reavinster över huvud taget att ta ut. Det går inte att använda dem som kassako, om det nu är det du vill kalla dem för.

Problemet är att med den prioritering som ni gör kommer ni för det första att se till att ett antal privata byggherrar inte får mark att bygga på. Ni ska lägga beslag på marken för att de kommunala bolagen ska öka sin produktion. Det är bra att bygga mycket, men det finns andra som vill bygga också. Det skulle vara intressant att se hur många som slås undan i gräddfilen. För det andra glömmer ni bort ett annat uppdrag: att renovera miljonprogram och annat, som vi nu får minska ned takten på.

Anförande nr 124

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Nej, det finns i grunden ingen sådan konkurrenssituation eftersom vi höjer takten, tempot och målet. Det handlar om att använda de redskap vi har. Det har rätt ett förbud för allmännyttan mot att bygga på egen mark. Det förbudet har vi avskaffat. Det ger en möjlighet, och det ger ett utrymme för allmännyttan att bygga mer utan att det begränsar någon annan.

Anförande nr 125

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! I dag talar alla partier om behovet av att bygga fler bostäder, att bygga en tät stad och att stärka de gröna värdena. För

majoriteten tycks dock den täta och promenadvänliga staden vara ett privilegium för dem som bor i Stockholms innerstad. En av huvudpoängerna i promenadstaden i vår översiktsplan är att den täta staden med tydliga kvarter, hög densitet och levande bottenvåningar ska spridas även utanför tullarna. Stockholms stadskvaliteter ska helt enkelt komma fler stockholmare till del.

Men den nya majoriteten tycks inte riktigt hänga med på det här. Tvärtom har man i flera ställningstaganden nästan raljerat över viljan att bygga stad i ytterstaden. På det senaste mötet i stadsbyggnadsnämnden hade man exempelvis möjlighet att tillföra Tensta ett område med kvarter, men i stället gick man på friliggande punkthus. Över huvud taget har Vänsterpartiet agerat emot att Järva ska få mer stadsliv, och man har anklagat planerna för att vilja göra Järva till en hipp innerstadsstadsdel. I Årsta var planerna att bygga stad i kvartersstruktur längs Tvärbanans sträckning. Nu visar sig detta av tekniska skäl vara svårt att genomföra överallt, och det får man såklart acceptera. Men det var svårt att ta miste på framför allt Miljöpartiets och Vänsterpartiets förtjusning över att kvarter ersattes av friliggande lameller.

I ett annat ärende, Bredäng, har man tagit aktiva steg för att minska stadsmässigheten i ett projekt med syfte att värna stadsdelens karaktär. Sammantaget gör detta mig bekymrad. Jag ser det som ett tecken på att Vänsterpartiet och Miljöpartiet har fått ett starkt inflytande i stadsbyggnadsfrågor.

Ett ytterligare tecken på detta är att majoriteten på förra nämndmötet bordlade ett ärende om att gå vidare med 2 500 bostäder i Söderort. Med tanke på Miljöpartiets mycket höga tonläge i det aktuella ärendet, där minst två av partiets ledamöter i nämnden aktivt har ställt sig på motståndarnas sida, är risken stor att beslutet kommer att förhållas ytterligare. Med tanke på att endast 10 procent av målet gällande antalet nya bostäder i antagna detaljplaner är uppfyllt hittills finns det mycket som pekar på att målet blir svårt att nå.

Måluppfyllelsen lär knappast bli bättre av att man avser att lägga resurser på att planera bostäder på Bromma flygplats – en plats där inte en enda ny bostad kommer att bli färdig före år 2030. Det tar såklart resurser från annan bostadsplanering.

I praktiken skiljer sig våra partier mycket åt i synen på stadsbyggnadsfrågor. Det tycker jag har blivit tydligt det senaste halvåret.

Jag yrkar därför bifall till Alliansens gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 126

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Du kommer med en hård anklagelse om att vi inte vill bygga i ytterstaden. Det stämmer för det första inte. Jag vet inte vad du pratar om i Bredäng, men det skulle vara intressant att få höra det. Vi vill gärna bygga mycket, och gärna bygga så att man också får service. Men vi måste bibehålla ytterstadens karaktär. När jag tittar i er text ser jag en andemening om att ytterstaden, alltså förorterna, är ett misslyckande. Det talas om sterila miljöer och monotona miljöer. Det tycker jag är begrepp som visar lite vad ni tycker om det här, när man i stället ska exportera innerstadens ideal till ytterstaden. Jag skriver inte under på det.

Sedan vill jag bara lägga locket på debatten om Hammarby-Björkhagen. Det är självklart att vi kommer att bygga det antal som det handlar om. Det är bordlagt. Du behöver inte alls vara orolig. Du kommer inte att få glädjen som oppositionsparti att se till att vi inte bygger våra bostäder.

Anförande nr 127

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Sebastian Wiklund sade väl senast i dag eller i går i *Stockholm direkt* att det är mycket möjligt att antalet bostäder kommer att minska och omprövas i Hammarby-Björkhagen och att ni nu sitter och förhandlar om detta. Det tycks vara något slags huggsexa om hur många bostäder ni ska kunna ta ifrån den här planen. Vi får se vem som vinner the bottom race i frågan.

Jag har inte anklagat er för att inte vilja bygga i ytterstaden. Det vill ni. Men jag anser att ni tillför för lite stadskvaliteter i ytterstaden. Många forskare är överens om detta. De talar om trygghetsfrågor och stadsutvecklingsfrågor, och de menar att det är viktigt att vi tillför även ytterstaden stadskvaliteter. Det är också efterfrågat; det kan vi se på de bostadsköer som finns i Stockholms innerstad. Det kan vi se på priserna på bostadsrätter även i de ytterområden, exempelvis Midsommarkransen och Aspudden, som har tydlig kvartersstruktur och levande bottenvåningar. Det efterfrågas mycket; det ser vi genom långa köer till hyresrätter och höga priser på bostadsrätter.

Anförande nr 128

Borgarrådet Moger (S): Fru ordförande! Jag tackar Erik Slottnér för att han lyfter fram ett intressant resonemang och ett intressant politiskt skiljeområde. Jag kan hålla med om att det finns många ställen där slutna kvarter fungerar bra och tillför mycket till området. Men det finns något slags religiös uppfattning i detta om att stadsmässighet och gott boende alltid är synonymt med nedsläppta slutna kvarter. Jag tycker att det är ett misstag. Jag delar inte den uppfattningen.

Jag menar att vi, om vi vill bygga en bra stad, måste bygga vidare på det som finns – på den kontext som vi lever och bor i. Det går inte att tillämpa en mestadels amerikansk stadsbyggnadsteori som handlar om hur man bygger stad i amerikanska förorter på Stockholm, för Stockholm är nästan helt kemiskt fritt från amerikanska förorter.

Anförande nr 129

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Amerikansk stadsbyggnadspolitik är väl ändå det som Alliansen förespråkar allra minst. Jag skulle vilja säga att hela promenadstaden, som vi tog fram under förra mandatperioden, står i stor kontrast till just amerikansk stadsbyggnadspolitik i många områden, där man bara bygger staden ut och ut i en väldigt gles bebyggelse. Vi vill förtäta staden och bygga den inifrån och ut genom hög densitet. Om man har en hög densitet skapar det inte bara ökad trygghet och fler sociala mötesplatser. Det skapas också ett underlag för service, kommersiell handel, kultur, idrott och mycket annat. Därför ska vi bygga den täta staden.

Sedan kan man inte alltid säga att vi ska bygga på den struktur som finns i alla stadsdelar. Om det är en misslyckad struktur som finns där ska vi absolut inte bygga vidare på den.

Anförande nr 130

Cecilia Obermüller (MP): Det är fullständigt självklart att den nya majoriteten vill sätta sin prägel på stadsplaneringen. Men man ärver faktiskt planer och program över mandatperioderna. Så är det; det är ett faktum. Vi vill inte hindra och stoppa alltför mycket.

På föregående stadsbyggnadsnämnd fattade majoriteten beslut om start-pm för 2 000 bostäder i Ropsten, 110 lägenheter i Tensta, 60 i Rinkeby och 40 i Bandhagen. Vi gick vidare med 120 lägenheter i Årsta. Det var inte fantastiska planer, men de kom från er. Så vad vill du?

Vi antog detaljplaner för 110 bostäder vid Gärdet. Vi gav bygglov för Snabba hus för ungdomar med 129 bostäder i Grimsta. Vi har tempo. Allt kan man inte göra om, men självfallet vill vi sätta vår prägel på stadsbyggandet och göra det bättre.

Anförande nr 131

Erik Sjöttner (KD): Ordförande! Det var ett välkommet erkännande från Cecilia Obermüller att alla beslut om påbörjande av nya bostäder på förra nämndmötet kommer från Alliansen. Det visar på det tempo vi hade och med vilken seriositet vi tog på frågan under förra mandatperioden. Jag hoppas att ni kommer att kunna hålla samma tempo eller lyckas öka tempot. Det kommer att bli helt nödvändigt om vi ska lyckas bygga 140 000 nya bostäder till 2030.

Cecilia Obermüller säger: Vi vill inte hindra för mycket. Nej, jag hoppas inte det. Men uttalandet indikerar att man är beredd att hindra en del. Ni visade detta mycket tydligt vid det förra nämndmötet när ni bordlade planer på att gå vidare med 2 500 nya bostäder i Söderort.

Anförande nr 132

Martin Westmont (SD): Ordförande! Socialdemokraterna tycker att det finns en hel del i översiktsplanen som behöver ses över, helt enkelt. Den är otydlig på flera punkter, och med tanke på att vi nu har talat om bostadssituationen kan vi tala lite mer om den. Bostadsbristen är otroligt stor. Mogert säger att han vill bygga 40 000 lägenheter till 2020. Samtidigt går Boverket ut med att det behövs 595 000 lägenheter de närmaste elva åren om man ser till hela Sverige. Jag skulle vilja påstå att det behövs 595 000 lägenheter enbart i Stockholmsområdet under de närmaste elva åren.

En annan punkt är att det talas mycket om att man vill bygga en tätare stad och förtäta staden. Men man ger inte några klara besked i planen om hur man vill förtäta staden. Ska man bygga igen stockholmarnas parker och grönområden? Hur passar nya Slussen in i översiktsplanen? Det finns många frågor där jag tycker att man måste bli tydligare, framför allt mot stockholmarna.

Därför yrkar jag på Sverigedemokraternas reservation om återremiss.

Anförande nr 133

Borgarrådet Moger (S): Fru ordförande! Jag vill bara påpeka för ledamoten när han säger att vi borde revidera planen att ärendet handlar just om att ta fram en reviderad plan.

Anförande nr 134

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag tackar så mycket för klargörandet.

Anförande nr 135

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande och fullmäktige! Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen. Jag är hemskt ledsen att jag missar det ibland, men man blir så exalterad när man hör debatten.

Jag är fascinerad över, och jag tycker att det är synd, att inte Cecilia Obermüller och Miljöpartiet egentligen var först uppe i talarstolen. Då hade Roger Mogert fått skriva om hela sin inledning. Det var fascinerande att höra Miljöpartiet säga: Vi vill minsann inte hindra och stoppa alltför mycket! Ni har tagit över mycket från Alliansen. Jag kan bara informera om att ni har stoppat väldigt mycket. Om vi hade styrt hade vi tagit de där 5 500, men vi hade också lagt på bland annat de 2 500 som ni stoppade häromdagen. Detta är nämligen ärenden som vi har jobbat med ett antal år och som nu kommer fram. Jag tycker inte att man ska slå sig för bröstet alltför mycket, men det är självklart bra att ni har yrkat bifall till ett antal av förslagen.

Majoriteten har bestämt sig för att i huvudsak – så tycker i alla fall jag att det verkar – leta platser runt om i den här staden som man inte ska bygga på. Det är tydligen den huvudsakliga uppgiften just nu. Vi har i översiktsplanen sedan tidigare pekat ut var det är möjligt för bostadsutveckling, var det är möjligt för infrastruktur och hur vi ska knyta samman staden. Den majoritet som nu sitter ägnar all vaken tid åt att hitta platser som vi inte ska bygga på.

Resultatet blir att översiktsplanen i praktiken kommer att kunna få stora blindas fält. Detta måste ni jobba med. Det kommer ganska snart att bli uppenbart att ni inte kommer att nå upp till de mål som ni själva har satt. Det är ganska fascinerande att se hur ni resonerar om rådighet. Under rådighetsdiskussioner som har förts i den här salen under föregående mandatperioder och även dessförinnan har man talat mycket från vänstermajoriteten om att man mister rådighet om man säljer mark. Ni mister förmågan att göra någonting med marken i framtiden. Därför har ni sagt nej till alla försäljningar. Men ni har inga problem med att plussa på naturreservatet i Älvsjöskogen till hela östra sidan, vilket omöjliggör mellan 3 000 och 5 000 bostäder. Det kanske till och med gör att vi måste ifrågasätta tunnelbanan till området. Den rådighet som ni släpper i och med ett naturreservat i området släpper ni till staten. Ni släpper den till staten, och det blir svårt att återfå rådigheten över sådan mark.

Så här ser vi att staden utvecklas just nu. Ni letar efter ställen att inte bygga på. Då undrar jag, fru ordförande: Vad ska ni med översiktsplanen till?

Anförande nr 136

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Jag minns andra tider, när Alliansen styrde. Oj, vad det bordlades ärenden! Jag kommer ihåg ett ärende som bordlades i fyra års tid. Det gick aldrig igenom. Så kommer vi aldrig att göra; det kan jag lova dig. Vi kommer inte att sitta med en bordläggning på det sätt som ni gjorde under den tid som ni styrde med Mikael Söderlund i spetsen.

En bordläggning betyder inte att man stoppar totalt, utan det handlar om att man bordlägger till nästa möte. Det är fullständigt självklart att den nya majoriteten vill sätta sin prägel på stadsbyggandet. Dessutom tycker jag att allianspartierna borde gå till sina kompisar i landstingshuset och se till att vi får kollektivtrafik utbyggd så att vi kan bygga stad. Utan kollektivtrafik som byggs ut som det är tänkt kan vi inte se till att vi får en hållbar miljösmart utveckling av Stockholms stad. Det går inte.

Anförande nr 137

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är intressant att Cecilia Obermüller börjar diskutera bordläggningar just nu, vid detta tillfälle, när vi har sett de här bordläggningarna i stadsbyggnadsnämnden och när vi har sett ärende efter ärende inte kunna gå till beslut just därför att – vilket jag utgår ifrån – just Miljöpartiet ser till att man måste diskutera lite ytterligare. Man måste tänka lite ytterligare. Detta är ett problem för utvecklingen av den här staden. Det är som sagt inte det vanliga att vi ser fem bordläggningar av ett bygglov, till exempel, som i detta fall handlade om en bussterminal.

Det vi ser nu är att den här staden inte kommer att ha möjlighet att ens hålla den höga takten, och därmed inte heller kunna öka takten, i bostadsbyggandet just på grund av det parti som Cecilia Obermüller representerar tillsammans med sina övriga majoritetskompisar.

Anförande nr 138

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det gläder mig att oppositionsborgarrådet har stor omsorg om byggtakten och om den nya majoritetens väl och ve och förmåga att fatta beslut. Din oro för att vi inte ska uppnå det som du kallade för er höga takt skulle jag kort vilja kommentera.

Ni tog år 2009 3 600 lägenheter i detaljplan. 2010 var det 4 500, 2011 var det 4 800, 2012 var det 5 300 och 2013 var det 5 200. Under de åtta månader jag har styrt stadsbyggnadsnämnden har vi nu tagit 5 500. Vi ligger alltså redan efter åtta månader på en högre takt än ert snabbaste år under de senaste fem åren, så jag kanske kan lugna din oro och omsorg lite på den punkten.

Anförande nr 139

Borgarrådet L a r s s o n (M): Där tror borgarrådet fel. För det första tycker jag att detta är magstarkt när vi ändå har fått igång en byggtakt i den här staden som är historisk. Vi måste backa ända till 70-talets början för att nå jämförbara tal i färdigställda bostäder. Då tycker jag att det är intressant att du hänvisar till de 5 500 bostäder som man nu har antagit i planer som vi alla har satt igång, eller rättare sagt som vi har satt igång åt er. Det är det som blev resultatet. Det ser Miljöpartiet, och återigen – för att citera Miljöpartiet – de har inte lyckats hindra allt ännu.

Anförande nr 140

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Vi får kritik från oppositionen för att vi lägger en hämsko på översiktsplanen på grund av att vi använder alla verktyg i verktygslådan, som Roger så underfundigt formulerade det, och har höga ambitioner. I stället menar ni att vi ska fortsätta på samma sätt som ni har gjort under åtta års styre. Jag menar att häri ligger en del av problemen när det gäller varför vi inte får igång ytterligare bostadsbyggande.

Jag ska ta ett exempel på ett område. Det gäller Skärholmen. Här finns byggbar mark, här finns en stadsdelsnämnd som är enig om att man vill bygga för lokalområdet – en YIMBY. Här finns behov av bostäder i hela Stockholm – det vet vi alla. Det finns tyngdpunkt i översiktsplanen. Men det är så att säga inte lönsamt. I stället måste vi använda fler verktyg i verktygslådan för att sätta igång byggandet här. Det misslyckades ni med. Vi måste lägga fokus på att planera staden. Sälj inte ut marken! Använd en ny markpolicy! Se över investeringar för att få igång byggandet! Använd allmännyttan! Jag kan fortsätta mycket längre.

Anförande nr 141

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det var nog tur att fru ordförande avbröt det där, för det gick inte ihop ens från början

Hur som helst: Du säger att det är ett visst ärende som du har sneplat på i Skärholmen. Det gick inte ihop, säger du. Det stämmer; det gick inte ihop. Hur får man det då att gå ihop? Jo, då bestämmer Vänsterpartiet: Nu slutar vi sälja mark! Vi ser till att den enda möjligheten att få intäkter för att få ärendet att gå ihop är att sluta sälja! Det är så fruktansvärt jobbigt för er att tappa den där rådigheten, som ni inte har några problem med att tappa genom att göra naturreservat. När det är staten som tar över rådigheten – den goda staten som ni just nu förfogar över – är rådigheten visst inte något problem.

Men i det här fallet, för att få denna typ av projekt att gå ihop, måste det gå med plus åtminstone någonstans, Sebastian. Och det gör det inte om man inte är beredd att sälja någon gång då och då. Det är inte ni.

Anförande nr 142

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! När Stockholm växer snabbt är det många delar som måste hänga med. Nya bostäder behöver byggas, och inte stoppas. I samband med det krävs också ny infrastruktur i form av både kollektivtrafik och cykelbanor. Men det krävs också att vi tänker strategiskt kring grönområden och gröna kilar. Vi i Centerpartiet vet att Stockholm kan vara världens grönaste stad samtidigt som staden växer snabbt och tillväxten ökar. Det är genom att bygga högt och tätt och med bra cykel- och kollektivtrafik som vi kan göra plats för fler bostäder och samtidigt spara Stockholms parker.

Ordförande! Jag hade velat säga så här i debatten: Stadsbyggnadspolitik handlar inte bara om bostadsbyggande. Det handlar också om allting däromkring. Det handlar om grönområden, och det handlar om hur man tar sig hemifrån till sitt arbete och sedan tillbaka igen. Men med denna bostadspolitiska elefant i rummet, Miljöpartiet, blir det svårt att få debatten att handla om någonting annat än hur den nya majoriteten ska klara sina bostadspolitiska mål.

Vi i Centerpartiet vill yrka bifall till allianspartiernas förslag till beslut. Det är genom att bygga bort barriärer och genom att satsa på cykel- och kollektivtrafik och på nya bostäder som vi kan bygga ihop staden.

Anförande nr 143

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det finns en viss form av arrogans från oppositionen som jag ogillar. Här håller vi på att planera bostäder, och här tar vi

fram en översiktsplan som vi dessutom ska revidera enligt principen om rullande revidering, vilket ni inte riktigt lyckades med förrän på absolut sista mötet förra mandatperioden. Det pågår ett stort arbete med att ta fram bostäder, och det är en stor del i detta. Vi ska se till att vi klarar dessa 140 000 bostäder, och vi ska klara de 40 000 som vi har sagt i de planer som finns. Det kommer vi att se till; det är jag övertygad om.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Karin, som har haft sitt inlägg om hur Centerpartiet tänker bygga. Det är jättebra att vi ska bygga där man kan cykla och gå och där det finns kollektivtrafik; där är vi helt överens. Ni vill bygga högt, vilket vi också tycker. Då kan Karin kanske berätta hur och var hon ska bygga dessa höga hus någonstans.

Anförande nr 144

K a r i n E r n l u n d (C): Centerpartiet har alltid föreslagit, i nästan varje ärende med nya bostäder, att vi ska bygga ytterligare några våningar. Det handlar inte alltid om att bygga extremt höga hus, utan det handlar om att hela tiden se till att bygga på några ytterligare våningar som gör att vi får plats med fler nya stockholmare. Detta är precis tvärtemot det som Miljöpartiet alltid har gjort, till exempel uppe vid universitetsområdet. Där var förslaget att bygga några våningar extra, men så tyckte Miljöpartiet att sjuksköterskestudenternas utsikt uppe på universitetsområdet skulle förstöras. Därför var man tvungen att dra ned på våningarna.

Det handlar om att hela tiden se till att bygga ytterligare bostäder vid varje nytt byggprojekt.

Anförande nr 145

E l i n O l s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige! Jag vet inte om oppositionen har missat att Miljöpartiet sitter med i majoriteten och också står bakom det bostadspolitiska målet. Jag vill bara understryka att vi självklart också ser det som vårt. När vi ser på översiktsplanen är det såklart det långsiktiga dokumentet där vi lägger fram riktlinjer för stadens utveckling. Att då dyka ned i enskilda ärenden som har bordlagts vid en specifik nämnd, som kommer att behandlas vid nästa nämnd, tycker jag är rent oseriöst.

Jag kan konstatera att oppositionen i sin reservation skriver att det inte finns någon motsättning mellan en tät funktionsblandad stad och en grön hållbar stad. Det håller jag med om. Stockholm har världsunika möjligheter att just kombinera de här värdena. Men för att kunna styra utvecklingen på ett sätt som säkerställer både och behövs viljan.

Jag vill därför ställa en fråga till oppositionen, om ni har möjlighet att svara på den. Varför har man inte fört upp den gröna promenadstaden som ett viktigt tillägg till översiktsplanen till beslut i den här församlingen tidigare? Man har haft gott om tid på sig, sedan december 2013, när det antogs i stadsbyggnadsnämnden.

När det nu äntligen är dags att aktualitetsförklara översiktsplanen ser jag att vi till slut får genomföra nödvändiga revideringar. Med majoritetens inriktning, fokus på promenadstaden och de tematiska tilläggen i ryggen ser jag att det finns stora förutsättningar att översiktsplanen stärks på en rad nödvändiga områden. Det gäller

inte minst den sociala hållbarheten, där det krävs en kraftsamling för att motverka segregationen.

Stockholm växer i ännu snabbare takt än vad man förutsåg 2010. Samrådet om översiktsplanen som ska inledas är ett viktigt tillfälle för staden att förankra och diskutera de utmaningar vi har framför oss tillsammans med stadens invånare. Vi lägger fokus på en bred dialog om stadens framtida utveckling, och det är nödvändigt att hela staden engageras i att tillsammans anta den utmaning som bostadsbristen innebär och se värdet i att få fler grannar.

En förutsättning är då att vi blir betydligt bättre på att båda styra mot och kommunicera de värden som gör skillnad när vi ska leva tätare tillsammans. Det är värden som marknadskrafter inte kan ta ansvar för, utan som det ligger på staden att säkerställa.

Översiktsplanen är det dokument som överbryggar majoritetsskiftet och säkerställer långsiktiga spelregler för stadens utveckling. De fem punkter som stadsbyggnadsborgarrådet framlägger lägger inte hämsko på genomförandet, som oppositionen menar. Tvärtom möjliggör de en hållbar och långsiktig utveckling och blundar inte för de målkonflikter som finns.

Anförande nr 146

Björn Ljung (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Elin, om det vore så väl som du talar vore det inte så dumt. Men det finns ett bekymmer i er politik, och det är att vältaliga företrädare som du och andra har en mycket god ambition, men när det kommer till verkligheten händer det faktiskt inte särskilt mycket.

Ni säger att ni inte kan bygga i någonting som liknar ett grönområde. Ett grönområde kan vara en övervuxen grusplan. Ni säger enligt er gruppledare i stadsbyggnadsnämnden – beklagligtvis är du inte längre gruppledare, vilket jag tycker är synd – att ni inte ska stoppa alltför mycket. Jag skulle hellre vilja säga att ni ska se till att hålla högsta fart. Ni ska inte stoppa något för att nå era mål.

Anförande nr 147

Elin Olsson (MP): Vi säger definitivt inte nej till vartenda grönområde. Det vet jag att du också vet utifrån att du har suttit i nämnden tillsammans med oss under lång tid. Däremot är vårt fokus att säkra värden och de funktioner, ekosystemtjänster, som behövs i en växande stad. Det är funktioner vi behöver få bättre styrning på och där man under många år har försakat att se till att detta säkras genom gluggförtätning och genom att inte ta helhetsgrepp över miljöer. Det får vi försöka hämta hem nu. Där ser jag bara att vi försöker allt vi kan att göra detta så snabbt som möjligt så att vi också kan nå bostadsmålet samtidigt.

Anförande nr 148

Rikard Warlenius (V): Fru ordförande! Jag skulle vilja göra en liten principiell betraktelse. Jag är nämligen aningens trött på att debatten här i kammaren så ofta handlar om att beslut ska fattas snabbt och raskt. Det ska gå fort, och vi ska göra mycket. Det är naturligtvis viktigt. Vi känner igen debatten om effektivitet från Slussen, Hammarbyskogen och Förbifarten i höstas. Vi drar i långbänk, vi är oeniga om allting och så vidare, får vi höra.

Nu handlar det om översiktsplanen. Man kan läsa i de borgerligas reservation att en del av de saker vi föreslår lägger en hämsko på utvecklingen, och det låter som om vi återremitterar ärenden till höger och vänster. Det hela är oansvarigt, och ni har profetior om att vi kommer att missa våra mål.

Jag vill säga att det absolut inte finns något egenvärde i att saker och ting tar tid eller dras i långbänk. Vi som förtroendevalda ska vara effektiva, vi ska hushålla med samhällets resurser och vi ska visa handlingskraft när så behövs. Men det är inte så himla ofta som vi har bordlagt ärenden i exploateringsnämnden, där jag sitter. Det är en handfull gånger, skulle jag vilja påstå. Sedan tas de upp igen.

Vi på vår sida har surrat fast oss vid ganska ambitiösa bostadsmål lika mycket som de borgerliga har gjort. När det händer att vi bordlägger har vi däremot en ganska bra orsak. Orsaken kan kokas ned till att stadsbyggnad är politik. Det är ni som har styrt den här staden i åtta år. Det är i hög grad, vilket har framkommit i debatten, era planer som nu rullar fram. Vi har absolut en proffsig förvaltning, och många av de förslag som kommer är bra. Men nu finns det en ny majoritet, och som har framhållits här har också vi en anledning att vilja sätta vår prägel på detta eftersom stadsbyggnad är politik. Ibland behöver vi tid att fundera på ärenden, förankra dem i våra partier, diskutera dem och omvärdera. Det är inte så dåligt alla gånger, faktiskt. Det är ganska viktigt.

Det sägs ofta att värdet av en god debatt är att åsikter hinner brytas. Det är kärnan i demokratin. Jag undrar hur ni gjorde för åtta år sedan. Nu fick jag ju höra att ni bordlade vissa saker i fyra år. På sätt och vis är det nästan bra, för jag antar att ni också vill ha åsikter och bereda de planer som den tidigare majoriteten hade lagt fram. Det är viktigt att visa väljarna att det spelar roll att rösta och att vi genom att vi diskuterar saker ibland också förhoppningsvis fattar klokare beslut, som ska hålla länge.

Anförande nr 149

Björn Ljung (FP): Ja du, Rikard, om jag inte visste att du var vänsterpartist skulle jag kunna tro att det var en god konservativ ledamot av kommunfullmäktige som talar om vikten av att saker och ting får ta tid och att förändringar inte ska gå så fort. Det är ju för fasen – förlåt, fru ordförande – som att citera gamle Edmund Burke.

Nåväl! Med en långsam beslutsprocess skulle tiden från idé till färdig bostad i Stockholms stad öka från helt oacceptabla sju år i dag till säkert nio år under er mandatperiod. Då kommer ni aldrig någonsin att nå era egna mål! Vi är angelägna om att ni ska nå era mål. Detta är ju en paradox i debatten, och det är för att vi ser att översiktsplanen Promenadstaden är så himla bra. Den får inte fördröjas.

Anförande nr 150

Rikard Wahlenius (V): Jag finner det lite lustigt att Björn Ljung nämner Edmund Burke. Jag hade faktiskt tänkt avsluta mitt anförande med att citera en annan konservativ tänkare, dock inte Burke, men Churchill som sa så här: Demokratin är den sämsta styrelseformen som har prövats, bortsett från alla andra. Eller hur?

För att komma från en konservativ tycker jag att det är ganska klokt. Det är lätt att beskylla demokratin för att den tar tid, men i den andra vågskålen skulle vi ju kunna avskaffa den här kammaren och ersätta den med något slags upplyst despoti. Jag menar inte att Björn Ljung är för detta, men jag tycker att det är viktigt att ha båda sidorna av debatten.

I slutändan handlar det om att vi fortfarande håller på att ta över efter ert styre. Jag är säker på att när vi har suttit här i åtta år så kommer vi att ha fått väldigt bra sprutt på det här. Det tror jag faktiskt. Vänstern har historiskt sett gjort sig känd för att kunna klara av att bygga samhället.

Anförande nr 151

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Om vi ska nå de bostadsmål som vi har så måste det gå både snabbare och ske mer effektivt att få fram planer än vad som är möjligt i dag. Det är väldigt få sammanhang jag befinner mig i där jag hör att bostadsbyggandet går för snabbt. I princip alla är överens om att det måste snabbas på, och då måste flera lagändringar och mycket annat komma till skott för att möjliggöra detta. Det betyder inte att demokratin blir sämre.

Det här med att bordlägga: Det är klart att man kan bordlägga ärenden ibland. Det gjorde vi också, och det kommer ni att göra framöver. Problemet är bara att ni bordlägger därför att ni har sprickor inom ert styre, och det finns framför allt ett parti i just detta ärende om Hammarbyhöjden-Björkhagen som har varit emot byggnation och ställt sig på demonstranternas sida. Så kommer en bordläggning. Det är klart att vi då blir väldigt oroliga över hur länge denna bordläggning ska fortgå och hur många bostäder som projektet kommer att bantas med. Det är en befogad oro!

Anförande nr 152

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag tycker att det är lite tidigt att säga att vi har stoppat en byggnation av 2 500 bostäder i Hammarbyhöjden och på Nytorps gårde efter att ha bordlagt det en gång. Jag tycker att det är att dra slutsatser lite för tidigt.

Det är dock delvis sant som Erik Slottnér säger att det finns sprickor. Vi är fyra olika partier som ska bestämma tillsammans. Den här processen har krävt omvärderingar och sådant; det är inget att sticka under stol med. Det är så demokrati fungerar. Vi hörde nyss, för någon timme sedan bara, att Folkpartiet och Moderaterna som tidigare satt i samma allians var uppe och polemiserade mot varandra i en annan viktig fråga om alkohol i Tanto och så vidare.

Anförande nr 153

M a l i n E r i c s o n (FI): För FI är den grundläggande utgångspunkten för stadsplanering vem vi bygger staden för. Vem är det vi prioriterar när vi planerar ett bostadsområde? Är det medelklassmannen i bil som kör mellan hemmet och arbetet, eller är det den kvinnliga låginkomsttagaren som får förlita sig på kollektivtrafiken för att lämna på förskolan och åka till arbetet, handla på vägen hem och sedan bära kassarna från bussen?

Det senaste halvseklet eller så har vi i alldeles för stor utsträckning planerat för den manliga medelklassbilisten med allt vad det innebär av trafikleder och bostadsområden med dålig kollektivtrafik. Nu är det hög tid för ett omtag och att vi börjar planera

för en jämställd och en jämlik stad. För oss betyder det att alla invånare har samma möjligheter att leva sitt liv i staden, oavsett vilka förutsättningar man har och oavsett om man har tillgång till bil.

Det innebär att vi ska planera för att bygga bostäder inte som utpräglade bostadsområden utan som stadsdelar med service, skola och vård. Att vara nära sådant betyder att man inte ska behöva ta bilen. Det måste vara vårt mål att utveckla blandade stadsdelar med olika slags bebyggelse sida vid sida och gärna skolan mitt i byn så att barn, och förstås deras föräldrar, från olika omständigheter kan mötas.

En jämställd och en jämlik stad innebär också att vi bygger med eftertanke och med ett grepp om hela områden. Med ett ökat medborgarinflytande där vi hämtar in invånarnas synpunkter och tankar tidigt i processen planerar vi också mer demokratiskt.

Därför ser vi i FI fram emot att vara med i den kommande uppdateringen av översiktsplanen och yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 154

J o a r F o r s e l l (FP): Jag håller med om att det är en god ambition att fundera över vem man bygger för. Det är positivt att vi försöker bygga på ett sätt som gynnar människor som kommer från olika livssituationer, är av olika kön och vad det nu kan vara.

Jag tycker dock att det är väldigt märkligt att prata om att tänka på vem vi bygger för när vi inte tänker på alla dem som inte har en bostad. Det är det som är problemet. Dem vi ska tänka på är ju de människor som inte har en bostad. Det är dem vi ska prioritera i bostadspolitiken. Då är det konstigt att man bordlägger ärenden, och det är klart att när man bordlägger så är det ju inte bara just de bostäder man bordlägger som är hotade, utan alla de bostäder som hade kunnat byggas hotas eftersom bolagen nu tänker att nej, det blir för dyrt, för vi vet inte hur lång processen blir. Det blir för osäkert att investera i det här.

En bordläggning skadar alltså även bostäder som inte är byggda. När man bygger fler bostäder och förtätar ytterstaden skapar det underlag för bättre mataffärer – det hade vi kunnat behöva i Tensta-Hjulsta där jag bor – och det skapar underlag för mer kollektivtrafik. Det är att bygga *mer* som gynnar dem som inte har bostäder och dem som behöver nyttja kollektivtrafik och samhällsresurser!

Anförande nr 155

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag instämmer i det som Joar Forsell säger. Nu tror jag inte att bordläggning i sig är det som äventyrar just bostadsbyggandet. Som vi har hört från flera andra tidigare och som vi är helt övertygade om gäller kommer detta att komma tillbaka, och vi kommer att bygga det som vi pratar om, det senast bordlagda i stadsbyggnadsnämnden.

Jag ska tillägga att FI inte sitter i stadsbyggnadsnämnden, så vi har ingenting med den här bordläggningen att göra över huvud taget.

Anförande nr 156

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): En aktualitetsförklaring av översiktsplanen Promenadstaden: Om vi använder den väl sägs det att vi kan bygga 140 000 bostäder. Den innehåller strategier för att stärka centrala Stockholm, satsa på attraktiva tyngdpunkter, koppla samman stadsdelarna och främja en levande stadsmiljö i hela staden.

Detta vill vi, samtidigt som vi också vill stärka upp de här ambitionerna. Det handlar om att när vi bygger så ska vi också bryta segregationen. Vi ska föra in ett tydligt barnperspektiv. Framkomlighetsstrategin måste med, och vi ska börja planera för Bromma flygplats.

Oppositionen har kommit med sin kritik om att vi på grund av de ambitioner vi har lägger en hämsko på bostadsbyggandet. Jag menar att det är bra och att det är fler verktyg som vi använder i verktygslådan. Jag gillar det citatet. I stället menar oppositionen att vi måste fortsätta med det här precis som ni har gjort under åtta års tid. Men jag ser stora luckor i bostadsbyggandet även för det som har varit. Jag nämnde Skärholmen tidigare, och jag skulle gärna vilja slutföra det resonemanget.

Som jag sa tidigare finns här byggbar mark. Här finns människor som vill bygga, och det är en tyngdpunkt i översiktsplanen. Det är också en tyngdpunkt i RUFS. Men man anser att det inte är lönsamt. På en plats som Skärholmen behöver vi i stället lägga fokus på att planera staden, inte sälja marken. Vi måste ändra markpolicyn så att det går att bygga på sådana här områden, se över investeringarna för att se om vi kan komma igång med byggandet på något sätt, dra ihop, prioritera strategiskt och medvetet arbeta med tyngdpunkterna, använda allmännyttan och använda mer områdesplanering, precis som vi har infört i vår budget.

Lösningen är som sagt att inte att tuffa på precis som vanligt, utan lösningen ligger i att planera staden.

Anförande nr 157

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag ska inte gräva ned mig så djupt i allt som Sebastian Wiklund pratar om, för det är mycket som är orealistiskt. Men det som jag verkligen hänger upp mig på är när han pratar om att ni planerar för Bromma flygplats och sedan pratar om byggbar mark. Bromma flygplats är de facto inte byggbar mark, så jag undrar: Hur tänker Vänsterpartiet se till att den blir det med alla de gifter och avtal som finns?

Anförande nr 158

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Den typen av mark som Bromma är har funnits på flera ställen i staden och är jämförbar med flera andra industriområden, och sådana saker klarar vi av att hantera.

Det är självklart att vi kan bygga på Bromma flygplats, men man ska inte heller glömma att vi, förutom Bromma flygplats, har hela bullermattan. Vi har restriktioner hela vägen in till Kungsholmen, så det här är verkligen en bromskloss för bostadsbyggandet i Stockholm.

Anförande nr 159

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Tack, Sebastian, för ett väldigt seriöst inlägg som faktiskt handlar om översiktsplanen. Bra!

Då ska jag också hålla mig till översiktsplanen. Om man analyserar de två förslag som vi egentligen har att ta ställning till i dag – vårt förslag som naturligtvis är bäst och ert som jag naturligtvis tycker är lite sämre – är det inte så himla mycket som skiljer, förutom några saker som Sebastian också räknat upp, varav en av dem är fullständigt orealistisk: diskussionen om Bromma.

Man får ha olika uppfattningar om Bromma, och det har vi. Men bekymret är att när ni säger att man ska planera för bostäder på Bromma flygplats så tar ni resurser från annan bostadsplanering vid stadsbyggnadskontoret till era luftslott. Detta är ett bekymmer. Det är felprioriterat. Det är resurser som går till annat än realistiska bostadsplaner.

Anförande nr 160

Sebastian Wiklund (V): Jag förstår inte varför det skulle vara orealistiskt. Det är ju det här vi kommer att göra, så det är detta vi verkar för. Egentligen vet alla att vi kommer att avveckla Bromma flygplats oavsett vad. Om ni skulle få majoritet så kommer det att hända förr eller senare i alla fall. Det är liksom en sådan mark som inte kan ligga i en innerstad.

Björn Ljung säger att det inte skiljer så mycket i hur vi ser på översiktsplanen. På sätt och vis ger jag honom rätt i det, men de sakerna som jag räknade upp är också saker som är förbundet med budgeten. Det är en sak att ha en översiktsplan, och det är en annan sak att sedan realisera den, att samverka med investeringar, att kanske se till att ett landsting kan investera i spårbunden trafik i Spårväg Syd så att vi kan få igång byggandet.

Att få igång hela översiktsplanen är en hel annan sak än att bara ha en översiktsplan, och det tänker vi göra med vår budget!

Anförande nr 161

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Om vi nu ska tala något om översiktsplanen så har vi haft översiktsplanen Promenadstaden som vi faktiskt har varit väldigt eniga om i den här salen. Den har gett upphov till att vi har kunnat bygga 39 000 bostäder de senaste åtta åren. Det är en väldigt hög utbyggnadstakt, och jag vågar också recensera vår regeringsperiod lite grann ytterligare på det viset att i många fall har vi också varit överens om att de här bostäderna ska byggas. Det har inte varit jättemycket gnäll och klagolåt från den opposition som var under åtta år. I och för sig var ni helt splittrade, så i många fall visste man egentligen inte riktigt vem som tyckte vad. Men om jag ändå får vända mig till det parti som stadsbyggnadsborgarrådet företräder har vi av tradition varit väldigt nära varandra i bostadsbyggnadsfrågorna.

Därför ser jag ett stort bekymmer i att det kontor som Roger Mogert ändå ska ha ett politiskt ansvar för nu ska prioritera att använda resurser för att planlägga en flygplats som möjligen kan stängas 2038, för det är då avtalet går ut, när samma

resurser borde användas till att se till att nuvarande bostadsplaner i stället tas fram från kontoret till beslut i nämnden.

Det här är enkelt. Det är en fråga om politik, och politik är att prioritera!

Det andra bekymret är er dagliga politik. Nu har Roger Mogerts gruppledarkompis i er majoritet i stadsbyggnadsnämnden just sagt att ni inte ska stoppa allt för mycket. Vad det egentligen innebär är nog en fråga som ni i majoriteten får fundera över. Jag blir bekymrad. Jag vill att ni ska klara era bostadsplaner. Observera: Jag vill gärna att ni ska klara det här! Det är bara det att med de reservationer som ni nu lägger i den föreliggande översiktsplanen som ni tagit fram här till i dag och med de uttalanden ni gör så blir jag mycket orolig.

Lägg därtill att ni i den här symbolfrågan bordlade 2 500 lägenheter i Hammarby-Björkhagen-sambandet i torsdags. Er representant i majoriteten i Feministiskt initiativ sa dock alldeles nyss, och jag tycker att det var väldigt bra att hon sa det, att ni kommer att bygga dessa lägenheter. Det är jättebra!

När det gäller tyngdpunkterna i nuvarande översiktsplan, Sebastian Wiklund, fick vi i dag meddelande från stadsbyggnadsnämnden att där ska byggas 2 500 bostäder, inte 2 000. Utmärkt! Vi jobbar för detta, och det programmet och den planen påbörjades av oss.

Anförande nr 162

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig börja med att säga att den enighet som Björn Ljung börjar prata om både i de strategiska dokumenten och egentligen också i det fundamentala, det vill säga en enighet om att Stockholm ska växa, har varit något väldigt positivt. Jag kommer ihåg långt tillbaka i tiden, för 20 år sedan, när det i väldigt många partier fanns ett ifrågasättande om Stockholm över huvud taget skulle växa. Man pratade om att staden var färdigbyggd.

Detta är en styrka, och jag vill säga att även om jag har tyckt mig förstå att vi inte blir överens i alla detaljer i det här dokumentet så hoppas jag att vi kan hitta en bred samstämmighet om de viktiga centrala dragen i detta dokument. Jag är absolut beredd att sätta mig ned och sträcka ut en hand mot oppositionen och se till att vi får en sådan samstämmighet.

Björn Ljung talar om resurser. Där måste jag faktiskt påpeka att när jag tillträdde var en av de saker som förvånade och förskräckte mig lite att stadsbyggnadskontoret var så underbemannat och att man hade gått så länge med en sådan underbemanning. Därför var det första vi gjorde att tillföra 25 nya tjänster.

Anförande nr 163

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag har haft glädjen att samarbeta med Carl Cederschiöld under ungefär fyra år i Stockholms shems styrelse. När han avgick från fullmäktige sa han så här i sitt sluttal: Glöm inte att vi har den särskilda stadshusandan mellan partierna och blocken!

Det är precis den stadshusandan som grejade det projekt som mellan 2002 och 2006 kallades 20K. Jag är bekymrad för att samma stadshusanda inte rått inför denna

mandatperiod. Under den förra mandatperioden var vi överens om de allra flesta bostadsprojekten. Nu är jag ärligt och uppriktigt bekymrad. Jag tycker att det är bra att ni bemannar upp stadsbyggnadskontoret – absolut! Det är bara det att om resurserna ska gå till att skapa planer för den flygplats som inte kommer att läggas ned, då är det en felprioritering.

Anförande nr 164

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är så kul när Björn Ljung nämner Bromma, så jag kan inte låta bli.

Problemet när det gäller Bromma är inte om man bygga där eller om man kan lägga ned flygplatsen, utan det är ert massiva motstånd som ni driver i en fråga om en fantastisk resurs som vi kan använda om vi ser till omvärlden och till vad vi behöver.

Vad har hänt i dag? I dag har miljötillståndet för Arlanda fastställts. Det betyder att alla de tre landningsbanor som finns där kan användas fullt ut. Därmed har vi en möjlighet att flytta över trafiken. Det är inget problem. Det är en bana mer än Heathrow som har dubbelt så mycket trafik som Arlanda. Dessutom går Swedavia i dag ut och säger att nu satsar de 13 miljarder på Arlanda på den utveckling av flygplatsen som behövs. Detta inbegriper också, om man läser mellan raderna, att de börjar planera för en fjärde landningsbana.

Därför är vår planering för Bromma helt korrekt.

Anförande nr 165

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Daniel Helldén, jag skulle vilja höra hur dina partikamrater i Upplands Väsby och Sigtuna resonerar om det här miljötillståndet, för att inte tala om vad de ska säga om en eventuell fjärde bana. Men det är en annan historia.

Stödet för Bromma flygplats är massivt, inte bara i Stockholm. Jag är en sådan där hopplös landsbygdsromantiker – det vet inte Daniel Helldén, fast vi har pratats vid en hel del – och hela Sverige ska leva. Då måste vi ha bra flygförbindelser till Karlstad, till Umeå, till Luleå och så vidare, och enligt flygplatschefen på Arlanda så grejar man inte det här i rusningstid. Ska man då, som jag gör ibland, åka upp och jobba i Östersund, Umeå och Luleå så går det inte att komma hem till familjen över dagen.

Nej – att prioritera planer för att lägga ned Bromma flygplats på stadsbyggnadskontoret är en felprioritering!

Anförande nr 166

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Det är bara att konstatera att det största ni har att komma med mot oss i majoriteten är en bordläggning som vi kommer att ta beslut om så småningom. Det är verkligen inte speciellt mycket, måste jag säga. Dessutom går kritiken ut på att vi inte bygger, samtidigt som ni är kritiska mot Bromma flygplats där vi ska bygga en massa.

Jag har en särskild fråga till Björn Ljung, som ju är en ivrig kramare av kulturmiljöfrågor, med anledning av texten i er reservation. Jag undrar om Björn Ljung skriver under på den andemening som finns där om ytterstaden. Man formulerar det som ett

misslyckande i miljonprogrammet och att det är sterila och monotona miljöer som ska byggas bort till förmån för en förändring mot något mer stenstadslikt. Det är liksom receptet: att exportera ett innerstadsideal till ytterstaden.

Värnar inte Björn Ljung om kulturmiljöfrågor när det gäller ytterstaden? Det är ju precis det man inte gör när man tänker på det sättet.

Anförande nr 167

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Tack, Sebastian Wiklund, för att jag får säga att om du kommer ihåg de gångna åren i stadsbyggnadsnämnden så har ju Folkpartiet varit det parti som värnat kulturmiljön när det gäller byggande och rivande allra högst. Jag vill påminna om exempelvis Riddaren, Astoriahuset med mera.

Jag vill också påminna Sebastian om att när det gällde senaste stadsbyggnadsnämnden så var jag och min kollega Erik Slottnér mycket kritiskt inställda till ett fyrkantigt, vitt, Legoliknande hus som man lägger mitt i smalhusidyllen på Hägerstensåsen.

Nej, när vi bygger mycket så måste vi bygga bra. Det innebär att vi ska ha en varierad bebyggelse, och det är kvartersstruktur också i ytterstaden. Ytterstaden kan kompletteras med en kvartersstruktur.

Anförande nr 168

Cecilia Obermüller (MP): Ordförande, fullmäktige, eventuella åhörare! Det känns utmärkt att i dag kunna aktualitetsförklara översiktsplanen för Stockholm och ge inriktningen för uppdatering av densamma. Vi har en gemensam ambition att bygga och bygga mycket, att minska segregationen och främja ett socialt hållbart Stockholm och att förstärka barnperspektivet. Då passar det alldeles utmärkt att vi inrättat en barnombudsman, en BO, som också ska arbeta för att öka barns och ungdomars inflytande i stadsutvecklingsfrågor, för det är ju deras kommande stad.

Det känns verkligen bra att kunna inrikta sig mer på områdesplanering. Det ger en helt annan möjlighet till en helhetssyn, till äkta samhällsplanering. Att arbeta aktivt med den gröna infrastrukturen gör att staden bättre klarar av de klimatutmaningar vi står inför. En översiktsplan ska också ge en idé, en planering för den långsiktiga användningen av stadens mark. Man måste våga se att det finns motstridiga intressen och många intressenter kring marken och konkurrens. Man måste våga se och öppet väga olika intressen mot varandra, till exempel verksamhetsområde kontra bostadsområde. Kommunaltekniska områden där staden bedriver bullrig och stökig verksamhet behövs också.

Det är inte lätta avvägningar. Helt klart är i alla fall att samarbete med kommunerna runt Stockholm blir allt viktigare för att vi ska kunna få en fungerande samhällsstruktur.

Vi ska bygga framtiden. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 169

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Alldeles nyss sa Cecilia Obermüller: Vi ska inte stoppa allt för mycket bostadsbyggande. Nu säger hon: Vi ska bygga mycket.

Vad är det som gäller?

Anförande nr 170

Cecilia Obermüller (MP): Jag måste säga att Björn Ljung är lite tröttsam. Han märker ord.

Vi vill bygga väldigt mycket, och vi har ett högt tempo. Som Björn Ljung hörde av borgarrådet Mogert har vi redan tagit fram 5 500 detaljplaner. Vi har anställt 25 nya handläggare på stadsbyggnadskontoret! Det är mycket mer. Ni slimmade ned det och lade pengar på konsulter och annat. Jag vet inte vad ni använde pengarna till, men vi vill bygga stad, och vi vill göra det snabbt.

Det är jätteroligt att även Stockholms handelskammare nu har insett att det är väldigt bra att arbeta demokratiskt och förankra med de boende. Alldeles nyligen kom Stockholmsgruppen för tillväxt med en rapport till handelskammaren, och där säger man att gemensamt för de projekt som går snabbt är att det förs tidiga samtal med grannarna i det tänkta nybygget.

Att man ska arbeta bra, demokratiskt och områdesvis är en inriktning som vi har lyft fram i översiktsplaneringen.

Anförande nr 171

Borgarrådet Helledén (MP): Björn Ljung pratade om stadshusandan i stadsbyggnadsfrågor, och översiktsplanen är ju ett sådant område där man helst ska ha någon form av enighet om vad vi gör för någonting. Det är ju så som Björn säger att vi är inte överens i allting nu, och det har bland annat att göra med Bromma.

Jag tänkte bara få räkna upp några saker som är viktiga i det här sammanhanget, för det händer en del saker på det här området. Så sent som i förra veckan kom Trafikverket med sin riksintresseprecisering för Bromma, där man talar om hur vi ska göra när vi bygger. Det här är av högsta relevans för vår översiktsplan och är någonting vi måste arbeta in. Vi måste se till att vi få bort den där flygplatsen så att vi kan göra det här.

När det gäller höjden sägs bland annat att det här huset, det här tornet, klarar sig med tio meter, tack och lov. Ett likadant skulle inte ha fått byggas i dag, därför att vi har inflygningen till Bromma. DN-huset skulle inte få byggas. Lindagensskrapan nere vid västra Kungsholmen skulle inte få byggas. Alviks torn skulle inte få byggas. KFUM heter det inte längre, ni vet, där vid Alvik – det skulle inte heller få byggas. De höga husen i Kista skulle inte få byggas. De är för höga. Det hotell som vår stadsarkitekt Karolina Keyser har ritat vid Friends Arena skulle inte få byggas.

Jag kan räkna upp åtskilliga exempel, och om ni tittar på de höjdkurvor som finns i Trafikverkets riksintresseprecisering för vad som gäller för flygplatsen i dag, om den skulle vara kvar, så ser nu hur vi ställer till det för bostadsbyggandet i Stockholm.

Det rör hela västra Stockholm. Det rör hela Sundbyberg, och det rör nästan hela Solna kommun. Sundbyberg skulle bygga världens högsta trähus i Hallonbergen. Det stoppades nu för att det är för högt.

Man får inte bygga högt i dessa områden där vi vet att det är alldeles utmärkt att göra det, och jag vill säga att det är viktigt att vi nu tar höjd för att kunna planera i vår översiktsplan hur vi kan utnyttja den här marken på ett bra sätt i nästa steg. Vi ska också i stadsbyggnadsnämnden planera för och se hur vi kan bebygga Bromma flygplats. När vi kommer till 2022 kan vi därmed få till dessa extra bostäder som behövs utöver det som redan nu ligger i vår planering, och det är någonting som vi ska mata in i stadshusandan. Jag välkomnar den dag när er sida tar till sig detta och inser storheten i det!

Anförande nr 172

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Daniel Helldén hade vänligheten att nämna mitt namn så många gånger, så då måste jag ju ge honom ett svar.

Jag skulle gärna se att man bygger högt på flera olika platser. Några av de platserna har Daniel Helldén räknat upp. När det nu är så att man måste ställa de här höga husen mot Brommaflyget, ja, då får vi bygga dessa höga hus på andra platser – så enkelt är det. Det här betyder inte att vi inte kommer att bygga bostäder på grund av detta. Jag menar att det är en felsatsning av er att prioritera resurser för att planera bostäder som för närvarande bara är luftslott.

Jag måste också ta tillfället i akt att säga att under de senaste månaderna har ni fattat beslut om planer som är sådana som vi har tagit fram under vår tid. Jag vill också säga att när det gäller dialog med medborgarna så förde vi medborgardialoger i våra förorter, och vi förde det stora samrådet Aspkransen – Aspudden-Midsommarkransen. Det är vår politik som ni nu bygger vidare på. Det är inte era idéer, det här.

Anförande nr 173

Borgarrådet H e l l d é n (MP): För det första vill jag säga att här finns inga luftslott, utan det handlar om reella planer och en praktisk möjlighet. Politik är att vilja förändring, och det är det vi håller på med.

När det gäller planer är det självklart så att ni har suttit och styrt i åtta år och att det finns en massa planer som ni har varit med och initierat som vi nu tar igenom och ser till att de blir genomförda. Det är inget konstigt med det. Sedan kommer alla de nya planerna, och i slutändan kommer också Bromma.

Anförande nr 174

Borgarrådet L a r s s o n (M): Frågan om Bromma flygfält är ju en högst väsentlig fråga för Stockholms översiktsplan. Där är jag möjligen överens med Daniel Helldén.

Dock kanske vi i övrigt ser det på lite olika sätt. Innan jag glömmer det ska jag fråga så att jag får upp Daniel Helldén i talarstolen: Hur mycket kan, bedömer han, byggas på Bromma flygfält fram till 2030? Vi pratar ju om en översiktsplan där utrymmet är till 2030. Hur mycket anser Daniel Helldén kan vara byggt till 2030? Det är den första frågan. Den andra frågan är: Vad händer om ni inte kan bebygga Bromma?

Om ni inte kommer att kunna bebygga Bromma enligt er plan frågar jag mig var ni finner det antalet lägenheter någon annanstans.

Ta och fundera lite på det, så ses vi snart här!

Jag tänkte just diskutera Brommafrågan ur vårt perspektiv. Vi står inför ett läge att den majoritet som nu sitter här i salen har bestämt sig för att vi ska en projektgrupp som Björn Ljung också nämnde, där vi har ett antal tjänstemän från stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret som ska planera för bostadsbebyggelse på flygplatsen. De ska vara klara med någon form av utredning, står det, i slutet av detta år. Jättespännande!

Men då är det ju så att Anders Sundström som på regeringens uppdrag håller på att utreda frågan har på sig ända till i mitten av nästa år, alltså 2016. Då kan man undra: Tror ni inte att det finns en risk att det arbete som sker på stadsbyggnadskontoret är väldigt onödigt i det fall Anders Sundström kommer fram till något som vi tycker är det enda rimliga, nämligen att det innan 2038 är onödigt att diskutera frågan, eller åtminstone bestämma vad man ska göra efter 2038?

Ni får gärna fundera på det, för Anders Sundström har ju varit ganska tydlig nyligen, och jag vet att Miljöpartiet har blivit väldigt irriterade på detta. Det skulle vara spännande ibland att vara en fluga på väggen inne på era rum när de här uttalandena har strötts omkring.

Jag kan bara konstatera att detta inte bara handlar om Stockholms översiktsplan. Även stora delar av landet har intresserat sig för frågan, eftersom man ser den kontakten med Stockholm som Bromma innebär som väldigt viktig.

Översiktsplanen som sådan påverkas också väldigt mycket av Brommaflyget. Det handlar ju väldigt mycket om tillväxt och om arbetsplatser. Det handlar väldigt mycket om att företag förlägger sina verksamheter i Stockholm och att fler huvudkontor lägger sin verksamhet i Stockholm. Vi ska vara stolta över att så är fallet i dag, men vi kommer inte att vara lika stolta om det inte är fallet efter en sådan här retorik från er sida.

Anförande nr 175

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Nu tog Joakim Larsson upp för många saker på en gång. Vi skulle behöva en timme.

Fram till 2030, ja, det vet jag inte. Det är bland annat det som man ska titta på, vad som är möjligt att göra och hur tätt man ska bygga på den platsen. Vi vet att vi har som plan att flygplatsen ska vara avvecklad 2022. I det läget bör man göra vissa saneringsarbeten. Tack och lov är det inte så mycket. De miljörapporter som finns än så länge visar att den flygplatsen inte är nedsmutsad på det sättet som andra flygplatser, bland annat för att det aldrig har varit en militärflygplats, vilket har stor betydelse. Åk till Tullinge och titta vad som har hänt där när Försvarsmakten har härjat på den platsen! Men så är det inte på Bromma.

Hur lång tid det sedan tar är en bra fråga. Handelskammaren har varit inne och tafsat på det här området och hävdar att man inte kan sälja mer än typ 600 bostäder per år i ett område, vilket ju är helt absurt, så det återstår att se.

Anförande nr 176

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det var ju ett intressant inlägg. ”Tafsat på”? Jag vet inte ens vad de hade tafsat på, förresten, men det är ett väldigt konstigt uttryck, Daniel Helldén, för vad de säger är vad alla byggherrar och byggföretag i hela regionen säger, nämligen att det är svårt med logistiken på en begränsad yta att bygga så pass mycket på så kort tid som ni åtminstone i valrörelsen sa att ni skulle bygga.

Det var det jag vill höra, alltså om ni hade reviderat uppfattningen att man på åtta år–2022 och framåt – skulle klara 55 000 bostäder när vi i dag i praktiken bygger 500 bostäder i områden som Norra Djurgårdsstaden, Hammarby sjöstad och så vidare. Det är ungefär den logistiken. Om vi säger att vi ökar till det dubbla så tar det 55 år att bygga Daniel Helldéns 55 000 bostäder på Bromma. Det är det som handelskammaren har penetrerat lite, och det är kanske mer rimligt att försöka ta till sig den kunskap som finns på marknaden.

Jag fick dock inget svar på frågan om vad som händer om vi inte får några bostäder på Bromma.

Anförande nr 177

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag trodde att talarlistan var tom, och nu spänner jag ögonen i kollegan Helldén som ändrade på detta.

Jag ville egentligen bara tacka för en väldigt bra debatt. Daniel Helldén har nu möjlighet att ändra på detta i ett sista inlägg. Men som sagt var, tack för en bra debatt, och tack för att vi i fullmäktige faktiskt mestadels har kunnat hålla oss till ämnet. Det är inte alltid det händer. Jag tycker att det är en debatt som på ett förtjänstfullt sätt inte bara har visat på de olikheter och skillnader som vi har, och ska ha, i den här salen utan också på de saker där vi är överens. För mig är det fundamentalt och viktigt att vi kan ta spjärn mot en gemensam utmaning, mot att bygga ikapp, mot att bygga bort trångboddhet. Vi kan skapa nya möjligheter. Vi kan tillföra nya värden till Stockholm och till stockholmarna.

Eftersom man har citerat en del konservativa män – Churchill, Burke och Cederschiöld – skulle jag vilja avsluta med att citera en kvinna och socialist som jag tycker fångar det bejakande av det nya som jag gärna står för, nämligen Karin Boye: ”Bryt upp! Bryt upp! Den nya dagen gryr. Oändligt är vårt stora äventyr.”

Anförande nr 178

Borgarrådet L a r s s o n (M): Roger Mogert, jag ska inte vara sämre än att jag också ska tacka för att vi har klargjort att vi är väldigt överens i målsättningar för den här staden och att vi också har fått klargjort att ni inte är särskilt överens inom majoriteten. Det var vad vi ville med den här debatten.

När det gäller citatet kan jag säga att det finns ju en annan kvinna, en konservativ kvinna, som har sagt att problemet med socialism är att man plötsligt inser att man har gjort av med andra människors pengar.

Anförande nr 179

Borgarrådet M o g e r t (S): I am lost for words. Ni lyckas få in en fjärde konservativ i en debatt som handlar om att vi vill bygga nytt, vi vill förändra, vi vill vara dynamiska. Och ni kommer bara med konservativa gubbar och en tant. Tack för en bra debatt i alla fall!

Anförande nr 180

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Tyvärr har jag inte med mig någon diktsamling, och jag är ledsen över att jag förlänger debatten lite grann, men eftersom Joakim Larsson lade ut så mycket måste jag säga några saker.

Det finns en diskussion som handlar om en liten yta. Handelskammaren gjorde en poäng av att det handlar om en liten yta. Östermalm – en liten yta. Smaka på det och känn efter! Vad innebär det att bygga på en liten yta som Östermalm? Man kan nästan inte bygga några bostäder alls. Det händer ingenting där. Jag har svårt att förstå det, och den rapport som de hade innehåller så mycket brister och fel, bland annat när det gäller ytorna, så att det är förvånande att de gav ut den.

Jag ska svara på Joakim Larssons fråga om vad som händer om vi inte kan bygga på Bromma. För det första kommer de bostäder som finns i planeringen, det vill säga antalet, att byggas ändå. Men därefter kommer vi att få problem, och det är det som är den stora saken i det här. Vi kommer att bygga på en herrans massa platser, på tok för lågt och för glest och för långt ut. Då kommer vi att sitta fast i det. Ta Marieberg som är ett sådant område som ligger i träda. Där kan vi inte bygga de höjder som ni hade planer på. Det var ni tvungna att dra tillbaka. Det kommer att innebära att de husen blir väsentligt lägre därför att man inte får bygga den höjden som ni föreslog.

Regina Kevius och Joakim Larsson vet precis vad jag talar om, och det är det som är problemet: I hela västra Stockholm kommer vi att få bygga för lågt. Ni höll på med den här brandstationen och allt möjligt sådant där som vi nu har tittat på. Den fick ett platt tak. Man kunde inte dra upp det som det var tänkt, för man upptäckte plötsligt att här fanns en inflygningsväg till en flygplats. Nu sågade ni av det och tänkte ha en park där i stället, och det blir inte mycket bättre det, för planet kan ju störta i räddningscentralen och det var ju inte så bra.

Det är det som är problemet: Vi planerar en stad, vi utvecklar en stad, men vi låser fast en på tok för låg exploateringsgrad och utnyttjar inte de stadscentrala delar som Bromma utgör. Det är därför som det är så viktigt att vi fortsätter med denna planering och för in det i översiktsplanen så att vi får lite ordning på den här staden!

Anförande nr 181

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vad vi har velat påvisa, Daniel Helldén, under den här debatten och under de debatter som har pågått sedan valet och dessförinnan för övrigt, är just problemet om ni fokuserar för mycket på någonting som jag lovar att en majoritet i den här salen redan har insett, det vill säga att Bromma inte kommer att bebyggas. Om ni inte fokuserar på den övriga delen som översiktsplanen ändå

innefattar kommer det att bli väldigt svårt att uppnå de målsättningar som vi faktiskt alla har när det gäller utvecklingen av Stockholm.

Därför vill jag råda Miljöpartiet att ha en reservutgång i den här debatten, för Bromma flygplats kommer inte att kunna bebyggas på det sätt som Miljöpartiet tror. Det är bara att konstatera, och Daniel Helldén får gärna spara det citatet så att han i alla fall har det att läsa upp någon gång framöver.

Det är högst relevant att vi för den här debatten vidare. Brommaflyget är så viktigt för hela Sverige, för tillväxten och för förmågan att skapa arbetsplatser i den här regionen, och det hoppas jag att Miljöpartiet inser.

Anförande nr 182

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag ska bara säga så här: Bromma som plats är utmärkt att bebygga med bostäder, och när man tittar på den planering som vi har för bostadsbyggandet och som ligger i budgeten så ligger de första delarna med de första 40 000 före den tid som ni har pratat om att den ska vara avvecklad.

Det ligger alltså i planen, och den stora saken ligger efter. Det är när vi kommer fram till 2030 som vi kommer att se effekterna av att vi har byggt fel, och det är det vi måste ta i beaktande. Jag ska säga att Bromma kommer att bli en fantastisk blomma, Joakim, men det gör ont när knoppar brister!

§ 23 Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering år 2013 (utl. 2015:45)

Anförande nr 183

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Roligt att äntligen få komma upp och debattera! Nackdelen med att vara rotel VIII är att man alltid får vänta jättelänge.

Jag ska prata om det här ärendet, och i stora drag känner ni igen de principer som slås fast. Det är på två punkter som det här ärendet innebär förändringar mot för hur vi har arbetat tidigare. Det är två från mitt perspektiv relativt små ändringar, men jag tänkte att det ändå kunde vara värt att lyfta fram varför vi föreslår dem.

Ärendet innebär att rapportering av lex Sarah-anmälningar dels ska redovisas uppdelat efter kön, dels uppdelat efter kommunal, idéburen och enskild verksamhet. I ett särskilt uttalande från oppositionen har man pratat om att det är oroväckande och otillbörligt att särskilja olika aktörer på det här sättet, och jag vill bara ge en bakgrund till varför vi gör det.

Den äldrepolitiska forskningen och forskning över huvud taget kring vilken roll idéburna aktörer har inom till exempel vård och omsorg är väldigt begränsad, inte bara i Sverige utan i Norden generellt. Den faktor som pekas ut och anledningen till att vi har så lite forskning och så lite kännedom om framför allt idéburna aktörers roll i välfärden är just att vi inte särskiljer idéburna aktörer från andra enskilda aktörer i offentlig statistik och i datainsamling. Det man generellt gör i Sverige till skillnad från i många andra länder är alltså att man bara delar upp efter enskilda och kommunala.

Problemet med att inte särskilja idéburna aktörer är att det blir väldigt svårt att analysera vilken roll de kan ha i välfärden. Kan de vara med och bidra med andra typer av värden än den kommunala och den enskilda verksamheten? Problemet med bristen i datamaterialet, offentlig statistik och insamlad data belyses i flera forskningsöversikter om äldreomsorgsforskning som jag gladeligen delar ut eller mejlar till dem som är intresserade. Famna som är en intresseorganisation för idéburna aktörer lyfter det i sina kvalitetsrapporter. Vi har välfärdsbokslutet för 90-talet som är en SOU-utredning från 2001.

Alla som jag nu nämnde lyfter fram vikten av att faktiskt särskilja. Detta gör vi nu i ett första steg på det här området, men det är min ambition att vi ska gå vidare. För att vi ska kunna lyfta upp de idéburna aktörerna, analysera och underlätta forskning är det viktigt att vi gör så här. Det här kommer också att komma på fler områden, om jag får som jag vill.

§ 24 Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg (utl. 2015:52)

Anförande nr 184

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill börja med att säga att det är väldigt viktigt att våra stadsdelar har uppdaterade riktlinjer för biståndsbedömning att utgå ifrån. Det här ärendet som vi nu har att ta ställning till initierades under den förra mandatperioden och innehåller väldigt viktiga konsekvensändringar till följd av förändringar i socialtjänstlagen och Socialstyrelsens bestämmelser och riktlinjer. Det gäller bland annat bedömning vid flytt till annan kommun.

Som vi alla vet och som vi har nämnt här flera gånger i talarstolen pågår det just nu två stora översyner av äldreomsorgen. Först och främst har vi äldreboendeutredningen som ska titta på samtliga boendeformer inom staden som är särskilt riktade till seniorer, och det gäller både dem som är biståndsbedömda och dem som inte är det.

Denna äldreboendeutredning ska dels konkretisera vad det här boendelöftet eller 85-årslöftet innebär, dels klarlägga vilket ansvar olika aktörer har för individer som vill bo hemma.

Sedan har vi den stora hemtjänstutredningen. En väldigt viktig och bärande del i den är ju att vi ska se över hela biståndsbedömningen i Stockholms stad. Det är inte någon liten förändring. Syftet med den översynen som ni har hört mig tjata om är att ju att öka äldres inflytande över innehållet i deras egna hemtjänststimmar, och jag skulle vilja gå mot så kallad ramtid.

Äldreboendeutredningen och hemtjänstutredningen kommer tillsammans att resultera i väldigt stora förändringar i riktlinjerna för biståndsbedömningen, och därför kommer ni inom en relativt snar framtid att få upp de här riktlinjerna på bordet igen.

I väntan på de större revideringarna tror vi ändå att det är väldigt viktigt att vi antar dessa riktlinjer och att de uppdateras, just för att våra biståndshandläggare och våra stadsdelar måste ha aktuella riktlinjer som stämmer överens med gällande lagstiftning.

Det här borde egentligen ha gjorts under den förra mandatperioden. Varför så inte skedde förstår jag inte riktigt, för det här ärendet togs i äldrenämnden i december 2013 och remitterades ut till stadsdelarna. Sedan tog det stopp. Det hamnade i en byrålåda någonstans.

Det vi gör nu är att damma av de här, just för att stadsdelarna verkligen efterfrågar riktlinjer. Jag vill understryka det: Våra riktlinjer såsom de ser ut i dag är inte ájour med gällande lagstiftning.

Här gör vi alltså två konsekvensändringar i enlighet med de beslut som vi fattade i den här salen i samband med budgetdebatten. Det är dels utevistelserätten, dels kommunal hemtjänst som ickevalsalternativ. Båda dessa frågor debatterades och beslutades om i höstfullmäktige, varför vi anser dem vara konsekvensändringar.

Det här är för att vi ska få uppdaterade riktlinjer. Sedan får ni försöka hålla er tills det kommer stora revideringar så småningom. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 185

Erik Slottnér (KD): Det här är ett ärende som ganska tydligt illustrerar att det är svårt att vara ansvarig majoritet om man i opposition har lovat för mycket och haft en väldigt hög svansföring.

När Socialdemokraterna och Vänsterpartiet satt i opposition ville de återremittera förslaget på nya riktlinjer främst av två anledningar. Dels ville partierna att man snabbt skulle utreda möjligheten att bedriva servicetjänster upp till ett visst antal timmar genom så kallade rambeslut. Denna utredning skulle göras innan antagandet av de nya riktlinjerna. Dels ansåg Socialdemokraterna och Vänsterpartiet att den tilltänkta utredningen om rätt till äldreboende över en viss ålder om så önskas av brukaren också skulle vara klar innan de nya riktlinjerna kunde klubbas.

Nu utgör Socialdemokraterna och Vänsterpartiet en del av majoritetsunderlaget, och det är dessutom samma ledamöter, samma personer, som representerar respektive parti i äldrenämnden som det var under den förra mandatperioden då reservationen skrevs. Trots detta finns inget av de två kriterierna med i riktlinjerna, vare sig om ramtiden eller om boendegarantin.

Det är uppenbart lätt att lova runt, men man håller tunt när ansvaret väl ska utkrävas!

Utöver detta får det också ses som ett svek att man i opposition lovade att ålder, otrygghet och ensamhet inte bara skulle beaktas utan vara ett kriterium. I majoritet heter det att ålder i sig inte är något kriterium.

Att ickevalsalternativ inom hemtjänsten numera ska vara kommunalt kan knappast ses som ett svek mot utställda löften men väl som ytterligare oroväckande steg på vägen mot att favorisera det kommunala ägandet framför det privata. Jag yrkar därför bifall på den reservation som vi har lagt i kommunstyrelsen.

Anförande nr 186

Borgarrådet Lindblom (V): Jag vill bara påminna Erik och andra som kommer att gå upp från oppositionen och kritisera innehållet i de här riktlinjerna att de skrevs fram av er. Det är liksom era riktlinjer, bara så att alla har det med sig. Det var det här ni ville ta fram; det här är era riktlinjer.

Vi kommer som sagt var att komma med nya riktlinjer, men jag tror att det vore väldigt olyckligt att sätta igång en stor remissrunda innan vi har de stora översynerna på plats. Just för att vi inte ska behöva ta ett halvår till remiss och olika typer av bestämmelser innan vi har de stora utredningarna på plats men samtidigt som stadsdelarna behöver uppdaterade riktlinjer gör vi så att vi skriver fram det ärende som hamnade i en byrålåda i väntan på de stora utredningarna. De genomgripande förändringar som vi ska göra inom hemtjänsten, Erik, ramtid och så vidare, kan man inte hasta fram. Vi ska ju gå ut till alla anställda för att utvärdera Parago, och det tar tyvärr tid. Men vi kommer att komma med nya riktlinjer.

Anförande nr 187

Erik Slottnér (KD): Det jag kritiserar är framför allt den höga svansföringen man hade före valet då allt detta skulle in och allt skulle utredas innan man kunde anta de nya riktlinjerna. Nu sitter samma ledamöter från samma partier i äldrenämnden, och nu tar man det här dokumentet, de här riktlinjerna, utan att detta har inkorporerats. Det är jag kritisk till.

Sedan är det ingen hemlighet att Kristdemokraterna, Folkpartiet och Centerpartiet som har gjort den här reservationen har velat ha en boendegaranti för personer som är över 85 år. Har man passerat 85 år och på grund av exempelvis otrygghet, ensamhet eller hög ålder vill in på servicehus, särskilt vård- och omsorgsboende eller trygghetsboende så ska man få den rätten. Det är någonting som Kristdemokraterna har drivit länge och som vi också fick igenom i alliansförhandlingarna inför valet 2014. Därför är det helt naturligt att vi också i dag kräver att detta ska in i riktlinjerna.

Anförande nr 188

Mirja Raihä (S): Ordförande, fullmäktige! Man kan anklaga varandra för hög svansföring, men hade ni velat ha en boendegaranti i förhandlingarna hade den boendegarantin kanske redan funnits med om riktlinjerna. Nu finns den inte där.

Nämnden var faktiskt fullständigt enig när det gäller den förenklade biståndsbedömningen för hemtjänst. Men när ärendet behandlades i äldrenämnden var vi inte säkra på lagstiftningen. Den kunde inte genomföras på grund av lagstiftningen, Erik. Ni satt ju inte som parti i äldrenämnden under den förra mandatperioden, men det var en alldeles enig nämnd som ville ha det på det här sättet.

I dag ser vi att Socialstyrelsen har dragit Linköping inför förvaltningsrätten på grund av deras förenklade biståndsbedömning. Vi är bundna av lagen, annars hade vi gjort det. I reservationen och återremissen trodde vi fortfarande att det här skulle gå vägen, om det nu kan räcka som en förklaring.

När jag läser ärendet ser inte ett knyst om att ni skulle ha krävt boendegaranti för 85-åringar.

Anförande nr 189

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Det är sant att vi inte satt i äldrenämnden under den förra mandatperioden. Det är klart att då blir man inte lika insatt i detaljerna av förståeliga skäl. Det har pågått ett rättsfall i Linköping. Jag tror att det var ni som skrev att man då, för att komma runt den här lagstiftningen, ville införa alternativ för hur man skulle kunna införa ramtidsbeslut inom servicetjänster med den nuvarande lagstiftningen. Det hade jag tyckt varit mycket bra. Det finns inte med i riktlinjerna nu. Ni sade att detta måste utredas innan vi kan anta de nya riktlinjerna. Då tycker jag att det är så märkligt att man, när man väl kommer i majoritet, antar nya riktlinjer utan att det som man lovade före valet finns med. Det kritiserar jag.

Anförande nr 190

Ann-Katrin Åslund (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen i kommunstyrelsen, så att jag inte glömmer bort det.

Det har varit många stora ord från den rödgrönrosa majoriteten när det gäller äldreomsorgen. Hittills har det resulterat i utredningar. Vi hoppas att vi får se något förslag om detta. Det har inte varit så många konkreta initiativ hittills, utan man har bara hänvisat till de här utredningarna. Ni kallar det för smärre redaktionella ändringar. Man har till exempel tagit bort icke-valsalternativet inom hemtjänsten. Det har blivit kommunalt. Icke-valsalternativet inom hemtjänsten har alltså blivit kommunalt, men resten av icke-valsalternativen ska vara det närmaste stället oavsett vilken regi det bedrivs i.

Vi i Folkpartiet hade velat se följande ändringar och förbättringar i de här reviderade riktlinjerna, och vi har också budgeterat för dem i vårt budgetförslag. Det handlar om att alla över 85 år som önskar ska få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Det finns inte med här. Det var något som vänsterpartister tyckte när det här var ute på remiss i stadsdelarna. På flera håll tyckte Vänsterpartiet att det var en jättebra grej.

Borgarrådet skriver i Mina synpunkter att biståndsbedömningen ska bli mer generös för dem som har fyllt 85 år. Om man tittar på servicehus till exempel nämns inte detta med 85 år med ett enda ord. Det står inte infört någonstans i riktlinjerna. Då är min fråga: Varför det?

Jag har en annan fråga också. På kommunstyrelsens sammanträde där det här ärendet behandlades meddelades att även ålder ska beaktas i bedömningsgrunderna i riktlinjerna där det står att det ska göras en helhetsbedömning med fokus på den enskildes upplevelse av otrygghet. Där hade ni strukit det som stod i vårt förslag, nämligen ensamhet. Det har vi påpekat vid många tillfällen. På det här mötet sade man att nu ska ensamhet läggas till. Det verkade som om ni hade vaknat till. Ja, just det, gamla kan vara ensamma. Men när man läser dagens handlingar, där de här riktlinjerna finns med – det är ju just riktlinjerna vi ska besluta om – finns inte det här tillägget om ensamhet med. Min fråga är nu: Vilka riktlinjer är det som gäller egentligen? Är det de som står i handlingarna, eller är det något slags tillägg om ensamhet som inte finns skrivet någonstans annat än i protokollet från kommunstyrelsen?

Anförande nr 191

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Du undrar varför det inte står någonting om rätt till tryggt boende för personer över 85 år. Det beror på att ni och Kristdemokraterna inte fick igenom det i förhandlingarna med Moderaterna eftersom det här ju är era riktlinjer.

Jag vill inte upprepa mig, men jag känner ändå att jag måste göra det. Det pågår två mycket stora utredningar. Ramtid är inte vilken skitsak som helst. Vi kommer att gå över till ett helt nytt system för biståndsbedömningen. Det behövs verkligen nya riktlinjer eftersom lagstiftningen har ändrats. Om vi skulle anta våra riktlinjer nu skulle det ha inneburit att jag hade behövt initiera en ramtidsutredning som uppskattningsvis skulle ha tagit fem veckor och att den sedan skulle ha remitterats och behandlats vid den här tidpunkten. Det är inte ett seriöst sätt att reformera hemtjänsten. Vi ser det här som en mellanlandning. Vi uppdaterar riktlinjerna framför allt vad gäller lagstiftningen, och sedan återkommer vi med stora revideringar.

Jag tycker att du ska titta på s. 282 i de utskickade handlingarna. Där står det ”ålder och ensamhet”.

Anförande nr 192

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): För det första har jag inte med ett ord nämnt ramtider. Du lyssnade nog inte ens på vad jag sade. Jag håller med Mirja där. Jag är medveten om vad som har hänt, hur lagstiftningen ser ut och osäkerheten kring detta.

Det står ingenting om detta med 85 år i delarna om servicehus. Du säger att det beror på att vi inte fick igenom det i förhandlingarna. Du har ju ändrat andra saker. Du har till exempel ändrat icke-valsalternativet. Det går tydligen jättebra att ändra saker, men inte dem som vi föreslår.

Anförande nr 193

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Icke-valsalternativet var en konsekvensändring beroende på budgeten. Vi sade detta redan i budgeten. Skillnaden mellan icke-valsalternativet på er tid och på vår tid är att nu vet de äldre att de får kommunens hemtjänst när de inte väljer. När ni styrde visste de inte det, för ni lottade ut gamlingar till de företag som hade anmält intresse. Det är skillnaden, och vi var emot detta redan då.

Det är oerhört viktigt att göra en översyn av hemtjänsten. För bara ett par veckor sedan besökte jag hemtjänsten på både Kungsholmen och Östermalm. Vi har här i enighet beslutat om ett ersättningssystem där vi biståndsbedömer insatser och kringtid för dokumentation och gångtid. Tror ni att de anställda får dessa 30 procent? Nej. Schemat är lagt så att de dokumenterar i sin telefon när de går över övergångsstället. Schemaläggningen är under all kritik därute just nu i många hemtjänster. Det är bara en av anledningarna till att detta är så viktigt. Det fungerar inte.

Anförande nr 194

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag har inte med ett ord sagt att jag är emot de utredningar som görs, Mirja. Jag är emot att man skjuter allt möjligt på framtiden och hänvisar till de här utredningarna. Det är viktigt att komma ihåg att äldrenämnden var enig i frågan om det nya ersättningssystemet. Jag håller med dig om att det är jätteviktigt att man alltid följer upp förändringar och skruvar på dem. Jag tror att vi är eniga om att det ska bli ett så bra ersättningssystem som möjligt.

Anförande nr 195

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Visst var vi eniga om ersättningssystemet, men det fungerar inte i praktiken så som vi tänkte i nämnden. De intentioner äldrenämnden hade med ersättningssystemet tillämpas inte där ute. Det är problemet i dag. Det finns bevis för detta som man kan se när man besöker hemtjänsten. Gör det och ställ de här frågorna!

Det är sant att de här riktlinjerna är den gamla majoritetens riktlinjer. Vi har justerat dem på de viktiga punkter som vi redan har debatterat i budgetdebatten. Det är viktigt att komma ihåg att det är budgeten som ger dessa konsekvensförändringar. Det är givetvis sant att vi har varit ideologiskt fullständigt på olika sidor när det gäller icke-valsalternativet. Vi reserverade oss mycket kraftfullt när HSB Omsorgs hemtjänst lämnade icke-valsalternativet och man bestämde att det skulle bli en

utlottning bland de företag som hade anmält intresse för att göra detta. En del av de här företagen har varit företag som ingen har valt, men de får brukare i och med att de ställer upp i det här systemet. Vi har sagt nej till detta på ett kraftfullt sätt. Vi vill absolut inte ha det på det här sättet. Därför är vi nöjda med det budgetbeslut som vi har fattat.

Jag upprepar det Clara sade. Detta behandlades i nämnden i december 2013. Vi kan bara gissa anledningen till att det bara har remissbehandlats under tiden och aldrig kommit till fullmäktige. Ni kanske inte var så himla eniga i Alliansen. Det kanske var det som var anledningen. Samtidigt vet vi att biståndsbedömarna i stadsdelarna vill ha riktlinjer som de kan jobba utifrån. Då får vi ha de här tilläggsriktlinjerna, som det verkar som om ingen i den här salen är riktigt nöjd med, under den här perioden.

Det är också viktigt att genomföra de översyner som vi har gör för att hemtjänsten och äldreomsorgen ska kunna fungera så bra som möjligt för de äldre som bor i den här staden. Det finns brister i dag, och den uppföljning som vi gör i dag räcker inte till för att kontrollera varje schema som finns inom hemtjänsten. Där finns det stora felaktigheter. Man måste titta på hur man kan göra eventuella förändringar. Jag rekommenderar er att läsa den rapport som Kommunal har publicerat i dag där man vill att det ska finnas en större makt hos de äldre. Jag ser fram emot de här översynerna så att vi ska kunna landa i en högkvalitativ och bra äldreomsorg där de äldre själva kan bestämma även annat än bara vilket företag de ska välja.

Anförande nr 196

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag vill understryka att jag inte har någonting emot att man gör en utvärdering, utan jag tycker tvärtom att det är viktigt för kvaliteten i äldreomsorgen. Den måste vi hela tiden bevaka. Sedan har vi olika utgångspunkt när det gäller hur det ser ut och vem som är lämplig.

Det går tydligen bra att ändra i riktlinjerna när det handlar om någonting som ni själva har sagt i budgeten, men det går inte bra att föra in annat som ni tyckte före valet och ute i stadsdelarna. Det gäller till exempel detta att 85 år borde vara ett kriterium. Vi har budgeterat för det. Ni har sagt att ni är lite generösare och lägger 15 miljoner på detta. Vi har lagt till 60 miljoner. Ni säger att det ska bli en generösare biståndsbedömning med 15 miljoner. Vi har många stadsdelar, så det blir inte så mycket.

Anförande nr 197

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande! Med en dåres envishet fortsätter jag att säga att vi kommer att ha riktlinjer utifrån de översyner som görs. Där kommer de äldre och 85-åringarna att finnas med. Där finns vård- och omsorgsboenden, servicehus och hemtjänsten med. Allt detta kommer. Det är där vi diskuterar alla dessa frågor. Jag tycker att det ska bli roligt att återkomma när översynen väl är klar.

Anförande nr 198

T o r u n B o u c h e r (V): Fru ordförande, fullmäktige! Vi lägger fram den förra majoritetens riktlinjer. De riktlinjerna borde ha behandlats i fullmäktige ungefär vid den här tiden förra året. Vi behandlade dem i äldrenämnden i december 2013. Det är ett och ett halvt år sedan. Då hade vi vissa synpunkter, och det hade funnits tid att se över vissa saker. Nu är de här riktlinjerna grymt försenade. De dök plötsligt upp. Det

är ingen som vet varför de hamnade i en byrålåda. Det beror kanske på att den dåvarande majoriteten inte var överens. Hur som helst fick vi dem på vårt bord nu.

Vi diskuterade då vilka ändringar vi kan göra i de här riktlinjerna och kom fram till att vi inte kan göra särskilt många ändringar. Om vi gör ändringar måste de ut på en ny remissrunda, och då skulle detta försenas ytterligare ett år. Det ville vi inte eftersom det finns andra saker som vi inte diskuterar här i fullmäktige som står i de här riktlinjerna. Det handlar bland annat om vad som händer när man flyttar från en kommun till en annan. Biståndsbedömnarna ute i stadsdelarna behöver detta. Därför valde vi att inte vara revolutionära och roliga och klämma in allting som vi tycker är kul i riktlinjerna och dra ut på tiden ytterligare minst ett år.

Folkpartiets reservation, som Kristdemokraterna och Centerpartiet har anslutit sig till, hade inneburit att vi hade behövt ha en helt ny remissrunda och öppna ett helt nytt ärende. Det är naturligtvis en tråkig, byråkratisk synpunkt, men det är den trista sanningen. Dessutom hade det antagligen krävts en ny juridisk behandling och en budgetprocess, och då vet jag inte inom vilket tidsspänn som de stackars handläggarna ute i stadsdelarna hade fått sina riktlinjer.

Vi skrev in att den kommunala hemtjänsten ska vara icke-valsalternativ eftersom det redan är beslutat. Det behöver inte remissbehandlas. Det finns redan ett beslut om detta. Det är ett faktum. Vi kan inte ha riktlinjer där det står att det fortfarande är det här mormorslotteriet som gäller när det inte längre är så. Det är en förändring som redan är gjort. Tåget har redan gått. Jag är ledsen. Jag vet att ni inte gillar den förändringen, men den är redan gjord och behöver därmed inte remissbehandlas. Därför kunde vi skriva in just precis den ändringen. Men vi skrev inte in allt annat som vi hade tyckt var kul att ha i riktlinjerna, för då hade vi behövt ha en ny remissbehandling. Jag hoppas att det är solklart. Vi kommer igen.

Anförande nr 199

Erik S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag tycker att det känns mycket skönt att Vänsterpartiet anser att man endast är revolutionär i opposition. Det gör mig lite lugnare under de kommande tre åren.

Anförande nr 200

T o r u n B o u c h e r (V): Jag vet att det är jättetufft för er, men jag är pragmatisk i opposition och i majoritet. Jag var pragmatisk när jag reserverade mig i äldre-nämnden i december 2013 därför att jag visste att det fanns ett fullmäktigebeslut, och det var innan det hade inletts en juridisk process gentemot Linköping. Jag är pragmatisk nu därför att det har gått ett och ett halvt år sedan det nämndsammanträdet och dessutom förts en juridisk process där Socialstyrelsen har vunnit över Linköping när det gäller biståndsbedömningen. Det är nu överklagat till kammarrätten. Visst kan vi vänta två år på att de juridiska beskeden kommer innan biståndsbedömnarna får sina nya riktlinjer, men jag tycker inte att det verkar särskilt klokt.

Anförande nr 201

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag vill fortfarande ha svar på min fråga, Clara. Under bedömningsgrunderna när det gäller servicehus står det att det ska vara en helhetsbedömning med fokus på den enskildes upplevelse av otrygghet där även

ålder ska beaktas. Omvårdnadsbehovet ska dock inte vara så omfattande att den enskildes behov bättre tillgodoses på ett vård- och omsorgsboende. Så står det där.

Servicehus och vård- och omsorgsboende är ju inte samma sak, och det som du hänvisade till längst ned på s. 282 handlar om vård- och omsorgsboende. Där står det att ålder inte är något kriterium i sig, men hög ålder och ensamhet bör särskilt beaktas i den sammantagna bedömningen. Jag vill bara ha klart för mig om det är så att när det gäller servicehus har ensamhet ingen betydelse men när det gäller vård- och omsorgsboende har ensamhet betydelse. Jag skulle vilja veta hur det förhåller sig.

Anförande nr 202

Borgarrådet L i n d b l o m (V): För det första vet du mycket väl att jag vet att det är skillnad mellan servicehus och vård- och omsorgsboende, Ann-Katrin. Det där känns inte speciellt sjyst. Det är klart att jag vet det. Jag är inte helt körd i huvudet.

Anledningen till att det står så här när det gäller vård- och omsorgsboende men inte när det gäller servicehus är att Alliansen förde in det för vård- och omsorgsboende men inte för servicehus. Det är era riktlinjer. Den här frågan kan du besvara bättre än jag. Det är era riktlinjer. De ändringar vi har gjort är konsekvensändringar utifrån budgeten. Det handlar om utevistelse och icke-valsalternativ. Sedan återkommer vi. Du och jag står närmare varandra vad gäller just rätten till ett tryggt boende än vad du står Moderaterna. Jag tror att du kommer att vara mer nöjd med det vi producerar än det ni hade fått igenom i majoritet. Lyssna på vad jag säger! Det är era riktlinjer. Jag hade jättegärna velat göra stora ändringar, men precis som Torun säger hade vi då behövt remissbehandla dessa och handläggarna behöver uppdaterade riktlinjer nu för att lagstiftningen har ändrats.

Anförande nr 203

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): För att inte bli anklagad för en massa saker på Twitter vill jag säga att detta inte var riktat till dig. Jag är fullständigt övertygad om att du vet skillnaden mellan boendena, men alla andra kanske inte är så insatta i alla detaljerna här. Det finns fler än du i rummet.

Jag hoppas att vi kan komma överens om de här frågorna, men jag konstaterar att det går jättebra att föra in era egna ändringar. Sådant som ni egentligen tycker och skriver om på andra ställen är inte så intressant, och det har ni ju inte heller budgeterat för.

Anförande nr 204

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag vill yrka bifall till Centerpartiets förslag.

§ 25 Strategi för äldreomsorgspersonalen i Stockholms stad (utl. 2015:43)

Anförande nr 205

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Nu är alla trötta, men vi ska fortsätta att diskutera äldreomsorg, och det känns jättekul. Den här motionen lyfter upp flera olika frågor. Samtliga är centrala för hur vi ska öka kvaliteten i äldreomsorgen och kunna rekrytera personal i framtiden. Det är en svår motion att besvara eftersom den tar upp väldigt många olika områden, men jag ska försöka ta dem i tur och ordning.

Vi har ett uppdrag i budgeten som handlar om att kommunstyrelsen tillsammans med de fackliga organisationerna ska se över arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor, det vill säga undersöka möjligheten att korta arbetstiden för anställda som till exempel jobbar inom äldreomsorgen.

En sak som också lyfts upp och som ligger mig särskilt varmt om hjärtat just nu är rätten till heltid, och det gäller rätten till heltid oavsett var heltidsnormen ligger. När man analyserar stadens statistik över ofrivillig deltid kan man se att de områden där det är allra svårast att komma till rätta med ofrivilliga deltider är på de särskilda boendena. Det gäller egentligen både på äldreomsorgs- och socialtjänstsidan. Det är problematiskt att lägga bra scheman inom dygnetruntverksamheter där man har rätt till heltid. Det är helt enkelt ett pussel. Som ni kanske vet tog man in en matematiker på Serafen för att försöka få fram hur man skulle kunna lägga smarta scheman så att fler fick heltider. Det lyckades man inte med. Man löser helt enkelt de schematekniska frågorna med deltider och väldigt långa arbetspass. 9–21, 9–21 på helger är inte speciellt ovanligt.

Detta är någonting som vi måste titta på. Ska vi förbättra statistiken och ge alla rätt till heltid måste vi titta på just dygnetruntverksamheterna. Och fler heltider innebär, allt annat lika, mer personal på plats samtidigt eftersom man kommer att vara tvungen att lägga överlappande pass, och då är det mer folk på plats.

Man pratar också om friskvård. Där håller jag helt med intentionen. Fysisk träning är jätteviktig för att förebygga arbetsskador. Men där vill jag betona att det viktigaste just nu kanske inte är att höja antalet timmar som personer har rätt att ta ut, utan det viktigaste är att man faktiskt har möjlighet att ta ut den friskvårdstimme som många i staden har rätt till. Där har vi ett problem för det står nämligen att den får medges i den mån verksamheten tillåter. Problemet är att i många av de kvinnodominerade yrkena som vi pratar om tillåter verksamheten väldigt sällan att man tar ut sin friskvård.

Vi tittar på arbetstidsförläggningen. Rätt till heltid är definitivt en prioriterad fråga. Jag kommer också gärna att gå vidare och diskutera fler friskvårdstimmar, men först måste vi se till att människor kan ta ut de timmar som de redan har rätt till.

§ 27 Interpellation om idrottsytor i Hagastaden (nr 2015:23)

Anförande nr 206

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

§ 28 Interpellation om planerade nybyggen av inomhushallar (nr 2015:28)

Anförande nr 207

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 208

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag vill tacka för svaret. Det här låter mycket bra. Jag hoppas verkligen att man kommer att börja bygga så här många inomhushallar. Det vore mycket glädjande, inte minst för stockholmarna. Men det är väldigt lätt att lova saker och en annan sak att leverera. Vi har sett förut att Socialdemokraterna är väldigt duktiga på att lova saker, men sedan när det handlar om att leverera är man inte kanske inte lika duktiga. Vi kan ta ett exempel från valrörelsen där man lovade alla ungdomar på Södermalm att de skulle få sommarjobb, men resultatet blev att väldigt många ungdomar är ledsna och besvikna för att de inte fick något sommarjobb fast Socialdemokraterna lovade just detta.

Den här frågan handlar väldigt mycket om trovärdighet. Har Socialdemokraterna och vänsterstyret någon trovärdighet? Det får vi se. Jag hoppas verkligen att vi kommer att få se alla de här hallarna. Detta är en fråga som vi självfallet kommer att få återkomma till under 2017 och absolut under valrörelsen 2018. Men för stockholmarnas skull hoppas jag som sagt att alla de inomhushallar som nämns i svaret kommer att påbörjas och kanske till och med bli klara. Vi återkommer till den här frågan vid ett senare tillfälle, och då får vi se hur mycket som har byggts.

Anförande nr 209

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det säger väl en del om Sverigedemokraternas koll på det här ärendet när det första som interpellanten gör är att börja diskutera andra frågor än dem som frågeställningen handlar om. Det är bra att ni hoppas, och vi ser fram emot att ta ansvar för att de här hallarna kommer på plats enligt de löften som har utfästs.